ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ)

ปริญญา

เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ | เศรษฐศาสตร์

สาขา | **ภาควิชา**

เรื่อง หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย

The Non-Performing Loans of The Small and Medium Enterprise Development Bank of Thailand

นามผู้วิจัย นางสาวชุติมา ประโชติ

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก .....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ กู้เจริญประสิทธิ์, Ph.D.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม .....

(รองศาสตราจารย์บัณฑิต ชัยวิชญชาติ, ศ.ด.)

หัวหน้าภาควิชา .....

(รองศาสตราจารย์โสมสกาว เพชรานนท์, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

.....

(รองศาสตราจารย์กัญจนา ธีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ ..... **เดือน** ..... **พ.ศ.** .....

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย

The Non-Performing Loans of The Small and Medium Enterprise Development Bank of Thailand

โดย

นางสาวชุติมา ประโชติ

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ)

พ.ศ. 2557

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ชุติมา ประโชติ 2557: หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ กู้เจริญประสิทธิ์, Ph.D. 125 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ และเพื่อศึกษาประสิทธิภาพในการบริหารสินเชื่อและการดำเนินงานของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (ธพว.) ทั้งนี้ส่วนแรกใช้ข้อมูลอนุกรมเวลารายไตรมาสระหว่างปี 2546 ถึงปี 2555 และส่วนที่สองได้ใช้อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratio Analysis) ในการวิเคราะห์ เพื่อให้ทราบถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และฐานะทางการเงินจากการดำเนินงาน โดยส่วนแรกเลือกใช้ประเภทของตัวแปรที่เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ผลการทดสอบด้วย ADF พบว่า ตัวแปรทุกตัวมีคุณสมบัติ Stationary และไม่มีปัญหา Multicolinearity

ผลการวิเคราะห์ พบว่าแบบจำลอง AR (2) เหมาะสำหรับการประมาณค่าปัจจัยที่มีต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ในช่วงเวลาที่ศึกษาเมื่อเปรียบเทียบกับ สมการถดถอยอย่างง่าย (Ordinary Least Squares: OLS) เนื่องจากปัญหา Autocorrelation ได้รับการแก้ไข สะท้อนให้เห็นว่า ปริมาณเงินให้สินเชื่อ 1 ไตรมาสก่อนหน้า อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ และปีที่เกิดวิกฤตเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธพว. อย่างมีนัยสำคัญ ส่วนในด้านประสิทธิภาพการบริหารสินเชื่อยังขาดประสิทธิภาพ และในด้านประสิทธิภาพในการดำเนินงานทางด้านการเงินนั้น มีประสิทธิภาพในการทำกำไรลดลง มีสภาพคล่องอยู่ในระดับต่ำ และมีค่า BIS Ratio ต่ำกว่าเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ดังนั้น ธพว.ควรให้ความสำคัญกับปัจจัยทั้ง 3 ตัว เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาให้สินเชื่อแก่ผู้ประกอบการ และป้องกันความเสี่ยงในการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

ข้อเสนอแนะที่มีต่อการศึกษาครั้งต่อไป ควรศึกษาถึงเรื่องการนำมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ ฉบับที่ 39 (IAS 39) ที่ธปท.นำมาใช้ในการกันสำรองหนี้สูญนั้น สามารถช่วยให้ธนาคารเฉพาะกิจของรัฐมีมาตรฐานในการป้องกันความเสี่ยงที่ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

_____ _____ __ / __ / __

ลายมือชื่อนิสิต ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Chutima Prachot 2014: The Non-Performing Loans of The Small and Medium Enterprise Development Bank of Thailand. Master of Economics, Major Field: Business of Economics, Department of Economics. Thesis Advisor: Assistant Professor Sauwaluck Koojaroenprasit, Ph.D. 125 pages.

The objectives of this thesis were to find factors was effect to Non-Performing Loans (NPLs) and to study effective credit management and performance of The Small and Medium Enterprise Development Bank of Thailand (SME Bank). First, define problem by data analysis of NPLs time sequence of each quarter from year 2003 to 2012. Next, literature reviewed and applied to financial ratio analysis was solved to obtain result of effective management and performance statement. The research approach was to find the factors that affect to ADF and found that every factor was stationary and was not multicolinearity.

The analysis result was performed in order of equation model of Autoregressive Model (AR 2) to find the optimal levels of factors of NPLs between studied period by compare with Ordinary Least Squares (OLS) and autocorrelation problem was solved. It was found that the factors which significantly affect the NPLs of case study bank were the latest quarter of credit amount, Gross Domestic Product Growth Rate and economic crisis record. SME Bank should be consider three significant factors before credit approval to the enterprise customer and will be decrease risk of NPLs occurrence. The evaluation result of SME Bank found that deficiency of credit management, profit was decreased, cash flow and BIS ratio were performed in lower level than Bank of Thailand criteria. It was affected from increasing of NPLs and should be prevent by suspect NPLs insurance. As the result, SME Bank should be carefully monitor performance after found low level of stability and high level risk of NPL occurrence.

Recommendation of this research was case study bank should be study International Accounting Standard (IAS 39) of Bank of Thailand before credit approval to the enterprise customer and will be prevent decrease risk of NPLs occurrence.

_____ _____ ___ / ___ / ___

Student's Signature Thesis Advisor's Signature

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จเป็นเล่มที่สมบูรณ์ได้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ในความกรุณาอย่างสูงของท่านผศ.ดร.เสาวลักษณ์ กู้เจริญประสิทธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ที่ให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดีในการตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องตลอดระยะเวลาที่ทำการศึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอกราบขอบพระคุณท่านรศ.ดร.บัณฑิต ชัยวิชญชาติ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ท่านรศ.ดร.เรวัตร ธรรมาอภิรมย์ ประธานการสอบ และท่านผศ.ดร.คมกริช ถาวรชัย ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ต่อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณพี่ๆ เจ้าหน้าที่ศูนย์บัณฑิตทุกคนที่ช่วยประสานงานและอำนวยความสะดวกในทุกเรื่องเป็นอย่างดี และ MBE 19 ทุกคน ตลอดจนขอขอบพระคุณท่านผู้บริหารระดับสูงและเพื่อนร่วมงานของ SME Bank ที่ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน และคอยเป็นกำลังใจให้กันมาตลอด

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และครอบครัวประโชติ ที่คอยอยู่ใกล้ชิดและเป็นกำลังใจที่สำคัญยิ่งให้ผู้วิจัยเกิดความมานะและพยายาม จนกระทั่งสามารถจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ หากประโยชน์อันใดที่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้พึงมีขอมอบความดีนี้แด่ผู้มีพระคุณทุกท่านที่กล่าวมาข้างต้น แต่หากมีข้อผิดพลาดประการใดผู้วิจัยขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

ชุติมา ประโชติ

พฤษภาคม 2557

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง (3)

สารบัญภาพ (7)

บทที่ 1 บทนำ 1

ความสำคัญของปัญหา 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย 8

ขอบเขตการวิจัย 8

ประโยชน์ที่ได้รับ 11

นิยามศัพท์ 11

บทที่ 2 การตรวจเอกสาร 13

ทฤษฎี และแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย 13

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 32

บทที่ 3 วิธีการวิจัย 43

วิธีการเก็บข้อมูล 43

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล 44

แบบจำลองที่ใช้ในการวิจัย 47

สมมติฐานของแบบจำลอง 48

บทที่ 4 ผลการวิจัย 55

ส่วนที่หนึ่ง: การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ 55

การทดสอบข้อมูลทางสถิติเบื้องต้น 56

การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 56

การทดสอบความมีเสถียรภาพของข้อมูล 57

การประมาณค่าสัมประสิทธิ์ในแบบจำลองโดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด 59

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ส่วนที่สอง: การวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการบริหารสินเชื่อ
และการวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน 67
การวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการบริหารสินเชื่อ 67
การวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน 75

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ
สรุปผลการวิจัย 93
ข้อเสนอแนะ 98

เอกสารและสิ่งอ้างอิง 101

ภาคผนวก 103
ภาคผนวก ก ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาด้านปัจจัยที่มีผลต่อ
การเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ 104
ภาคผนวก ข ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาด้านประสิทธิภาพ
การบริหารสินเชื่อและการดำเนินงาน 107
ภาคผนวก ค ผลการทดสอบตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา 121

ประวัติการศึกษาและการทำงาน 125

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ในช่วงปี 2551 ถึงปี 2554	4
2	ผลการประกอบการของธพว.ในช่วงปี 2548 ถึงปี 2555	7
3	สรุปประเด็นสำคัญและความแตกต่างของแต่ละงานวิจัย	39
4	แสดงข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา	56
5	แสดงค่าความสัมพันธ์ร่วมเส้นตรงของตัวแปรอิสระ	57
6	การทดสอบความนิ่งของข้อมูลโดยวิธี Augmented Dickey-Fuller (ADF)	58
7	แสดงข้อมูลผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิด หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ก่อนแก้ไขปัญหา Autocorrelation	59
8	แสดงข้อมูลการทดสอบปัญหา Heteroscedasticity	60
9	แสดงข้อมูลการทดสอบปัญหา Autocorrelation	60
10	แสดงข้อมูลการทดสอบปัญหา Autocorrelation โดยใส่ AR (1) และ AR (2)	61
11	แสดงข้อมูลหลังการแก้ปัญหา Autocorrelation	62
12	ปริมาณสินเชื่อและสินเชื่อคงค้างของธพว. ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2546 – 2555	68

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
13	อัตราส่วนการบริหารเงินกู้ของธพว. ปีบัญชี 2546 – 2555	70
14	ดัชนีการขาดทุนจากหนี้สูญของธพว. ปีบัญชี 2546 – 2555	71
15	ดัชนีการขาดทุนของธพว. ปีบัญชี 2546 – 2555	73
16	ดัชนีการผิดนัดชำระของธพว. ปีบัญชี 2546 – 2555	74
17	อัตราส่วนรายได้รับต่อค่าใช้จ่ายของธพว. ปีบัญชี 2546 – 2555	76
18	ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยของธพว. ปีบัญชี 2546 – 2555	77
19	อัตราผลตอบแทนจากการใช้สินทรัพย์ของธพว. ปีบัญชี 2546 – 2555	79
20	อัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้นของธพว. ปีบัญชี 2546 – 2555	80
21	กำไรสุทธิต่อหุ้นของธพว. ปีบัญชี 2546 – 2555	81
22	อัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่องต่อสินทรัพย์รวมของธพว. ปีบัญชี 2546 – 2555	82
23	อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อสินทรัพย์รวมของธพว. ปีบัญชี 2546 – 2555	83
24	อัตราส่วนดอกเบี้ยค้างรับต่อเงินให้สินเชื่อของธพว. ปีบัญชี 2546 – 2555	84

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
25	อัตราส่วนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้สินเชื่อของธพว. ปีบัญชี 2546 – 2555	85
26	อัตราส่วนสินทรัพย์ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อสินทรัพย์รวมของธพว. ปีบัญชี 2546 – 2555	86
27	ค่าใช้จ่ายพนักงานต่อคนของธพว. ปีบัญชี 2546 – 2555	88
28	อัตราส่วนค่าใช้จ่ายพนักงานต่อรายได้สุทธิจากการดำเนินงาน ของธพว. ปีบัญชี 2546 – 2555	90

ตารางผนวกที่

1	ข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ปี 2546 – ไตรมาสที่ 4 ปี 2555	105
2	งบดุลของธพว. ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2546 – 2555	108
3	งบกำไรขาดทุนของธพว. สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2546 – 2555	114
4	ผลการดำเนินงานด้านสินเชื่อของธพว. ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2546 – 2555	120
5	ผลการทดสอบ Unit Root ของตัวแปรปริมาณเงินให้สินเชื่อ 1 ไตรมาสก่อนหน้า	122

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
6	ผลการทดสอบ Unit Root ของตัวแปรอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้าชั้นดี	122
7	ผลการทดสอบ Unit Root ของตัวแปรดัชนีความเชื่อมั่นของผู้ประกอบธุรกิจ SMEs	123
8	ผลการทดสอบ Unit Root ของตัวแปรดัชนีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ	123
9	ผลการทดสอบ Unit Root ของตัวแปรหุ่นปีที่เกิดวิกฤตเหตุการณ์	124

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	อัตราการเพิ่มขึ้นของการปล่อยสินเชื่อของสถาบันการเงินเฉพาะกิจและธนาคารพาณิชย์ ปี 2538 ถึงปี 2550	3

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

นับตั้งแต่ประเทศไทยประสบปัญหาทางเศรษฐกิจและวิกฤตการณ์ทางการเงินในปี 2540 ทั้งสถาบันการเงินและผู้ประกอบการต่างก็ประสบปัญหาทางการเงินอย่างรุนแรง จนเป็นเหตุให้เกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-Performing Loans: NPLs) เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากในระบบเศรษฐกิจ ทำให้ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ต้องทำการฟื้นฟูระบบสถาบันการเงินในช่วงปี 2541 ถึงปี 2545 และได้จัดทำแผนพัฒนาระบบสถาบันการเงินระยะที่ 1 (ปี 2545 ถึงปี 2552) และระยะที่ 2 (ปี 2553 ถึงปี 2557) โดยเน้นสร้างความแข็งแกร่งให้กับสถาบันการเงินเพื่อรองรับการเปิดเสรีทางการเงิน การดำรงเงินกองทุนตามเกณฑ์ Basel II และมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศฉบับที่ 39 (IAS 39) เพื่อกำหนดมาตรฐานในการกำกับดูแลสถาบันการเงินให้เข้มงวดมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งเครดิตบูโรครั้งแรกในปี 2542 และการออกพรบ.การประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตพ.ศ. 2545 ซึ่งมีผลบังคับใช้ในปี 2546 ทำให้สถาบันการเงินมีศูนย์กลางสำหรับการตรวจสอบประวัติการชำระหนี้ของลูกหนี้ก่อนที่จะมีการอนุมัติสินเชื่อ เพื่อช่วยลดโอกาสการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

อย่างไรก็ตามปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ยังมีระดับที่สูง สถาบันการเงินต้องกันสำรองให้ครบถ้วนหรือเพิ่มทุนให้เพียงพอตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว จึงเป็นเหตุให้สถาบันการเงินพยายามปรับตัวอย่างมาก เช่น การระมัดระวังในการปล่อยสินเชื่อ ลดการปล่อยสินเชื่อ และการควบรวมกิจการ ช่วงเวลานั้นธนาคารพาณิชย์ ซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนภาคเอกชนหลักของไทยจึงต้องระมัดระวังการปล่อยสินเชื่อเพื่อป้องการปัญหาหนี้หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้และปกป้องความอ่อนแอของฐานะทางการเงินจนทำให้ไม่สามารถทำหน้าที่อำนวยสินเชื่อได้เต็มที่ตามปกติ รัฐบาลจึงได้อาศัยสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (Specific Financial Institutions: SFIs) เป็นเครื่องมือในการผลักดันมาตรการทางการเงินที่สำคัญของรัฐบาลในการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจ

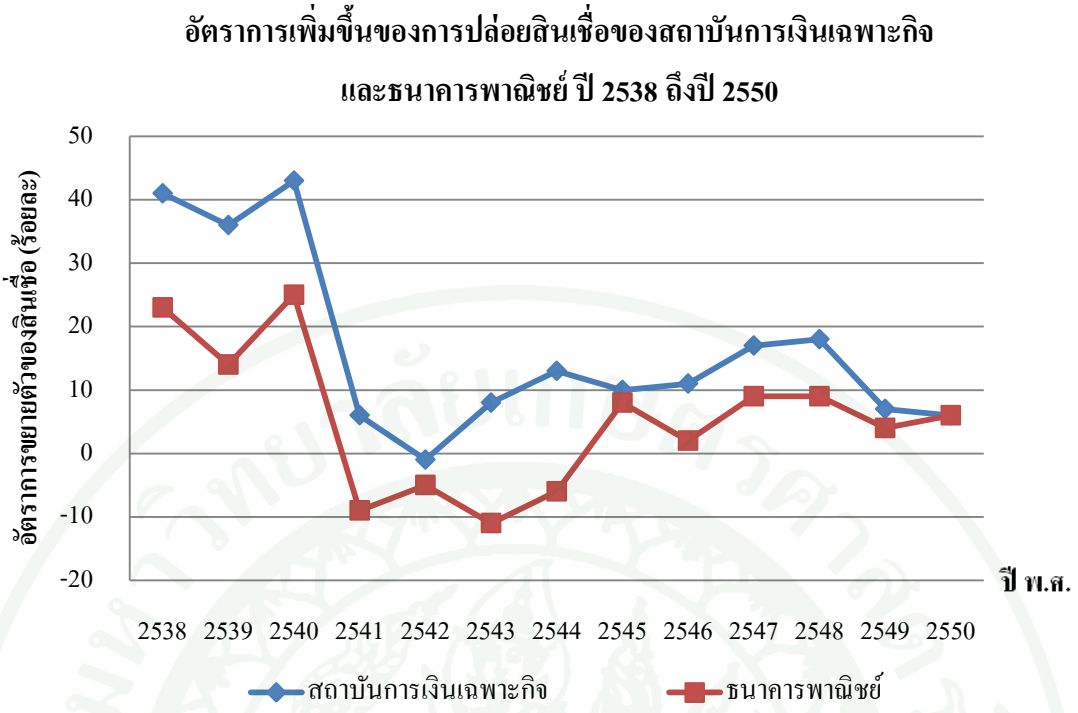
ด้วยเหตุนี้สถาบันการเงินเฉพาะกิจ จึงได้เข้ามามีบทบาทและความสำคัญเพิ่มขึ้นภายหลังวิกฤตเศรษฐกิจดังกล่าว โดยเฉพาะอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม การให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกและนำเข้า และการให้สินเชื่อรายย่อย ซึ่งในช่วงก่อนวิกฤติระหว่างปี 2538 ถึงกลางปี 2540 สถาบันการเงินเฉพาะกิจ 5 แห่งที่สำคัญ ได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ธนาคารออมสิน ธนาคารอาคารสงเคราะห์ (ธอส.) ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (ธสน.) และธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (ธพว.) ได้ปล่อยสินเชื่อเพิ่มขึ้นมาก อัตราเพิ่มของสินเชื่อของธนาคารเฉพาะกิจ 5 แห่งนี้เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 41 ร้อยละ 36 และร้อยละ 43 ในปี 2538 ปี 2539 และปี 2540 ตามลำดับ ตามภาพที่ 1 ซึ่งนับว่าสูงกว่าอัตราการเพิ่มของสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ในระยะเวลาเดียวกัน

โดยเฉพาะตั้งแต่ปี 2544 สถาบันการเงินเฉพาะกิจทุกแห่งได้ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินนโยบายของรัฐบาลในการกระตุ้นเศรษฐกิจที่กำลังชะลอตัวและเพื่อสนองนโยบายประชานิยมของรัฐบาลในขณะนั้น ด้วยเหตุนี้เองปริมาณการปล่อยกู้ของสถาบันการเงินเฉพาะกิจในช่วงหลังปี 2544 จึงเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนจากภาพที่ 1 ว่าอัตราเพิ่มของสินเชื่อสูงกว่าร้อยละ 10 ทุกปี และได้เพิ่มเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 17 และร้อยละ18 ในปี 2547 และปี 2548 ตามลำดับ ในขณะที่ธนาคารพาณิชย์ปล่อยสินเชื่อเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยเพียงร้อยละ 4 ต่อปีในเวลาเดียวกัน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาพที่ 1 อัตราการขยายตัวของการปล่อยสินเชื่อของสถาบันการเงินเฉพาะกิจและธนาคารพาณิชย์
ที่มา: จากการรวบรวม

จากการปล่อยสินเชื่อโดยรวมที่เพิ่มขึ้นนี้ทำให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจมีความเสี่ยงของปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ที่เพิ่มสูงขึ้นมากกว่าธนาคารพาณิชย์ จากตารางที่ 1 แสดงปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของสถาบันการเงินเฉพาะกิจตั้งแต่ปี 2551 ถึงปี 2554 แม้ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของสถาบันการเงินเฉพาะกิจจะมีปริมาณลดลง แต่ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของสถาบันการเงินเฉพาะกิจยังคงสูงกว่าค่าเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์อยู่มาก โดยในภาพรวมของสถาบันการเงินเฉพาะกิจมีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อเงินให้สินเชื่อ ณ สิ้นปี 2554 ที่ร้อยละ 7.23 ซึ่งยังถือว่าสูงกว่าค่าเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ที่มีอัตราส่วนนี้อยู่ที่ระดับร้อยละ 2.93 เท่านั้น (สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ, 2555)

ดังนั้น เพื่อให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจมีการพิจารณาอนุมัติสินเชื่ออย่างมีประสิทธิภาพและบรรเทาปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ในปริมาณที่ลดลง กระทรวงการคลังจึงได้มอบหมายให้ ธปท. ทำหน้าที่ตรวจสอบฐานะ ผลการดำเนินงาน รวมทั้งความเสี่ยงของสถาบันการเงินเฉพาะกิจและรายงานผลการตรวจสอบต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังตามประกาศกระทรวงการคลังปี 2541 เพื่อกำหนดแนวนโยบายเกี่ยวกับคุณภาพสินเชื่อและการกันสำรองรับความเสียหาย และ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตรวจสอบสถาบันการเงินทั้งหมดให้อยู่ในมาตรฐานเดียวกัน โดยได้ใช้เกณฑ์การดำรงเงินกองทุนตามเกณฑ์ Basel II และ IAS 39 เครื่องมือในการวัดความพอเพียงของเงินกองทุนของสถาบันการเงิน คือ อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินรัพย์เสี่ยง (Capital Adequacy Ratio: CAR) หรือเรียกกันโดยทั่วไปว่า BIS Ratio ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญที่ ธปท.ใช้ในการกำกับดูแลความมั่นคงของสถาบันการเงิน เนื่องจากการที่ธนาคารมีเงินทุนที่เพียงพอจะเกี่ยวพันกับความมั่นคงของธนาคารโดยตรง และทำให้เกิดความเชื่อมั่นแก่ผู้ฝากเงินและเจ้าหนี้ของธนาคาร โดย BIS Ratio จะเป็นตัวบอกถึงความเพียงพอของเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นของสถาบันการเงิน โดยทั่วไปแล้วสถาบันการเงินใดมี BIS Ratio สูง จะชี้ถึงฐานะการเงินที่มั่นคง ส่วน BIS Ratio ต่ำ ก็จะเป็นสัญญาณแสดงถึงฐานะการเงินที่ด้อยลง ซึ่งทางการจะเข้าไปกำกับดูแลอย่างใกล้ชิดหรืออาจต้องแทรกแซงเพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์ให้แก่ผู้ฝากเงิน

ตารางที่ 1 ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของสถาบันการเงินเฉพาะกิจในช่วงปี 2551 ถึงปี 2554

(หน่วย: ล้านบาท)

สถาบันการเงินเฉพาะกิจ	**2551**	**2552**	**2553**	**2554**
ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (ธพว.)	21,656	21,148	16,510	15,347
(ร้อยละต่อสินเชื่อรวมของธพว.)	49.67	37.32	20.46	15.63
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.)	37,208	39,629	37,432	33,726
(ร้อยละต่อสินเชื่อรวมของธกส.)	7.90	7.53	6.48	4.35
ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (ธสน.)	4,727	4,370	3,539	3,340
(ร้อยละต่อสินเชื่อรวมของธสน.)	9.31	8.16	6.22	5.06
ธนาคารออมสิน	18,065	17,319	13,344	12,710
(ร้อยละต่อสินเชื่อรวมของธนาคารออมสิน)	3.29	2.22	3.20	0.94
ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย (ธอท.)	2,459	3,415	4,471	9,598
(ร้อยละต่อสินเชื่อรวมของธอท.)	14.74	9.00	5.19	8.28
ธนาคารอาคารสงเคราะห์ (ธอส.)	84,295	80,722	68,059	61,284
(ร้อยละต่อสินเชื่อรวมของธอส.)	13.66	12.47	10.32	8.96
บรรษัทตลาดรองสินเชื่อที่อยู่อาศัย (บตท.)	162	147	254	330
(ร้อยละต่อสินเชื่อรวมของบตท.)	9.40	12.80	22.80	24.00
รวมสถาบันการเงินเฉพาะกิจ	**174,597**	**178,813**	**162,360**	**136,297**
(ร้อยละต่อสินเชื่อรวมของสถาบันการเงิน)	**16.33**	**13.02**	**11.25**	**7.23**

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (2554)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

โดยในปี 2553 ถึงปี 2554 สถาบันการเงินเฉพาะกิจทุกแห่งมีความเพียงพอของเงินกองทุนตามเกณฑ์สำรองเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงของธปท. โดยมีอัตราส่วน BIS Ratio ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 8.5 ซึ่ง SFIs มีอัตราส่วน BIS Ratio อยู่ระหว่างร้อยละ 10.69 ถึง 23.58 ยกเว้นธพว. ที่มีอัตราส่วน BIS Ratio ที่ร้อยละ 7.56 และ 6.79 ตามลำดับ ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่ธปท. กำหนด ในขณะที่ธนาคารพาณิชย์จะมีค่าเฉลี่ยที่ร้อยละ16.04 และ14.73 ตามลำดับ ดังนั้นธพว. จึงอยู่ในเกณฑ์ที่มีความเสี่ยงและต้องระมัดระวังเป็นอย่างมาก ซึ่งเป็นผลมาจากหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ, 2555)

ทั้งนี้ ธพว. เป็นสถาบันการเงินเฉพาะกิจที่ประสบกับปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของสถาบันการเงินเฉพาะกิจและธนาคารพาณิชย์ ในอัตราส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อเงินให้สินเชื่อเท่ากับร้อยละ 49.67 และ 37.32 ตามลำดับ ในช่วงปี 2551 ถึงปี 2552 และต่อมาก็ลดลงเหลือร้อยละ 15.7 ในปี 2554 อย่างไรก็ตาม ธพว.ก็ต้องประสบปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ที่เคยลดลง กลับมาเพิ่มสูงขึ้นอีกครั้งในปี 2555 เท่ากับร้อยละ 32.31 จากปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ 31,279 ล้านบาทต่อเงินให้สินเชื่อคงค้าง 96,797 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มสูงถึงร้อยละ 50 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้าจนทำให้มีเงินกองทุนรวมทั้งสิ้น 2,669 ล้านบาท และมีสินทรัพย์เสี่ยง 81,277 ล้านบาท เมื่อคิดเป็นอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง หรือ BIS Ratio อยู่ที่ระดับร้อยละ 3.28 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับต่ำมาก จนธนาคารต้องเข้าสู่ช่วงฟื้นฟูในปี 2555 โดยธพว.ต้องดำเนินงานภายใต้กรอบของแผนฟื้นฟูและต้องรายงานความคืบหน้าให้กระทรวงการคลังทราบทุกระยะๆ เพราะหากปล่อยให้ธพว. ต้องดำเนินการแก้ปัญหาด้วยตัวเองต่อไป อาจทำให้หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มสูงขึ้น และทำให้ผลกำไรของธพว. ลดลงตามไปด้วย (สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ, 2555)

อย่างไรก็ตาม ธพว. เป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ซึ่งต้องดำเนินงานเพื่อแสวงหารายได้และนำผลกำไรส่งคืนรัฐบาลโดยรายได้หลักของธพว. คือ ดอกเบี้ยที่ได้รับจากการให้สินเชื่อ จากตารางที่ 3 เมื่อพิจารณาผลประกอบการในช่วงปี 2548 ถึงปี 2555 พบว่า มูลค่าหนี้สงสัยจะสูญ มีผลต่อกำไรสุทธิของธพว. โดยในปี 2548 ธพว.มีผลกำไรสุทธิก่อนหักหนี้สงสัยจะสูญ เท่ากับ 445 ล้านบาท เมื่อหักหนี้สงสัยจะสูญแล้วทำให้ธพว. มีกำไรสุทธิเพียง 103 ล้านบาท เช่นเดียวกันกับปี 2553 และปี 2554 ธพว.มีรายได้รวมสูงถึง 3,285 และ 4,816 ล้านบาท ตามลำดับ และมีผลกำไรสุทธิก่อนหักหนี้สงสัยจะสูญ เท่ากับ 984 และ 3,191 ล้านบาท แต่เมื่อหักหนี้สงสัยจะสูญแล้ว ทำให้ธพว. มีกำไรสุทธิเพียง 128 และ 222 ล้านบาท ในขณะที่ปี 2555 ธพว. มีรายได้สูงสุดเมื่อเทียบกับปีอื่นๆที่ผ่านมาเท่ากับ 5,288 ล้านบาท แต่เมื่อหักหนี้สงสัยจะสูญแล้ว ทำให้ธพว. ต้องขาดทุนสุทธิถึง 4,039 ล้าน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บาท มูลค่าหนี้สงสัยจะสูญในแต่ละปีจะมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ในปีนั้นๆ หากปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้นธพว. จะต้องตั้งเงินสำรองเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเพิ่มขึ้นเช่นกัน ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้จึงมีผลกระทบโดยตรงต่อกำไรสุทธิของธพว. และเมื่อข้อมูลของธพว.ที่มี BIS Ratio ลดต่ำลงมาก และมีหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มสูงขึ้นเผยแพร่ออกสู่ตลาดและสาธารณะพร้อมๆ กันนั้น จะเป็นช่วงเวลาที่ผู้ฝากเงินอาจจะพากันไถ่ถอนเงินออกจากธพว.พร้อมๆ กัน เพื่อย้ายเงินฝากไปยังสถาบันการเงินอื่น ในกรณีนี้ธพว. อาจจะประสบปัญหาขาดสภาพคล่องอย่างรุนแรงได้

ดังนั้น หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธพว. จึงเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อฐานะทางการเงิน ความน่าเชื่อและความมั่นคงเป็นอย่างมาก ในการวิจัยครั้งนี้จึงต้องการที่จะทราบว่าปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ โดยการใช้แบบจำลองทางเศรษฐมิติ (Econometric Model) ประกอบกับการวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการบริหารสินเชื่อและการดำเนินงานของธพว. โดยใช้ข้อมูลทางบัญชีในรูปอัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratio) เนื่องจากผลเสียหายที่เกิดขึ้นจากการให้สินเชื่อที่ไม่มีประสิทธิภาพจะส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานและฐานะความมั่นคงของธพว. ซึ่งผลการศึกษาที่ได้ ผู้วิจัยคาดว่าเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและป้องกันหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ตลอดจนเกิดการพัฒนาการดำเนินงานของธนาคารให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพราะหากหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ยังอยู่ในระดับสูง จะทำให้เป็นภาระงบประมาณอีกจำนวนมากในการเข้าไปเพิ่มทุนเพื่อแก้ปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้และสร้างความแกร่งให้กับธพว.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 2 ผลการประกอบการของธพว. ในช่วงปี 2548 ถึงปี 2555

(หน่วย: ล้านบาท)

รายการ	ปี พ.ศ.							
	2548	**2549**	**2550**	**2551**	**2552**	**2553**	**2554**	**2555**
รายได้ดอกเบี้ย	2,563	3,270	2,640	2,211	2,217	3,285	4,816	5,288
รายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ย	160	174	119	80	342	349	2,690	435
รายได้รวม	2,723	3,444	2,759	2,291	2,559	3,634	7,506	5,723
กำไรสุทธิก่อนหักหนี้สงสัยจะสูญ	445	378	(232)	(1,643)	(1,382)	984	3,191	478
หนี้สงสัยจะสูญ	342	3,215	833	1,065	(1,513)	856	2,969	4,517
กำไรสุทธิ	103	(2,837)	(1,065)	(2,708)	131	128	222	(4,039)

ที่มา: ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (2548-2555)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เมื่อเห็นถึงความสำคัญของปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ในการวิจัยครั้งนี้จึงได้ให้ความสนใจกับปัจจัยในการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ เนื่องจากธพว. เป็นธนาคารที่ให้สินเชื่อแก่ผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ซึ่งเป็นธุรกิจขนาดเล็กและไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุน ทำให้มีความอ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจมาก เนื่องจากมีโครงสร้างทางการเงินที่ไม่แข็งแรงเหมือนธุรกิจขนาดใหญ่ ทำให้การให้สินเชื่อของธพว. จึงมีความเสี่ยงสูงกว่าธนาคารพาณิชย์ ดังนั้นหากปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เกิดเปลี่ยนแปลง ธุรกิจ SMEs จะได้รับผลกระทบที่รุนแรงกว่าธุรกิจขนาดใหญ่ ดังนั้น การศึกษาถึงปัจจัยที่มีส่งผลให้เกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ จึงสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดทิศทางและควบคุมความเสี่ยงในการให้สินเชื่อของธพว. เพื่อลดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ประกอบกับการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของธนาคารในการบริหารสินเชื่อและประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ตั้งแต่ธนาคารเริ่มก่อตั้งในช่วงแรกจนถึงปี 2555 ว่ามีประสิทธิภาพหรือไม่ เพราะผลเสียหายจากการบริหารสินเชื่อและการดำเนินงานที่ไม่มีประสิทธิภาพส่งผลต่อความมั่นคงของธพว. ดังนั้นวัตถุประสงค์ของการวิจัย มีดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย

2. เพื่อวิเคราะห์ประสิทธิภาพการบริหารสินเชื่อและการดำเนินงานของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย มีขอบเขตการศึกษา ดังนี้

1. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลรายไตรมาส โดยกำหนดช่วงเวลาการศึกษาตั้งแต่ปี 2546 จนถึงปี 2555 รวมทั้งสิ้น 40 ไตรมาส โดยมีข้อจำกัดทางด้านข้อมูล เนื่องจากธนาคารเริ่มก่อตั้ง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เมื่อวันที่ 20 ธ.ค. 2545 และดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการ SMEs เริ่มจัดเก็บเมื่อปี 2546 กอปรกับช่วงเวลาที่ครอบคลุมช่วงที่เศรษฐกิจเข้าสู่ภาวะปกติ และสถานการณ์ที่สำคัญทั้งในและต่างประเทศ

2. ข้อมูลปัจจัยต่างๆประกอบด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

2.1 ปริมาณเงินให้สินเชื่อ 1 ไตรมาสก่อนหน้า แสดงถึงความเจริญเติบโตในการให้สินเชื่อของธนาคาร

2.2 อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้าชั้นดี ถือเป็นต้นทุนทางการเงินของผู้กู้ที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้ของผู้กู้

2.3 ดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการ SMEs สะท้อนถึงความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ที่มีต่อธุรกิจในภาวะเศรษฐกิจโดยรวม

2.4 อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยถือเป็นตัวแทนของความมีเสถียรภาพของเศรษฐกิจภายในประเทศ

2.5 ตัวแปรหุ่นของวิกฤตเหตุการณ์ แสดงถึงเหตุการณ์ไม่ปกติที่ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการธุรกิจ ที่เกิดขึ้นตั้งแต่ปี 2546 ถึงปี 2555 ได้แก่ วิกฤตแฮมเบอร์เกอร์ เหตุการณ์ปิดสนามบินสุวรรณภูมิ เหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมือง ไข้หวัด 2009 เงินบาทแข็งค่า อุทกภัย เป็นต้น

3. การวิเคราะห์ด้านการบริหารสินเชื่อของธนาคาร เป็นการวัดอัตราการเจริญเติบโตและการวัดประสิทธิภาพในการบริหารสินเชื่อ โดยจะกำหนดช่วงเวลาการศึกษาตั้งแต่ปี 2546 จนถึงปี 2555 ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 การวัดอัตราการเจริญเติบโตของสินเชื่อ โดยทำการวิเคราะห์ในลักษณะของอนุกรมเวลา

3.2 การวัดประสิทธิภาพในการบริหารสินเชื่อ ใช้อัตราส่วน 4 อย่างในการวิเคราะห์ คือ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3.2.1 การวิเคราะห์อัตราส่วนการบริหารเงินกู้

3.2.2 ดัชนีการขาดทุนจากหนี้สูญ

3.2.3 ดัชนีการขาดทุน

3.2.4 ดัชนีการผิดนัดชำระหนี้

4. การวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน ด้วยการวัดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และการใช้อัตราส่วนทางการเงินในการวิเคราะห์ โดยจะกำหนดช่วงเวลาการศึกษาตั้งแต่ปี 2546 จนถึงปี 2555 ดังนี้

4.1 การวัดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Operating Efficiency Ratio) ใช้อัตราส่วน 2 อย่าง คือ

4.1.1 อัตราส่วนรายได้รับต่อค่าใช้จ่าย (Total Revenue/Total Cost)

4.1.2 ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย (Interest Gap)

4.2 การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของธนาคาร โดยจะใช้อัตราส่วนทางการเงินในการวิเคราะห์ตัวชี้วัด 5 อย่าง คือ

4.2.1 ประสิทธิภาพในการทำกำไร

4.2.2 สภาพคล่อง

4.2.3 คุณภาพสินทรัพย์

4.2.4 ความเพียงพอของเงินกองทุน

4.2.5 ประสิทธิภาพในการควบคุมค่าใช้จ่าย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประโยชน์ที่ได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย มีดังนี้

1. การศึกษาครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการควบคุมดูแลสินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ซึ่งจะนำไปสู่การลดปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ในอนาคตได้

2. ทำให้ทราบถึงประสิทธิภาพในการบริหารสินเชื่อและผลการดำเนินงานที่ผ่านมาสามารถนำมาเป็นแนวทางในการวางแผนการกำหนดกลยุทธ์เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นิยามศัพท์

SMEs ย่อมาจากภาษาอังกฤษ Small and Medium Enterprises หรือแปลเป็นภาษาไทยว่า “วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม” โดยวิสาหกิจ (Enterprises) หมายถึง กิจการ 3 กลุ่มใหญ่ๆ ได้แก่ กิจการผลิตครอบคลุมการผลิตในภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรมและเหมืองแร่ กิจการค้าครอบคลุมการค้าส่ง และค้าปลีก และกิจการบริการ

ลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กำหนดจากมูลค่าขั้นสูงของสินทรัพย์ถาวรสำหรับกิจการแต่ละประเภท ดังนี้

ประเภท	ขนาดย่อม	ขนาดกลาง
การผลิต	ไม่เกิน 50 ล้านบาท	ไม่เกิน 200 ล้านบาท
การบริการ	ไม่เกิน 50 ล้านบาท	ไม่เกิน 200 ล้านบาท
การค้าส่ง	ไม่เกิน 50 ล้านบาท	ไม่เกิน 100 ล้านบาท
การค้าปลีก	ไม่เกิน 30 ล้านบาท	ไม่เกิน 60 ล้านบาท

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ธพว. หมายถึง ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นธนาคารที่อยู่ภายใต้การกำกับการดูแลของกระทรวงการคลังและกระทรวงอุตสาหกรรมเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2545 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อประกอบธุรกิจอันเป็นการพัฒนา ส่งเสริม ช่วยเหลือ และสนับสนุนการจัดตั้ง การดำเนินงาน การขยาย หรือการปรับปรุงวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยการให้สินเชื่อค้ำประกันร่วมลงทุนให้คำปรึกษาแนะนำหรือให้บริการที่จำเป็นอื่นตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติของธพว.

สถาบันการเงินเฉพาะกิจ (Specific Financial Institutions: SFIs) หมายถึง สถาบันการเงินของรัฐที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น เพื่อดำเนินการตามนโยบายของรัฐในการพัฒนาส่งเสริม เศรษฐกิจ และสนับสนุนการลงทุนต่างๆ อยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงการคลัง ประกอบด้วย ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) ธนาคารอาคารสงเคราะห์ (ธอส.) ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย (ธอท.) ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (ธสน.) ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (ธพว.) บรรษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.) และบรรษัทตลาดรองสินเชื่อที่อยู่อาศัย (บตท.)

หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-Performing Loans: NPLs) หมายถึง เงินให้สินเชื่อจัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน สงสัย สงสัยจะสูญ และสูญ ตามหลักเกณฑ์การจัดชั้นในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยเรื่องสินทรัพย์ที่ไม่มีราคาหรือเรียกคืนไม่ได้ และสินทรัพย์ที่สงสัยว่าจะไม่มีราคาหรือเรียกคืนไม่ได้ของธนาคารพาณิชย์ลงวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2545 หรือที่จะแก้ไขเพิ่มเติม รวมถึงลูกหนี้จัดชั้นสงสัยจะสูญที่ธนาคารพาณิชย์กันสำรองครบร้อยละ 100 และตัดออกจากบัญชีแล้วแต่ยังไม่ได้บันทึกกลับเข้ามาในบัญชี (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2548)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การศึกษาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (ธพว.) ครั้งนี้ ผู้ทำวิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ศึกษา ค้นคว้าและตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้องในด้านต่างๆ เพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบในการวิจัยประกอบด้วย 2 ส่วน คือ แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัยและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ดังนี้

ทฤษฎี และแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธพว. จะนำทฤษฎีและแนวคิดมาช่วยในเรื่องของการกำหนดตัวแปรและสร้างแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา ประกอบกับอธิบายถึงความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ทางด้านเศรษฐกิจและการเมือง รวมถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาค และปัจจัยอื่นๆที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ตลอดจนวิเคราะห์ประสิทธิภาพการบริหารสินเชื่อและการดำเนินงาน โดยแนวคิดและทฤษฎีมีดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีการปันส่วนสินเชื่อ (Credit Rationing) ความไม่สมมาตรของข้อมูล (Asymmetric Information) และการคัดเลือกที่เป็นผลเสีย (Adverse Selection)

2. แนวคิดเกี่ยวกับวัฏจักรธุรกิจ (Business Cycle)

3. แนวคิดสาเหตุของการเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

4. แนวคิดการประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงาน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ทฤษฎีการปันส่วนสินเชื่อ (Credit Rationing)

ทฤษฎีการปันส่วนสินเชื่อของระบบธนาคารพาณิชย์ที่ใช้อธิบายถึงสาเหตุการมีอยู่จริง และระดับของการเปลี่ยนของการปันส่วนสินเชื่อ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. กรณีไม่นำความเสี่ยงของผู้กู้ยืมมาอธิบาย ในการศึกษาการปันส่วนสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ ตามแนวคิดของ Donal P.Tucker พบว่า การปันส่วนสินเชื่อเกิดขึ้นจากความไร้ดุลยภาพของตลาดการเงิน กล่าวคือ เมื่อระบบตลาดมีอุปสงค์สินเชื่อมากกว่าอุปทานสินเชื่อทำให้เกิดอุปสงค์ส่วนเกินขึ้น อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมไม่สามารถปรับตัวได้อย่างสมบูรณ์เพื่อขจัดอุปสงค์สินเชื่อส่วนเกินให้หมดไป ทำให้เกิดการปันส่วนสินเชื่อขึ้น

Tucker มีความเห็นว่าลักษณะตลาดของธนาคารพาณิชย์เป็นตลาดที่มีการแข่งขันไม่สมบูรณ์ (Imperfect Competition) ทำให้เกิดการปันส่วนสินเชื่อซึ่งเป็นผลมาจาก 2 กรณี ดังนี้

1) เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยเงินให้ยืมของธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถปรับตัวได้อย่างอิสระแบบวันต่อวัน จึงเกิดความล่าช้าในการตอบสนองต่อสถานการณ์การให้สินเชื่อที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้เกิดอุปสงค์ส่วนเกิน ซึ่งอาจจะมีลักษณะเป็นการชั่วคราวจำเป็นจะต้องอาศัยเวลาในการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ดุลยภาพใหม่ เมื่อมีการปรับตัวของอัตราดอกเบี้ย

2) สำหรับการปันส่วนสินเชื่อที่มีลักษณะเป็นการถาวรนั้นเกิดขึ้นเมื่อความต้องการกู้ยืมของลูกค้ามีมากกว่าปริมาณเงินกู้ที่ธนาคารพาณิชย์ปรารถนาให้กู้ยืมได้ ณ ระดับอัตราดอกเบี้ยที่ธนาคารพาณิชย์ประกาศใช้ขณะนั้น ธนาคารพาณิชย์จะไม่สามารถให้กู้ยืมตามที่ผู้กู้ขอได้ทั้งหมดทำให้เกิดการปันส่วนสินเชื่อ โดยธนาคารพาณิชย์จะให้ผู้กู้ยืมเพียงบางรายและบางรายจะถูกปฏิเสธหรือได้รับเงินกู้น้อยกว่าจำนวนที่ขอกู้ ซึ่งการปันส่วนสินเชื่อมักเกิดขึ้นพร้อมกับธนาคารที่ธนาคารพาณิชย์จะเรียกร้องเงื่อนไขที่ไม่เกี่ยวกับราคา (Non-Price Term) จากผู้กู้และการปรับตัวของอัตราดอกเบี้ย ดังนั้น จากการดำรงอยู่ของเงื่อนไขที่ไม่เกี่ยวกับราคา จึงเป็นปัจจัยที่ทำให้การปันส่วนสินเชื่อยังปรากฏอยู่ ถึงแม้ว่าในสถานการณ์นั้นอุปสงค์สินเชื่อจะเท่ากับอุปทานสินเชื่อ

2. กรณีนำความเสี่ยงของผู้กู้มาพิจารณา ในการศึกษาการปันส่วนสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ ตามแนวคิดของ Joseph E. Stiglitz และ Andrew Weiss พบว่าในสภาวะที่ตลาดมีดุลยภาพอุปสงค์สินเชื่อเท่ากับอุปทานสินเชื่อ แต่ถ้าระบบเศรษฐกิจมีอุปสงค์สินเชื่อไม่เท่ากับอุปทานสินเชื่อ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อัตราดอกเบี้ยให้กู้ยืมจะปรับตัวสูงขึ้นเพื่อขจัดอุปสงค์สินเชื่อส่วนเกินให้หมดไป เกิดดุลยภาพใหม่ในระบบเศรษฐกิจ ดังนั้นถ้าอัตราดอกเบี้ยให้กู้ยืมสามารถทำงานได้อย่างสมบูรณ์ การปันส่วนสินเชื่อจะไม่เกิดขึ้นในระบบเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตามก็ยังพบว่ามีการปันส่วนสินเชื่อเกิดขึ้นอีก

Weiss ได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับสภาวะไร้ดุลยภาพในระบบการเงินว่า ธนาคารพาณิชย์จะพิจารณาการให้สินเชื่อ โดยคำนึงถึงอัตราดอกเบี้ยและความเสี่ยงที่ธนาคารพาณิชย์จะได้รับจากการให้กู้ยืม ดังนั้น ธนาคารพาณิชย์จึงจำเป็นที่จะต้องพิจารณาถึงความสามารถของผู้กู้ยืมและพฤติกรรมของผู้กู้ กล่าวคือ

1) เนื่องจากผู้กู้แต่ละรายมีความแตกต่างกันในเรื่องความสามารถในการชำระคืน ดังนั้นธนาคารพาณิชย์จึงปล่อยสินเชื่อภายใต้สภาวะการคาดคะเนตลอดเวลาและการที่ธนาคารพาณิชย์จะเพิ่มอัตราดอกเบี้ยให้กู้ยืมให้สูงขึ้นเรื่อยๆ จะไม่ทำให้ผลตอบแทนของธนาคารพาณิชย์ที่ได้รับจากการกู้ยืมสูงขึ้นตาม เพราะผู้กู้แต่ละรายมีความแตกต่างกันในเรื่องของความเสี่ยงและถ้าหากอัตราดอกเบี้ยเพิ่มสูงขึ้นจะทำให้จำนวนเงินที่ผู้กู้ต้องชำระคืนสูงขึ้นด้วย โอกาสที่ธนาคารจะไม่ได้เงินคืนก็มีมาก

2) ความเสี่ยงจากพฤติกรรมของผู้กู้ ทำให้ธนาคารพาณิชย์ต้องลดความเสี่ยงจากการให้กู้ยืม กล่าวคือ เมื่อธนาคารพาณิชย์ต้องประสบกับความเสี่ยงเนื่องจากความแตกต่างของผู้กู้แต่ละรายที่มีความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ที่แตกต่างกัน ซึ่งธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมต่างๆของผู้กู้ได้โดยตรง ดังนั้น ธนาคารพาณิชย์จึงใช้สัญญาเงินกู้เพื่อเป็นเครื่องมือในการควบคุมพฤติกรรมของผู้กู้และเพื่อลดความเสี่ยงให้ต่ำลง เช่น การกำหนดหลักประกันการกู้ยืม การกำหนดระยะเวลาการชำระเงินกู้และจำนวนเงินกู้ที่ต้องชำระคืนในแต่ละงวด

ดังนั้น จากปัญหาความไร้ดุลยภาพในระบบการเงินและการขาดแคลนข้อมูลข่าวสาร ทำให้ธนาคารพาณิชย์พิจารณาสินเชื่อภายใต้การคาดคะเนตลอดเวลา โดยจะอาศัยทั้งสิ่งที่เกี่ยวกับราคาและสิ่งที่ไม่เกี่ยวกับราคาในการพิจารณาให้กู้ยืม ซึ่งถ้าหากธนาคารละเลยหรือทำการวิเคราะห์สินเชื่อโดยปราศจากความรอบคอบและรัดกุม ก็อาจทำให้ธนาคารต้องประสบกับปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (สมพร ริมพะสุต, 2538: 101-11)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ทฤษฎีความไม่สมมาตรของข้อมูล (Asymmetric Information) และการคัดเลือกที่เป็นผลเสีย (Adverse Selection) (Mishkin, 2003: 186–198 อ้างถึงใน จารุณี บุญบานเย็น, 2547: 8–12)

ข้อมูลไม่สมมาตร (Moral Hazard) หมายถึง การที่ฝ่ายหนึ่งไม่มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอีกฝ่ายหนึ่งเพื่อประกอบการตัดสินใจอย่างเพียงพอ เช่น ผู้จัดการบริษัทรู้ว่าพวกเขาซื่อสัตย์และมีข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจมากกว่าผู้ถือหุ้น ปัญหาข้อมูลไม่สมมาตรนำไปสู่ปัญหาการคัดเลือกที่เป็นผลเสียและปัญหาความเสี่ยงด้านศีลธรรม

การคัดเลือกที่เป็นผลเสีย (Adverse Selection) หมายถึง ปัญหาข้อมูลไม่สมมาตรที่เกิดขึ้นก่อนการแลกเปลี่ยนจะเกิดขึ้น เช่น ผู้ขอกู้ที่มีความเสี่ยงสูงจะกระตือรือร้นที่จะได้เงินสินเชื่อเพราะเขารู้ว่าเขาเป็นพวกที่ไม่ชอบชำระหนี้คืน ดังนั้นการคัดเลือกที่เป็นผลเสียจะเพิ่มโอกาสของความเสี่ยงด้านสินเชื่อด้อยคุณภาพสูงขึ้นทำให้การให้สินเชื่อยุติลง ผู้ให้กู้จึงไม่ให้สินเชื่อแม้ว่าจะมีสินเชื่อดีอยู่ในตลาดด้วย

ความเสี่ยงด้านศีลธรรม หมายถึง ปัญหาข้อมูลไม่สมมาตรที่เกิดขึ้นหลังจากที่การแลกเปลี่ยนเกิดขึ้นแล้ว เช่น ผู้ให้กู้มีความเสี่ยงว่าผู้ขอกู้จะนำเงินกู้ที่ได้รับไปให้ผู้อื่นกู้ยืมต่อผู้ให้กู้จึงมีความเสี่ยงที่จะไม่ได้รับชำระหนี้คืน ถึงแม้ว่าจะได้รับผลตอบแทนที่สูงด้วยก็ตามความเสี่ยงด้านศีลธรรมจึงทำให้ความเป็นไปได้ที่จะได้รับชำระหนี้คืนต่ำ ผู้ให้กู้จึงตัดสินใจที่จะไม่ให้สินเชื่อ

ผลกระทบของความเสี่ยงด้านศีลธรรมต่อการเลือกระหว่างสัญญาหนี้สิน (Debt Contact) และสัญญาทุน (Equity Contact)

การแบ่งแยกระหว่างความเป็นเจ้าของและอำนาจในการบริหารจัดการจะเกี่ยวข้องกับปัญหาความเสี่ยงด้านศีลธรรม โดยผู้จัดการ (Agent) จะทำงานในสิ่งที่ตนเองสนใจมากกว่าสิ่งที่ผู้ถือหุ้น (Principal) สนใจเพราะผู้จัดการจะมีแรงจูงใจในการทำงานเพื่อให้ธุรกิจได้กำไรสูงสุดน้อยกว่าผู้ถือหุ้น ปัญหาความเสี่ยงด้านศีลธรรมเกิดขึ้นเนื่องจากปัญหาตัวแทนผู้ถือหุ้น (Principal-Agent Problem) ที่มีผู้จัดการธุรกิจที่ไม่มีความซื่อสัตย์ ตัวบ่งชี้ว่าปัญหาตัวแทนผู้ถือหุ้นเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากสัญญาทุน คือ ผู้จัดการต้องการห้องทำงานที่หรูหรา มีรถยนต์ประจำตำแหน่งราคาแพงโดยเงินที่นำมาซื้อทรัพย์สินเหล่านั้นมาจากกำไรของผู้ถือหุ้น โดยผู้จัดการจะปฏิบัติตามกลยุทธ์ของบริษัทและส่งเสริมให้เขามีอำนาจมากขึ้นโดยไม่ทำให้ธุรกิจมีกำไรเพิ่มขึ้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ปัญหาตัวแทนผู้ถือหุ้นจะไม่เกิดขึ้นหากเจ้าของธุรกิจมีข้อมูลข่าวสารอย่างสมบูรณ์เกี่ยวกับผู้จัดการและป้องกันค่าใช้จ่ายสิ้นเปลืองของผู้จัดการได้ ปัญหาตัวแทนผู้ถือหุ้นเป็นตัวอย่างของปัญหาความเสี่ยงด้านศีลธรรมที่เกิดขึ้นเนื่องจากผู้จัดการมีข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับธุรกิจมากกว่าผู้ถือหุ้น จึงเกิดความไม่สมมาตรของข้อมูล แต่ปัญหาตัวแทนผู้ถือหุ้นจะไม่เกิดขึ้นถ้าไม่มีการแบ่งแยกระหว่างความเป็นเจ้าของและอำนาจในการบริหารงาน ซึ่งจะสามารถแก้ปัญหาการลงทุนที่สิ้นเปลืองและทำให้ธุรกิจได้กำไรเพิ่มขึ้น

เครื่องมือที่ใช้ในการแก้ไขปัญหาตัวแทนผู้ถือหุ้น

1. การตรวจสอบ (Monitoring) ปัญหาตัวแทนผู้ถือหุ้นเกิดขึ้นเนื่องจากผู้จัดการมีข้อมูลข่าวสารของธุรกิจและกำไรที่แท้จริงมากกว่าผู้ถือหุ้นหรือเจ้าของกิจการ แนวทางที่ผู้ถือหุ้นจะลดปัญหาความเสี่ยงด้านศีลธรรมที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารได้โดยการตรวจสอบกิจกรรมของธุรกิจว่าผู้จัดการทำอะไรบ้างให้บ่อยขึ้น แต่กระบวนการตรวจสอบจะเสียเวลาและค่าใช้จ่ายสูง (Costly State Verification)โดยนักเศรษฐศาสตร์เรียกว่า ต้นทุนในการตรวจสอบ ทำให้ความต้องการเงินทุนจากส่วนของผู้ถือหุ้นลดลงและอธิบายว่าทำไมเงินทุนจากผู้ถือหุ้นจึงไม่ใช่องค์ประกอบที่สำคัญของโครงสร้างทางการเงิน

ปัญหาการคัดเลือกที่เป็นผลเสีย ปัญหาผู้ร่วมบริโภคโดยไม่จ่ายเงิน (Free Rider) ทำให้จำนวนข้อมูลข่าวสารที่จะแก้ไขปัญหาความเสี่ยงด้านศีลธรรมเรื่องปัญหาตัวแทนผู้ถือหุ้นลดลง เช่น ปัญหาผู้ร่วมบริโภคโดยไม่จ่ายเงินทำให้การตรวจสอบลดลง ถ้า นาย ข. รู้ว่าผู้ถือหุ้นจะต้องจ่ายเงินเพื่อการตรวจสอบกิจกรรมของบริษัทที่ นาย ข. ถือหุ้นไว้ นาย ข. จะเป็นผู้ร่วมบริโภคโดยไม่จ่ายเงินในกิจกรรมของผู้ถือหุ้น ดังนั้น นาย ข. สามารถนำ เงินที่ นาย ข. จะใช้ในการตรวจสอบไปใช้เที่ยวพักผ่อนแทนได้ และถ้านาย ข. สามารถทำเช่นนี้ได้ ผู้ถือหุ้นคนอื่นๆ ก็สามารถทำได้เช่นกัน และจะไม่มีผู้ถือหุ้นคนใดยอมจ่ายเงินเพื่อการตรวจสอบนี้ ปัญหาความเสี่ยงด้านศีลธรรมสำหรับผู้ถือหุ้นจะรุนแรงขึ้น และทำ ให้การเพิ่มทุนของบริษัทยากขึ้น

2. กฎเกณฑ์ของรัฐทำให้ข้อมูลข่าวสารเพิ่มขึ้น (Government Regulation to Increase Information) รัฐจะมีแรงจูงใจในการพยายามลดปัญหาความเสี่ยงด้านศีลธรรมที่เกิดจากปัญหาข้อมูลไม่สมมาตร โดยรัฐจะออกกฎหมายที่บังคับให้หน่วยธุรกิจต้องปฏิบัติตามมาตรฐานบัญชีเพื่อให้การตรวจสอบกำไรทำได้ง่ายขึ้นและลงโทษหน่วยธุรกิจที่ฉ้อโกงหรือไม่ยอมเปิดเผยกำไร

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อย่างไรก็ตามการออกข้อบังคับนี้จะมีบางฝ่ายที่ได้รับผลกระทบเท่านั้น การจับกุมและลงโทษผู้ฝ่าฝืนทำได้ยาก เนื่องจากผู้จัดการที่ฉ้อโกงจะมีแรงจูงใจที่จะทำให้รัฐหาหลักฐานได้ยากขึ้น

3. ตัวกลางทางการเงิน (Financial Intermediation) จะสามารถหลีกเลี่ยงปัญหาผู้ร่วมบริโภคโดยไม่จ่ายเงินในส่วนของความเสี่ยงด้านศีลธรรมได้ที่เกิดจากปัญหาตัวแทนผู้ถือหุ้นได้ โดยใช้เงินลงทุนในธุรกิจ (Venture Capital Firm) ซึ่งเป็นเงินกองกลางของผู้ถือหุ้นที่ให้ธุรกิจใช้ในการก่อตั้งกิจการ เนื่องจากการตรวจสอบรายได้และกำไรเป็นส่วนสำคัญในการกำจัดปัญหาความเสี่ยงด้านศีลธรรม ดังนั้นเงินลงทุนในธุรกิจจึงเป็นสิ่งยืนยันการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการธุรกิจของผู้ถือหุ้นหรือคณะกรรมบริหารได้ ดังนั้นคณะกรรมการบริหารจะจับตาดูกิจกรรมของธุรกิจอย่างใกล้ชิด นักลงทุนจึงไม่สามารถจะเป็นผู้ร่วมบริโภคโดยไม่จ่ายเงินในการตรวจสอบกิจกรรมที่มาจากเงินลงทุนในธุรกิจได้ ผลก็คือเงินลงทุนในธุรกิจจะเป็นตัวสะสมกำไรของธุรกิจและเป็นแรงจูงใจในการลดปัญหาความเสี่ยงด้านศีลธรรมได้

4. สัญญาหนี้สิน มีความแน่นอนในการเรียกร้องให้ชำระหนี้ เนื่องจากเป็นสัญญาที่ตกลงระหว่างผู้กู้ว่าจะชำระหนี้คืนผู้ให้กู้เป็นจำนวนที่แน่นอนตามระยะเวลาที่กำหนด เมื่อธุรกิจมีกำไรมากผู้ให้กู้จะได้รับชำระหนี้คืนและไม่ต้องการกำไรที่เพิ่มขึ้นของธุรกิจ ถ้าผู้จัดการปิดบังกำไรของธุรกิจและนำกำไรนั้นไปใช้ในกิจกรรมส่วนตัวโดยไม่นำมาเป็นกำไรของธุรกิจผู้ให้กู้จะไม่สนใจในการกระทำนี้ของผู้จัดการตราบเท่าที่การกระทำนี้ยังไม่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของธุรกิจ แต่เมื่อธุรกิจไม่สามารถชำระหนี้ได้ ผู้ให้กู้จำเป็นที่จะต้องตรวจสอบฐานะของธุรกิจเฉพาะในสถานการณ์นี้ผู้ให้กู้จึงมีสถานภาพเหมือนผู้ถือหุ้นที่ต้องการรู้ว่าธุรกิจมีรายได้เท่าไหร่เพื่อให้นำมาชำระหนี้อย่างยุติธรรม

ผลกระทบของความเสี่ยงด้านศีลธรรมต่อโครงสร้างทางการเงินในตลาดหนี้สิน

สัญญาหนี้สินเป็นส่วนสำคัญของปัญหาความเสี่ยงด้านศีลธรรม เนื่องจากสัญญาหนี้สินต้องให้ผู้กู้ชำระหนี้ในจำนวนที่แน่นอนและให้ธุรกิจเก็บกำไรหลังจากชำระคืนหนี้ได้ ผู้ขอกู้จึงมีแรงจูงใจในการดำเนินธุรกิจและมีความเสี่ยงมากกว่าผู้ให้กู้ เช่น สมมติว่า นาย ค. ใส่ใจในปัญหาการตรวจสอบกำไรของธุรกิจร้านไอศครีมของ นาย ก. ดังนั้น นาย ค. จึงตัดสินใจจะไม่เป็นหุ้นส่วนแต่ให้ นาย ก. ยืมเงินเพื่อในการก่อตั้งกิจการแทน โดยในสัญญาหนี้สินกำหนดให้คิดดอกเบี้ยร้อยละ 10 ต่อปี อย่างไรก็ตามเมื่อ นาย ค. ให้เงินทุน นาย ก.ๆ อาจนำไปใช้ในวัตถุประสงค์อื่นโดยนำเงินไปลงทุนในการวิจัยคิดค้นสูตรไอศครีมลดความอ้วนแทนซึ่งมีความเสี่ยงในการลงทุนมากกว่า แต่ถ้านาย ก. ประสบความสำเร็จเขาจะกลายเป็นเศรษฐี ดังนั้น นาย ก. จึงยอมรับความเสี่ยงนี้ และ นาย ค.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จะไม่สบายใจหาก นาย ก.นำเงินไปลงทุนแล้วไม่ประสบความสำเร็จและทำให้ นาย ค. สูญเสียเงินที่ให้ นาย ก. ไปทั้งหมด แต่ถ้า นาย ก. ประสบความสำเร็จ นาย ค. จะไม่ได้รับเงินเพิ่มจากความสำเร็จนี้ยังคงได้ผลตอบแทนร้อยละ 10 จากเงินที่ให้กู้ยืมเนื่องจาก นาย ค. ได้กำหนดจำนวนเงินที่ชำระเงินต้นและดอกเบี้ยไว้แล้ว เนื่องจากปัญหาความเสี่ยงด้านศีลธรรมนี้ นาย ค. อาจจะไม่ให้ นาย ก. ยืมเงินแม้ว่าธุรกิจไอศครีมจะน่าลงทุนก็ตาม

เครื่องมือที่ใช้ในการแก้ปัญหาความเสี่ยงด้านศีลธรรม

1. ส่วนของผู้ถือหุ้น (Net Worth) สูงทำให้ความเสี่ยงด้านศีลธรรมลดลง เนื่องจากผู้ขอกู้มีความเสียหายมากเพราะผู้ขอกู้ต้องนำเงินมาลงทุนในส่วนของผู้ถือหุ้นของธุรกิจสูง หากผู้ขอกู้ต้องตัดสินใจระหว่างนำเงินกู้ที่ได้ไปลงทุนตามวัตถุประสงค์ของการขอกู้ซึ่งมีความแน่นอนกับนำเงินกู้ไปลงทุนอย่างอื่นที่มีความเสี่ยงมากกว่า แต่หากการลงทุนประสบความสำเร็จจะให้ผลตอบแทนสูงด้วยผู้ขอกู้จึงนำเงินไปลงทุนในกิจกรรมที่มีความแน่นอนกว่านั้น คือนำเงินกู้ไปลงทุนตามวัตถุประสงค์ของการกู้ ดังนั้นหากส่วนของผู้ถือหุ้นสูง ผู้ขอกู้จะประพฤติตัวตามแบบที่ผู้ให้กู้ต้องการและปัญหาความเสี่ยงด้านศีลธรรมในสัญญาหนี้สินจะลดลง ทำให้ธุรกิจกู้ยืมเงินได้ง่ายขึ้น ถ้าส่วนของผู้ถือหุ้นต่ำความเสี่ยงด้านศีลธรรมจะสูงและทำให้ธุรกิจกู้ยืมเงินได้ยากขึ้น

2. การตรวจสอบและข้อบังคับของสัญญาข้อจำกัด (Monitoring and Enforcement of Restrictive Covenants) เป็นการสร้างความมั่นใจว่าผู้ขอกู้จะนำเงินกู้ไปใช้ถูกวัตถุประสงค์โดยการออกข้อจำกัดเป็นลายลักษณ์อักษรในสัญญาหนี้สินซึ่งจะเป็นการจำกัดกิจกรรมของธุรกิจและมีการตรวจสอบกิจกรรมของ นาย ก. ให้ปฏิบัติตามข้อบังคับของสัญญาข้อจำกัด ซึ่งจะลดปัญหาความเสี่ยงด้านศีลธรรมและข้อบังคับไม่ให้ธุรกิจทำกิจกรรมที่ผู้ให้กู้ไม่ต้องการได้ ดังนี้

2.1 สัญญาข้อจำกัดทำให้ความเสี่ยงด้านศีลธรรมลดลงโดยการห้ามไม่ให้ผู้ขอกู้ลงทุนในโครงการที่มีความเสี่ยง ข้อบังคับของสัญญาจะให้นำเงินกู้ไปใช้ในกิจกรรมทางการเงินที่กำหนดไว้เท่านั้น

2.2 ข้อบังคับของสัญญาจะให้ผู้ขอกู้ทำเฉพาะกิจกรรมที่ผู้ให้กู้ต้องการซึ่งเท่ากับว่าผู้ให้กู้จะได้รับผลตอบแทนจากเงินให้กู้ยืม เช่น ข้อบังคับให้หัวหน้าครอบครัวทำประกันชีวิตที่จะจ่ายเงินค่าจำนองให้แทนเมื่อหัวหน้าครอบครัวเสียชีวิตหรือข้อบังคับให้ธุรกิจของผู้กู้ต้องมีส่วนของ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้ถือหุ้นสูงเพราะส่วนของผู้ถือหุ้นที่สูงจะลดปัญหาความเสี่ยงด้านศีลธรรมได้และทำให้ผู้ให้กู้สูญเสียน้อยลง

2.3 เนื่องจากหลักประกันเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้ให้กู้ ข้อบังคับของสัญญาช่วยให้ผู้ขอกู้รักษาหลักประกันให้อยู่ในสภาพดีและหลักประกันหนี้ยังคงเป็นของผู้ขอกู้

2.4 ข้อบังคับของสัญญากำหนดให้ผู้ขอกู้นั้นต้องจัดหาข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจให้ผู้ให้กู้เป็นระยะ เช่น ต้องส่งงบการเงินทุกไตรมาส ซึ่งจะทำให้ผู้ให้กู้ตรวจสอบธุรกิจได้ง่ายขึ้นและลดปัญหาความเสี่ยงด้านศีลธรรม นอกจากนี้ยังกำหนดให้ผู้ให้กู้สามารถตรวจสอบธุรกิจได้ตลอดเวลา

3. ตัวกลางทางการเงิน แม้ว่าข้อบังคับของสัญญาจะลดปัญหาความเสี่ยงด้านศีลธรรมได้แต่ไม่สมบูรณ์ เนื่องจากไม่สามารถเขียนข้อจำกัดของทุกกิจกรรมที่มีความเสี่ยงได้ สัญญาข้อจำกัดจะไม่มีความหมายหากผู้ขอกู้รู้ว่าผู้ให้กู้ไม่สามารถตรวจสอบหรือไม่สามารถจ่ายค่าธรรมเนียมทางกฎหมายได้ การตรวจสอบและสัญญาข้อจำกัดมีต้นทุนและจะทำให้ปัญหาผู้ร่วมบริโภคโดยไม่จ่ายเงินเกิดขึ้นในขั้นตอนการตรวจสอบธุรกิจ แต่ตัวกลางทางการเงินโดยเฉพาะธนาคารพาณิชย์สามารถที่จะหลีกเลี่ยงปัญหาร่วมบริโภคโดยไม่จ่ายเงินโดยเฉพาะในเงินกู้ส่วนบุคคลได้ เนื่องจากเงินกู้ส่วนบุคคลไม่ใช่การค้า ดังนั้นจึงไม่มีใครสามารถเป็นผู้ร่วมบริโภคโดยไม่จ่ายเงินในการตรวจสอบข้อมูลและบังคับตามสัญญาข้อจำกัดได้ ตัวกลางทางการเงินทำ ให้เงินกู้ส่วนบุคคลได้รับผลประโยชน์จากการตรวจสอบและจะสามารถแก้ไขปัญหาความเสี่ยงด้านศีลธรรมในสัญญาหนี้สินได้

ดังนั้น จากทฤษฎีการปันส่วนสินเชื่อ ความไม่สมมาตรของข้อมูล (Asymmetric Information) และการคัดเลือกที่เป็นผลเสีย (Adverse Selection) ที่นำมาใช้ในงานวิจัยนั้นได้สอดรับกับแนวคิดของกลุ่ม New-Keynesian ซึ่งเน้นบทบาทของทั้ง 3 ทฤษฎี โดยได้กล่าวถึงการปล่อยสินเชื่อของภาคธนาคารในตลาดที่มีการเปิดเสรีทางการเงินที่มีผลกระทบต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ว่า การเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยซึ่งจะนำมาสู่ความไร้คุณภาพของการปล่อยสินเชื่อของธนาคาร ทั้งนี้เพราะการที่อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงสูง ผู้กู้ยืมอาจมีความเสี่ยงสูงจึงยินดีจ่ายเงินกู้ในอัตราดอกเบี้ยที่สูง และการที่ประเทศกำลังพัฒนาไม่มีระบบการวิเคราะห์สินเชื่อและข้อมูลที่ดีเพียงพอ (Information Problems) ประกอบกับการขาดสถาบันจัดอันดับสินเชื่อภาคเอกชนที่เชื่อถือได้ ทำให้ธนาคารประสบปัญหาการเลือกผิดนำไปสู่การเลือกปล่อยสินเชื่อแก่ต่อผู้ขอกู้ที่ไม่มี

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คุณภาพ (Stiglitz และWeiss, 1981) ซึ่งนำไปสู่ปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ และกระทบต่อเสถียรภาพของระบบการเงินในที่สุด (เทียนทิพ สุพานิช และ เรจินา วรอุไร, 2544)

แนวคิดเกี่ยวกับวัฏจักรธุรกิจ (Business Cycle)

ตามแนวคิดของรัตนา สายคณิต (2546) พบว่าปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธุรกิจนั้นมีความเกี่ยวข้องกับวัฏจักรธุรกิจ (Business Cycle) เนื่องจากมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการชำระหนี้ (Solvency) ของธุรกิจ สอดคล้องกับแนวคิดของ Quagliarello Mario พบว่าว่าวัฏจักรธุรกิจ มีผลกระทบต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ กล่าวคือ เมื่อธุรกิจเข้าสู่ภาวะขยายตัว (Expansion) หรือรุ่งเรือง (Boom) การค้าดำเนินไปได้ ธุรกิจทำกำไรจากการขายสินค้า ส่งผลให้เกิดสภาพคล่องมีความสามารถในการชำระหนี้ได้ ในทางตรงข้ามเมื่อธุรกิจเข้าสู่ภาวะหดตัว (Recession) การค้าจะชะลอตัวลง ส่งผลให้รายได้และผลกำไรลดลงเรื่อยๆ เมื่อเป็นเช่นนี้การที่ธุรกิจเคยชำระหนี้ตรงตามเวลาก็จะเปลี่ยนไปเป็นชำระหนี้ไม่ตรงตามเวลามีการค้างชำระหนี้และดอกเบี้ย และหากไม่มีการแก้ปัญหาให้ลูกหนี้ก่อนที่จะเข้าสู่ภาวะตกต่ำ (Depression) จะทำให้การแก้ปัญหาลำบากมากขึ้น บางธุรกิจอาจถึงขั้นล้มละลาย ทำให้ธนาคารสูญเสียเงินลงทุนที่ให้กู้ยืมไปซึ่งเป็นที่มาของหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ โดยในการประกอบการของธุรกิจต่างๆ จะมีวงจรที่หมุนเวียนไปเป็นวัฏจักร คือ การขยายตัว (Expansion) รุ่งเรือง (Boom) หดตัว (Recession) ตกต่ำ (Depression) การฟื้นตัว (Revival)

แนวคิดสาเหตุของการเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (ชนินทร์ พิทยาวิวิธ, 2547)

การค้างชำระหนี้ของลูกหนี้ เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยากในการดำเนินงานของธนาคาร จนบางครั้งอาจนำไปสู่การเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ เนื่องจากการอำนวยสินเชื่อแก่ลูกค้าที่มาขอสินเชื่อ แม้ว่าได้มีการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ขอกู้แล้วก็ตาม แต่ยังมีปัจจัยหลายปัจจัยที่ส่งผลให้ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ตามกำหนด ที่ระบุไว้ในสัญญา ถึงแม้ธนาคารจะมีระบบตรวจสอบติดตามหนี้ภายหลังจากที่ได้ให้กู้แล้ว ซึ่งจะต้องหาวิธีการหรือมาตรการในการควบคุมหนี้ค้างชำระให้อยู่ในระดับที่ไม่เกินเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งสาเหตุของการเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ส่วนใหญ่เกิดจากปัจจัย 2 ประการ คือ ปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน

1. ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้ หากปัจจัยดังกล่าวเปลี่ยนแปลงจะส่งผลกระทบต่อลูกหนี้ เช่น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.1 ภาวะเศรษฐกิจ ถือเป็นปัจจัยสำคัญของการประกอบธุรกิจ กล่าวคือถ้าเศรษฐกิจดีหรือมีการเติบโต จะส่งผลให้การประกอบธุรกิจขยายตัวและเจริญรุ่งเรืองไปด้วย ในทางกลับกัน ถ้าเศรษฐกิจตกต่ำหรือซบเซาก็จะทำให้เกิดการชะลอตัวทางการลงทุนและประสบปัญหาในการดำเนินธุรกิจได้

1.2 การเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาล เกิดขึ้นจาก 2 กรณี คือ เพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจ ได้แก่ การควบคุมราคาสินค้าเพื่อแก้ปัญหาเงินเฟ้อ การเพิ่มภาษีเพื่อลดการขาดดุลงบประมาณ และการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ซึ่งแต่ละรัฐบาลจะมีนโยบายแตกต่างกันในการแก้ไขปัญหา

1.3 การเปลี่ยนแปลงรสนิยมของผู้บริโภค เช่น พฤติกรรมที่เปลี่ยนจากการซื้อสินค้าในร้านค้าย่อย เป็นการซื้อสินค้าจากห้างสรรพสินค้า

1.4 การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี ได้แก่ การคิดค้นสินค้าใหม่ๆทำให้สินค้าที่มีอยู่เดิมล้าสมัย ไม่สามารถขายได้

1.5 การเกิดอุบัติภัย หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด ได้แก่ ภัยสงคราม การจลาจล อุทกภัย วินาศภัย อัคคีภัย เป็นต้น

2. ปัจจัยภายใน ซึ่งเกิดจากตัวลูกหนี้เอง ได้แก่

2.1 การทำการค้าเกินตัว เกินกำลังการลงทุน หรือเกินกำลังความสามารถ จนทำให้ต้องกู้ยืมเงินมาลงทุนสูงเกินความสามารถในการชำระคืน เกิดจากการวางแผนการค้าโดยไม่คำนึงถึงข้อมูลเศรษฐกิจที่แท้จริง ทำให้การคาดการณ์ภาวะตลาดผิดพลาด เช่น การขยายกิจการทั้งๆที่ภาวะเศรษฐกิจขาลง การลงทุนในธุรกิจหลายด้าน ทำให้ขาดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน เงินทุนหมุนเวียนไม่เพียงพอ

2.2 ปัญหาผู้ถือหุ้นหรือผู้บริหารระดับสูง ได้แก่ ปัญหาความขัดแย้งทั้งระหว่างผู้บริหารด้วยกันเอง หรือกับผู้ถือหุ้น ทำให้การบริหารงานขาดประสิทธิภาพ ปัญหาการลาออกของผู้บริหาร หากผู้บริหารชุดใหม่ไม่มีความสามารถหรือไม่เป็นที่ยอมรับของบุคคลโดยทั่วไป อาจทำให้ธุรกิจขาดความคล่องตัว เกิดการทุจริต

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

นอกจากสาเหตุข้างต้นแล้ว ปัจจัยที่ทำให้ธุรกิจเป็นหนี้ที่มีไม่ก่อให้เกิดรายได้ยังขึ้นอยู่กับสถาบันการเงินที่พิจารณาให้สินเชื่อด้วย กล่าวคือ การพิจารณาวิเคราะห์สินเชื่อที่ขาดประสบการณ์ ขาดความรู้ ไม่รอบคอบ ไม่ซื่อสัตย์ ตลอดจนขาดระบบการติดตามหนี้ที่มีประสิทธิภาพ อาจนำไปสู่การเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

สรุปจากทั้ง 3 ทฤษฎีและแนวคิดข้างต้นนั้นได้ถูกนำมาใช้ในการวิจัย โดยทฤษฎีการปันส่วนสินเชื่อ ความไม่สมมาตรของข้อมูล (Asymmetric Information) และการคัดเลือกที่เป็นผลเสีย (Adverse Selection) แสดงให้เห็นว่าปริมาณการปล่อยสินเชื่อ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคาร เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ส่วนแนวคิดเกี่ยวกับวัฏจักรธุรกิจ (Business Cycle) พบว่าวัฏจักรธุรกิจนั้นส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งมีผลในการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ในขณะที่แนวคิดสาเหตุของการเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้นั้น แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยภายนอก เช่น ภาวะเศรษฐกิจ ซึ่งสะท้อนออกมาในรูปของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัว ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยภายใน เช่น จากตัวลูกหนี้ที่ทำการค้าเกินตัวและการพิจารณาวิเคราะห์สินเชื่อ และระบบการติดตามหนี้ที่ขาดประสิทธิภาพของธนาคาร สามารถนำไปสู่การเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

ดังนั้น แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธพว. นั้นได้มาจากการพิจารณาทฤษฎีการปันส่วนสินเชื่อ (Credit Rationing) ความไม่สมมาตรของข้อมูล (Asymmetric Information) และการคัดเลือกที่เป็นผลเสีย (Adverse Selection) แนวคิดเกี่ยวกับวงจรธุรกิจ (Business Cycle) และสาเหตุของการเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในด้านของตัวแปรที่จะนำมาวิจัย คือ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ดัชนีความเชื่อมั่นของผู้ประกอบธุรกิจ SMEs และอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยการนำมาสร้างแบบจำลอง เพื่อเป็นการศึกษาถึงปัจจัยที่มีปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แนวคิดการประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงาน

1. การวัดอัตราการเจริญเติบโตของสินเชื่อเป็นการวัดถึงความก้าวหน้าหรือการเจริญเติบโตของธนาคาร โดยทำการวิเคราะห์ในลักษณะของอนุกรมเวลา เพื่อดูการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

$$\text{อัตราการเจริญเติบโต} = \frac{(x_t - x_{t-1})}{x_{t-1}} \times 100$$

เมื่อ x_{t-1} = ปริมาณสินเชื่อในช่วงเวลา t-1

x_t = ปริมาณสินเชื่อในช่วงเวลา t

2. การประเมินประสิทธิภาพการบริหารสินเชื่อ สามารถใช้การวิเคราะห์อัตราส่วน (Ratio Analysis) ประเมินได้ดังนี้ (ชนินทร, 2533 อ้างใน สุภารัตน์, 2547: 17-19)

2.1 การวิเคราะห์อัตราส่วนการบริหารเงินกู้ เพื่อวิเคราะห์ถึงประสิทธิภาพในการจัดเก็บสินเชื่อ โดยอาศัยสมการดังต่อไปนี้

$$\text{อัตราส่วนหนี้สงสัยจะสูญต่อปริมาณเงินให้สินเชื่อ} = \frac{\text{ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ}}{\text{ปริมาณเงินให้สินเชื่อ}}$$

2.2 ดัชนีการขาดทุนจากหนี้สูญ (Bad Debt Index) เป็นอัตราส่วนที่ใช้ประเมินว่า หนี้สูญที่เกิดขึ้นกับลูกหนี้ที่รับเข้ามามีอัตราส่วนเป็นอย่างไร ซึ่งจะเป็นเครื่องชี้ถึงข้อบกพร่องว่าธนาคารมีการกำหนดนโยบายการบริหารสินเชื่อ และการเร่งรัดหนี้สินอย่างไรเพื่อลดต้นทุนเกี่ยวกับหนี้สูญลง

$$\text{ดัชนีการขาดทุนจากหนี้สูญ} = \frac{\text{ปริมาณหนี้สูญ}}{\text{ปริมาณสินเชื่อ}}$$

โดยทั่วไปแล้วกิจการจะพยายามรักษาดัชนีการขาดทุนจากหนี้สูญให้อยู่ในระดับต่ำสุด ถ้าดัชนีนี้อยู่ในระดับสูงอาจหมายถึงการขาดนโยบายเรียกการเก็บหนี้หรือนโยบายการให้สินเชื่อที่ดี

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2.3 ดัชนีการขาดทุน (Loss Index) เป็นอัตราส่วนที่ใช้ประเมินว่า สำรองเผื่อหนี้สูญที่ตั้งไว้กับหนี้สูญที่เกิดขึ้นจริงมีอัตราส่วนเป็นอย่างไร ซึ่งจะเป็นเครื่องชี้ถึงขอบกพร่องว่า ธนาคารมีการกำหนดนโยบายการบริหารสินเชื่อ และการเร่งรัดหนี้สินอย่างไร เพื่อลดต้นทุนเกี่ยวกับหนี้สูญลง

$$\text{ดัชนีการขาดทุน} = \frac{\text{ปริมาณการสำรองหนี้สูญ}}{\text{หนี้สูญที่เกิดขึ้นจริง}}$$

การตั้งสำรองหนี้สูญเกิดขึ้นจากการประมาณการเกี่ยวกับคุณภาพลูกหนี้ของกิจการ ดัชนีที่ได้จึงควรมีค่าเข้าใกล้ 1 จึงจะอยู่ในเกณฑ์ที่พอรับได้ เพราะถ้าดัชนีที่ได้มีค่ามากกว่า 1 มาก แสดงว่ากิจการมีนโยบายการบริหารสินเชื่อค่อนข้างเข้มงวด มีการตัดยอดลูกหนี้เป็นค่าใช้จ่ายสูง ทำให้ค่าใช้จ่ายของกิจการสูงเกินควร แต่ถ้าดัชนีที่ได้มีค่าน้อยกว่า 1 แสดงว่ากิจการควรมีการปรับปรุงระบบควบคุมและเร่งรัดหนี้สิน เพราะหนี้สูญที่เกิดขึ้นจริงมีจำนวนมากกว่าที่ได้มีการประมาณการตั้งสำรองไว้มาก ดังนั้นค่าดัชนีที่เหมาะสมจึงควรเป็น 1 หรือมีค่าเข้าใกล้ 1 จึงจะถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่พอรับได้ แต่ถ้าดัชนีที่ได้มีค่ามากหรือน้อยกว่า 1 มาก กิจการควรมีการทบทวนและปรับปรุงนโยบายการบริหารสินเชื่อ และตรวจหาสาเหตุของการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของดัชนีการขาดทุนแล้วรีบทำการแก้ไข ทั้งนี้การที่ดัชนีที่ได้มีค่าเท่ากับ 1 ก็ไม่ได้หมายความว่ากิจการมีระบบการบริหารสินเชื่อที่ดีเสมอไป ทั้งนี้ต้องทำการพิจารณานโยบายการตั้งสำรองหนี้สูญประกอบด้วย

2.4 ดัชนีการเรียกเก็บหนี้ (Collection Index) เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงความสามารถในการเรียกเก็บหนี้ หากเก็บได้น้อย ผู้บริหารควรต้องพิจารณาและทำการปรับปรุงนโยบาย และวิธีการเก็บชำระหนี้ให้ได้ผลและมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

$$\text{ดัชนีการเรียกเก็บหนี้} = \frac{\text{จำนวนเงินที่เก็บได้ในระหว่างงวด}}{\text{ยอดลูกหนี้ในวันต้นงวด}}$$

สำหรับการวิเคราะห์ดัชนีการเรียกเก็บควรมีการทำอย่างต่อเนื่อง อาจทำติดต่อกันเป็นรายเดือนแล้วนำมากำหนดลงในกราฟ เพื่อแสดงแนวโน้มการเรียกเก็บ นอกจากนี้ยังอาจทำการวิเคราะห์โดยเปรียบเทียบดัชนีการเรียกเก็บของกิจการอื่นๆ ถ้าดัชนีการเรียกเก็บมีการเพิ่มสูงขึ้นและสูงกว่ากิจการอื่นๆ โดยเฉลี่ยถือว่าเป็นแนวโน้มของนโยบายการเรียกเก็บที่ดี แต่ถ้าอยู่ในอัตราต่ำถือว่ามีข้อบกพร่อง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2.5 ดัชนีการผิดนัดชำระ (Delinquency Index) เป็นการหาอัตราส่วนของลูกหนี้ที่ผิดนัดชำระหนี้ต่อยอดหนี้คงเหลือทั้งหมด ทั้งในส่วนของจำนวนเงินและจำนวนราย ซึ่งจะช่วยในการประเมินประสิทธิภาพในการเรียกเก็บหนี้

$$\text{ดัชนีการผิดนัดชำระ} = \frac{\text{ยอดลูกหนี้ผิดชำระ}}{\text{ยอดลูกหนี้ทั้งหมด}}$$

ถ้าตัวเลขดัชนีการผิดนัดชำระหนี้สูง แสดงว่าโอกาสที่จะเกิดหนี้สูญมีมาก แต่ทั้งนี้สำหรับการพิจารณาดัชนีที่ได้ควรกระทำอย่างต่อเนื่องหลายงวด เพื่อดูแนวโน้มการผิดสัญญาของลูกหนี้ เมื่อมีความผิดปกติเกิดขึ้น ควรรีบหาสาเหตุและทำการแก้ไข

3. การวัดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Operating Efficiency Ratio) จะเป็นการวิเคราะห์ความสามารถในการจัดการใช้ทรัพย์สินหรือเงินทุนเพื่อก่อให้เกิดผลตอบแทนได้มากน้อยเพียงใด โดยใช้อัตราส่วนในการวิเคราะห์ ดังนี้ (เพชรี, 2534 อ้างถึงใน สุภารัตน์, 2547: 16-17)

3.1 อัตราส่วนรายได้รับต่อค่าใช้จ่าย (Total Revenue/Total Cost)

$$\text{รายได้รับต่อค่าใช้จ่าย} = \frac{\text{รายรับต่อค่าใช้จ่าย}}{\text{รายรับต่อค่าใช้จ่าย}} \times 100$$

3.2 ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย (Interest Gap) เท่ากับผลต่างอัตราดอกเบี้ยรับ และอัตราดอกเบี้ยจ่าย

$$\text{ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย} = \frac{\text{ดอกเบี้ยรับ-ดอกเบี้ยจ่าย}}{\text{เงินให้สินเชื่อ}} \times 100$$

4. การวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน

การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของธนาคาร เป็นการวิเคราะห์ฐานะทางการเงิน จากงบการเงินของธนาคาร คือ งบดุลและงบกำไรขาดทุน การวิเคราะห์ทางการเงินส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบถึงฐานะการเงิน และผลการดำเนินงานของธนาคารซึ่งการวิเคราะห์

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ดังกล่าวจะเป็นประโยชนสำหรับผู้บริหารธนาคาร ผู้ถือหุ้น ผู้ลงทุน เจ้าหนี้ และผู้ฝากเงินที่จะทำให้ทราบผลการดำเนินงานในด้านต่างๆของธนาคาร เช่น ความมั่นคง สภาพคล่อง การทำกำไร เป็นต้น นอกจากนี้ยังสามารถใช้เปรียบเทียบฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของคูแข่งขันว่าธนาคารใดมีผลการดำเนินงานที่ดีกว่ากัน สำหรับผู้บริหารธนาคาร แล้วการวิเคราะห์ผลดำเนินงานจะชี้ให้เห็นถึงจุดเด่นและข้อบกพร่องในการดำเนินงานที่ผ่านมาของธนาคารนั้นๆ เพื่อที่ผู้บริหารจะได้หาแนวทางแก้ไขขอบกพร่องที่เกิดขึ้น หรือถ้ามีเครื่องชี้บอกถึงสถานการณ์ที่ผิดปกติก็จะได้หาแนวทางแก้ไขได้ทันการณ์ เพื่อรักษามาตรฐานในการดำเนินงานของธนาคารให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป

สำหรับการประเมินผลการดำเนินงานทางการเงินของธนาคารที่นิยมใช้กัน คือ การวิเคราะห์อัตราส่วน โดยพิจารณาประสิทธิภาพของธนาคารใน 5 ด้านหลักๆ ดังนี้ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2545: 58-68; จรินทร เทศวาณิช, นิศานาถ ทองภักดี และ ปนัดดา อินทร์พรหม, 2544: 163-168)

4.1 ประสิทธิภาพในการทำกำไร เป็นการวัดความสามารถในการหากำไรของธนาคาร โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายการในงบกำไรขาดทุนกับงบดุล จะทำให้สามารถทราบถึงผลประกอบการของธนาครนั้นๆได้ สำหรับอัตราส่วนที่สำคัญที่นำมาใช้วัดความสามารถในการทำกำไรของธนาคาร ได้แก่

4.1.1 อัตราผลตอบแทนจากการใช้สินทรัพย์ (Return on Asset: ROA)

$$\text{ROA (ร้อยละต่อปี)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์ถัวเฉลี่ย}} \times 100$$

อัตราส่วนนี้แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ของธนาคาร ว่าก่อให้เกิดผลตอบแทนหรือกำไรสุทธิมากหรือน้อยเพียงใด ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการทำกำไรของธนาคารจากสินทรัพย์ที่มีอยู่

4.1.2 อัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE)

$$\text{ROE (ร้อยละต่อปี)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้นถัวเฉลี่ย}} \times 100$$

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อัตราส่วนนี้แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มผลตอบแทนที่ผู้ถือหุ้นจะได้รับ ถ้าธนาคารใดมีอัตราส่วนนี้สูง แสดงว่าผลตอบแทนที่คาดว่าผู้ถือหุ้นจะได้รับก็จะยิ่งสูงตามไปด้วย

4.1.3 กำไรสุทธิต่อหุ้น (Earning per Share: EPS)

$$\text{EPS (ร้อยละต่อปี)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{จำนวนหุ้นที่เรียกถัวเฉลี่ย}} \times 100$$

อัตราส่วนนี้แสดงให้เห็นถึงผลตอบแทนต่อหุ้นของธนาคาร ถ้าอัตราส่วนนี้สูงมีแนวโน้มว่าธนาคารนั้นจะสามารถจ่ายเงินปันผลต่อหุ้นได้ในจำนวนที่สูง

4.1.4 ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย (Spread) จะเป็นผลต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนจากเงินให้สินเชื่อหักด้วยต้นทุนเงินฝาก

$$\text{Spread (ร้อยละต่อปี)} = \left(\frac{\text{รายได้ดอกเบี้ยสินเชื่อ}}{\text{เงินให้สินเชื่อถัวเฉลี่ย}} - \frac{\text{ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยเงินฝาก}}{\text{เงินฝากถัวเฉลี่ย}} \right) \times 100$$

อัตราส่วนนี้แสดงให้เห็นถึงส่วนต่างของผลตอบแทนจากการอำนวยสินเชื่อกับต้นทุนดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคาร ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธนาคารมีกำไรจากการอำนวยสินเชื่อมาก

4.2 สภาพคล่อง เป็นการวัดความสามารถของธนาคารในการที่จะจ่ายเงินสดคืนตามข้อผูกพันได้ทันทีที่มีผู้เรียกร้องซึ่งส่วนใหญ่ ได้แก่ ผู้ฝากเงินและเจ้าหนี้ สินทรัพย์สภาพคล่องส่วนใหญ่ ได้แก่ เงินสด และสินทรัพย์อื่นใดที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ทันทีที่ต้องการสำหรับอัตราส่วนที่นำไปใช้ในการวัดสภาพคล่องของธนาคาร ได้แก่

4.2.1 อัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่องต่อเงินฝาก

$$= \frac{\text{สินทรัพย์สภาพคล่อง}}{\text{เงินฝากรวม}} \times 100$$

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อัตราส่วนนี้แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการที่จะจ่ายเงินคืนกับผู้ฝากเงิน เมื่อผู้ฝากเงินต้องการใช้เงินธนาคาร สามารถจ่ายเงินได้ ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่ามีสภาพคล่องสูง

4.2.2 อัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่องต่อสิทรัพย์รวม

$$= \frac{\text{สินทรัพย์สภาพคล่อง}}{\text{สินทรัพย์รวม}} \times 100$$

อัตราส่วนนี้แสดงให้เห็นถึงสัดส่วนของสินทรัพย์สภาพคล่องต่อสินทรัพย์ทั้งหมดของธนาคาร ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธนาคารมีสภาพคล่องสูง เพราะมีสินทรัพย์สภาพคล่องหรือสินทรัพย์ที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้อย่างรวดเร็วในสัดส่วนสูง

4.2.3 อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝาก

$$= \frac{\text{เงินให้สินเชื่อ}}{\text{เงินฝาก}} \times 100$$

อัตราส่วนนี้แสดงให้เห็นว่าธนาคารนำเงินฝากที่ลูกค้านำมาฝากไว้ไปใช้ในการอำนวยสินเชื่อเป็นสัดส่วนเท่าใด ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธนาคารนำเงินฝากส่วนใหญ่ไปใช้ในการอำนวยสินเชื่อ ซึ่งจะทำให้สภาพคล่องของธนาคารนั้นลดลง เพราะเงินให้สินเชื่อส่วนใหญ่ไม่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดหรือสินทรัพย์สภาพคล่องอื่นได้ทันที

4.3 คุณภาพสินทรัพย์ จะเป็นการวัดคุณภาพของธนาคารว่ามีความเสี่ยงมากน้อยเพียงใดและเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงความมั่นคงของธนาคารได้ สำหรับอัตราส่วนที่นำมาใช้ในการพิจารณาคุณภาพสินทรัพย์ของธนาคาร ได้แก่

4.3.1 อัตราส่วนดอกเบี้ยค้างรับต่อเงินให้สินเชื่อ (ร้อยละ)

$$= \frac{\text{ดอกเบี้ยค้างรับ}}{\text{เงินให้สินเชื่อ}} \times 100$$

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อัตราส่วนนี้แสดงให้เห็นถึงคุณภาพลูกหนี้ของธนาคาร โดยถ้ามีอัตราส่วนนี้สูง แสดงให้เห็นว่าลูกหนี้มีคุณภาพไม่ค่อยดีนัก เพราะมีสัดส่วนดอกเบี้ยที่ค้างชำระเมื่อเทียบกับเงินให้สินเชื่ออยู่ในระดับสูง

4.3.2 อัตราส่วนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้สินเชื่อ (ร้อยละ)

$$= \frac{\text{ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ}}{\text{เงินให้สินเชื่อ}} \times 100$$

อัตราส่วนนี้แสดงให้เห็นถึงความมั่นคงของธนาคาร ถ้าธนาคารมีอัตราส่วนนี้สูง แสดงว่าธนาคารนั้นได้ตั้งสำรองสำหรับลูกหนี้ไว้เป็นปริมาณสูงแล้ว ซึ่งเป็นการตั้งสำรองไว้ในกรณีที่คาดว่าจะไม่ได้รับชำระคืนจากลูกหนี้

4.3.3 อัตราส่วนสินทรัพย์ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อสินทรัพย์รวม (ร้อยละ)

$$= \frac{\text{สินทรัพย์ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้}}{\text{สินทรัพย์รวม}} \times 100$$

อัตราส่วนนี้แสดงให้เห็นถึงคุณภาพสินทรัพย์ของธนาคาร ถ้ามีอัตราส่วนนี้สูง แสดงว่าธนาคารนั้นมีแนวโน้มที่จะทำกำไรได้น้อยลง เพราะมีสินทรัพย์ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ในสัดส่วนที่สูงเมื่อเทียบกับปริมาณสินทรัพย์ทั้งหมดของธนาคาร

4.4 ความเพียงพอของเงินกองทุน เป็นการวัดความมั่นคงของธนาคาร โดยพิจารณาจากอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสามารถของธนาคารในการขยายธุรกิจ ถ้าธนาคารใดมีอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงสูง แสดงว่ามีเงินกองทุนเพียงพอที่จะรองรับความเสี่ยงจากการขยายธุรกิจของธนาคารนั้น

อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง (ร้อยละ)

$$= \frac{\text{เงินกองทุนชั้นที่1+เงินกองทุนชั้นที่ 2}}{\text{สินทรัพย์เสี่ยง}} \times 100$$

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สำหรับการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยง ให้ธนาคารนำรายการในงบการเงินทางด้านสินทรัพย์ทุกรายการและภาระผูกพันอันได้แก่ การรับรอง รับอาวัล และการค้ำประกัน รวมทุกสำนักงานทั้งใน และต่างประเทศ โดยใช้มูลค่าตามบัญชี ณ วันที่รายงานมาคำนวณกับน้ำหนักความเสี่ยง ซึ่งน้ำหนักความเสี่ยงที่ใช้ในการคำนวณ คือ น้ำหนักความเสี่ยง 0 0.2 0.5 และ 1 ทั้งนี้น้ำหนักความเสี่ยงจะขึ้นอยู่กับประเภทของสินทรัพย์ ถ้าเป็นสินทรัพย์ที่ไม่มีความเสี่ยง เช่น เงินสด เงินฝากที่ธนาคารแห่งประเทศไทย ก็จะมีน้ำหนักความเสี่ยงเป็น 0 แต่ถ้าเป็นสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงสูง เช่น สินเชื่อแก่ภาคเอกชน และดอกเบี้ยค้างรับ ทรัพย์สินรอการขายก็จะมีน้ำหนักความเสี่ยงเป็น 1 หรือสินทรัพย์ประเภทอื่นที่มีความเสี่ยงน้อยลง ก็อาจจะมีน้ำหนักความเสี่ยงเป็น 0.2 หรือ 0.5 เป็นต้น ทั้งนี้ธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้กำหนดรายละเอียด การคิดน้ำหนักความเสี่ยงของสินทรัพย์แต่ละรายการ

4.5 ประสิทธิภาพในการควบคุมค่าใช้จ่าย เป็นการวัดความสามารถในการควบคุมค่าใช้จ่ายดำเนินงานของธนาคารว่าสามารถควบคุมค่าใช้จ่ายให้อยู่ภายใต้งบประมาณที่กำหนดไว้ได้หรือไม่ อัตราส่วนที่นำมาใช้ในการวัดประสิทธิภาพในการควบคุมค่าใช้จ่ายของธนาคารได้แก่

$$\text{4.5.1 ค่าใช้จ่ายพนักงานต่อคน} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายพนักงาน}}{\text{จำนวนพนักงาน}} \times 100$$

อัตราส่วนนี้แสดงให้เห็นถึงจำนวนเงินที่ธนาคารต้องจ่ายโดยเฉลี่ยต่อพนักงาน 1 คนว่าเป็นจำนวนเท่าใด ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าค่าใช้จ่ายต่อพนักงาน 1 คน มีจำนวนสูง

4.5.2 อัตราส่วนค่าใช้จ่ายพนักงานต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ (ร้อยละ)

$$= \frac{\text{ค่าใช้จ่ายพนักงาน}}{\text{รายได้ดอกเบี้ย} - \text{ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย}} \times 100$$

อัตราส่วนนี้แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของพนักงานในการสร้างรายได้ให้กับธนาคาร ถ้าอัตราส่วนนี้ต่ำแสดงว่าพนักงานมีความสามารถในการสร้างรายได้ให้กับธนาคาร โดยมีค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนในการจ้างพนักงานต่ำ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สรุปแนวคิดที่ใช้ในศึกษา ผู้วิจัยได้ใช้เป็นแนวทางในการประเมินประสิทธิภาพการบริหารสินเชื่อและการดำเนินงาน ซึ่งได้มาจากการพิจารณาแนวคิดเกี่ยวกับแนวคิดการประเมินประสิทธิภาพการบริหารสินเชื่อโดยการวัดอัตราการเจริญเติบโตและการวัดประสิทธิภาพในการบริหารสินเชื่อโดยใช้อัตราส่วน 4 อย่าง ได้แก่ อัตราส่วนการบริหารเงินกู้ ดัชนีการขาดทุนจากหนี้สูญ ดัชนีการขาดทุน และดัชนีการผิดนัดชำระหนี้ ส่วนประสิทธิภาพการดำเนินงาน จะวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน ด้วยการวัดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และการใช้อัตราส่วนทางการเงินเพื่อวิเคราะห์ตัวชี้วัด 5 ด้าน ได้แก่ ประสิทธิภาพในการทำกำไร สภาพคล่อง คุณภาพสินทรัพย์ ความเพียงพอของเงินกองทุน และประสิทธิภาพในการควบคุมค่าใช้จ่าย เนื่องจากอัตราส่วนทางการเงินเป็นเครื่องมือประเภทหนึ่งที่ช่วยให้สามารถประเมินฐานะทางการเงินและความสามารถในการทำกำไรของธุรกิจได้ดีกว่าตัวเลขข้อมูลดิบที่แสดงไว้ในงบการเงิน โดยอัตราส่วนทางการเงินก็คือการนำรายการในงบดุล งบกำไรขาดทุนที่มีส่วนสัมพันธ์กันมาทำเป็นสัดส่วนเปรียบเทียบกัน แล้วทำให้สามารถตีความหมายของงบการเงินนั้นได้มากขึ้น โดยเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในด้านของการประเมินประสิทธิภาพการบริหารสินเชื่อและการดำเนินงานของธพว.

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การตรวจเอกสารนี้ ได้ศึกษางานที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยในการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ซึ่งส่วนใหญ่ใช้วิธีการทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยโดยใช้วิธีทางเศรษฐมิติ คือ วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares: OLS) และงานที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการบริหารสินเชื่อและการดำเนินงานของธนาคาร รวมทั้งการเขียนบทความต่างๆ โดยการศึกษาครั้งนี้จึงได้สรุปผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

วิภาวดี พิพัฒน์พงษ์เลิศ (2542) ได้ทำการศึกษาการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานด้านการให้บริการสินเชื่อบุคคลของธนาคารออมสิน เพื่อศึกษาโครงสร้างและต้นทุนของเงินฝาก โครงสร้างการให้บริการและผลการดำเนินงานของการให้บริการสินเชื่อบุคคลของธนาคารออมสิน ระหว่างปี 2535 ถึงปี 2539 โดยใช้อัตราส่วนทางการเงินที่สามารถใช้วัดประสิทธิภาพในการให้บริการ ผลตอบแทนของการให้บริการ และความเสี่ยงของการให้บริการ

ผลการศึกษาพบว่าต้นทุนเงินฝากของธนาคารออมสินส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 80 เป็นดอกเบี้ยและเงินรางวัลจ่าย โดยต้นทุนเงินฝากรวมระหว่างปี 2535 ถึงปี 2539 มีค่าเป็นร้อยละ 11.05 9.4 8.56 8.54 และ 9.57 ของเงินฝากตามลำดับ ส่วนการให้บริการสินเชื่อบุคคลของธนาคารออมสินพบว่า

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ระหว่างปี 2535 ถึงปี 2539 ธนาคารมีการขยายงานเป็นอย่างมากมีการขยายการให้บริการไปสู่สำนักงานสาขาและประเภทของสินเชื่อบุคคลเพิ่มขึ้นจาก 2 ประเภท เป็น 5 ประเภท ซึ่งได้แก่ สินเชื่อสวัสดิการ สินเชื่อผู้ค้ารายย่อย สินเชื่อไทรทอง และสินเชื่ออุทกภัยและวินาศภัย จากการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานการให้บริการสินเชื่อบุคคลพบว่า การอนุมัติสินเชื่อมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องระหว่างปี 2535 ถึงปี 2539 มีการอนุมัติเงินกู้ จำนวน 473,962 ราย เป็นเงิน 27,651,276 ล้านบาท แม้ว่าการให้บริการสินเชื่อจะมีค่าเพิ่มสูงขึ้น แต่สัดส่วนของสินเชื่อต่อเงินฝากยังมีค่าเพียงประมาณร้อยละ 0.59 ถึง 8.44 เท่านั้น ในขณะที่ผลตอบแทนจากรายได้ดอกเบี้ยที่รับชำระเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 68.44 ถึง 177.32 ต่อปี โดยสินเชื่อส่วนใหญ่ให้อัตราดอกเบี้ยเงินกู้คงเหลือเฉลี่ยสูงกว่าอัตราต้นทุนเงินฝาก ยกเว้นสินเชื่ออุทกภัยและวินาศภัย ซึ่งนอกจากจะมีค่าของประสิทธิภาพทางการเงินต่ำกว่า 1 แล้ว ยังให้อัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยต่อเงินกู้คงเหลือเฉลี่ยต่ำกว่าอัตราต้นทุนเงินฝากอีกด้วย ในด้านความเสี่ยงจากการให้บริการซึ่งพิจารณาจากดัชนีการผิดนัดชำระหนี้และดัชนีการเรียกเก็บเงินนั้น พบว่าความเสี่ยงจากการให้บริการมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น แต่ยังอยู่ในเกณฑ์ที่ธนาคารกำหนดไว้ ส่วนปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญของการให้บริการเกิดขึ้นจากการขาดบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในการให้บริการด้านสินเชื่อ และความไม่สมบูรณ์ของระบบงานทั้งในส่วนของการบริหารงานและการให้บริการส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการให้บริการ

นิติวิชย์ ทองอร (2546) ได้ทำการศึกษาผลกระทบจากความผันผวนของตัวแปรนโยบายการคลังและนโยบายการเงินที่มีต่อการลงทุนของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบถึงอิทธิพลของความผันผวนของตัวแปรทางด้านมหภาค ซึ่งเกิดจากการดำเนินนโยบายทั้งทางด้านนโยบายการเงินและนโยบายการคลังที่มีผลกระทบต่อการลงทุนในประเภทต่างๆของประเทศ ว่ามีผลกระทบแตกต่างกันอย่างไร โดยแบ่งการลงทุนออกเป็น 3 ประเภท คือ (1) การลงทุนในสิ่งก่อสร้าง (2) การลงทุนในเครื่องจักรและอุปกรณ์ (3) การลงทุนในสินค้าคงเหลือ โดยใช้ข้อมูลอนุกรมเวลารายไตรมาสระหว่างปี 2536 ถึงปี 2545 ตัวแปรนโยบายที่พิจาณาประกอบด้วย สัดส่วนการขาดดุลของภาครัฐต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ อัตราดอกเบี้ยซื้อคืนพันธบัตรและปริมาณเงินตามความหมายกว้าง ซึ่งการศึกษานี้ใช้ค่าความแปรปรวน (Variance) ย้อนหลัง 4 ไตรมาส เป็นตัวแทนความผันผวนในตัวแปรนโยบายดังกล่าว จากนั้นจึงทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความผันผวนของการดำเนินนโยบายการเงินและนโยบายการคลังกับการลงทุนในประเทศต่างๆ โดยอาศัยการประมาณการค่าโดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares: OLS)

ผลการศึกษาพบว่า ความผันผวนของนโยบายการคลังจะส่งผลกระทบในทางลบต่อการลงทุนในสิ่งก่อสร้าง มากกว่าความผันผวนของนโยบายการเงิน ในขณะที่การลงทุนในเครื่องจักร

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

และอุปกรณ์และการลงทุนในสินค้าคงเหลือ พบว่าความผันผวนของนโยบายการเงินโดยเฉพาะความผันผวนของอัตราการเจริญเติบโตของปริมาณเงินจะส่งผลกระทบในทางลบต่อการลงทุนทั้งสองข้างต้น มากกว่าความผันผวนของนโยบายการคลัง เช่น การดำเนินนโยบายในการควบคุมระบบการเงินผ่านอัตราดอกเบี้ย

พัชรกิตต์ บุญฤทธิ์ (2548) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้และประสิทธิภาพทางด้านต้นทุนของธนาคารพาณิชย์ไทย เพื่อวัดความมีประสิทธิภาพ X ของธนาคารพาณิชย์ไทย และศึกษาความสัมพันธ์ในเชิงเป็นเหตุเป็นผลระหว่างหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ และความมีประสิทธิภาพ X โดยใช้วิธีทางเศรษฐมิติ คือ Granger Causality Analysis และใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares: OLS) โดยการศึกษาในเชิงปริมาณใช้ข้อมูลอนุกรมเวลารายไตรมาส ตั้งแต่ไตรมาสที่ 3 ของปี 2543 ถึงไตรมาสที่ 2 ของปี 2547 และข้อมูลภาคตัดขวางของธนาคารพาณิชย์ไทย 12 ธนาคาร และในเชิงพรรณนาใช้ข้อมูลเชิงสถิติโดยเปรียบเทียบสัดส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อปริมาณสินเชื่อรวม และวิเคราะห์สถานการณ์หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ตั้งแต่ปี 2543 ถึงปี 2547

ผลการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า ในช่วงไตรมาสที่ 3 ของปี 2543 ถึงไตรมาสที่ 2 ของปี 2547 ธนาคารดีบีเอสไทยทนุ จำกัด (มหาชน) มีค่าความมีประสิทธิภาพสูงสุด รองลงมาคือ ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) และธนาคารยูโอบี รัตนสิน จำกัด (มหาชน) ผลการศึกษาความสัมพันธ์ในเชิงเป็นเหตุเป็นผลระหว่างหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้และความมีประสิทธิภาพ พบว่า ภายใต้สมมติฐานของการเกิดปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้ (ภาวะเศรษฐกิจ) มีเพียงธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) เท่านั้น ที่สอดคล้องกับสมมติฐานดังกล่าว ภายใต้ข้อสมมติฐานของการที่ผู้บริหารมีทักษะไม่เพียงพอ พบว่า ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) และธนาคารยูโอบี รัตนสินจำกัด (มหาชน) สอดคล้องกับสมมติฐานดังกล่าว และภายใต้ข้อสมมติฐานข้อจำกัดด้านทรัพยากร พบว่า ไม่มีธนาคารใดสอดคล้องกับสมมติฐานดังกล่าว

ผลการศึกษาเชิงพรรณนา พบว่า ในช่วงเวลาที่ทำการวิเคราะห์สถานการณ์หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ตั้งแต่ปี 2543 ถึงปี 2547 ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้รวมของธนาคารพาณิชย์มีแนวโน้มสูงขึ้น ในทิศทางเดียวกับปริมาณเงินให้สินเชื่อรวมที่เพิ่มสูงขึ้น กล่าวคือ เมื่อธนาคารพาณิชย์ในระบบเศรษฐกิจให้สินเชื่อเพิ่มขึ้น ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้โดยรวมจะเพิ่มสูงขึ้นเช่นเดียวกัน และเมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อปริมาณสินเชื่อรวมของ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ธนาคารแต่ละแห่ง พบว่า สัดส่วนดังกล่าวมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการบริหารจัดการของธนาคารพาณิชย์นั้นๆ

พัฒนวดี ไศละสูต (2555) ได้ทำการศึกษาเรื่องผลของหนี้สาธารณะที่มีต่อการบริโภคของภาคเอกชน ซึ่งมีวัตุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับหนี้สาธารณะ และนโยบายการบริหารจัดการการก่อหนี้สาธารณะของประเทศไทย และผลกระทบการก่อหนี้สาธารณะต่อการบริโภคภาคเอกชนของประเทศไทยในช่วงปี 2540 ถึงปี 2552 โดยข้อมูลที่ใช้ศึกษาเป็นข้อมูลทุติยภูมิ แบบอนุกรมเวลา (Time series) ระหว่างไตรมาสที่ 1 ปี 2540 ถึงไตรมาสที่ 4 ปี 2552 รวมทั้งสิ้น 52 ไตรมาส ทำการประมาณค่าสัมประสิทธิ์แบบจำลองด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares: OLS) เปรียบเทียบกับวิธี Autoregressive Model (AR)

ผลการศึกษาพบว่า การก่อหนี้สาธารณะในประเทศส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและการบริโภคภาคเอกชนปรับตัวเพิ่มขึ้น แต่ไม่มีผลทำให้การลงทุนภาคเอกชนเพิ่มขึ้น เนื่องจากการก่อหนี้สาธารณะอีกด้านหนึ่ง เป็นการนำเอาทรัพยากรของภาคเอกชนมาใช้ในส่วนของรัฐบาล ด้านการก่อหนี้สาธารณะต่างประเทศไม่ส่งผลให้อุปสงค์มวลรวมในประเทศเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ แต่จะส่งผลต่ออัตราดอกเบี้ยในประเทศปรับตัวเพิ่มขึ้น ทำให้การบริโภคภาคเอกชนและการลงทุนภาคเอกชนลดลง

Chang (1999) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ที่มีต่อความเพียงพอของเงินกองทุนภายใต้โครงสร้างและการแข่งขันของธนาคารพาณิชย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างอัตราดอกเบี้ยสุทธิกับอัตราผลตอบแทนภายใต้โครงสร้างระบบธนาคารพาณิชย์ โดยผู้วิจัยใช้ส่วนต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก และอัตราดอกเบี้ยเงินกู้แทนอัตราดอกเบี้ยสุทธิ ใช้อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (return on asset: ROA) ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non Performing Loans: NPLs) และอัตราส่วนการกันสำรองตามระเบียบของธนาคารเพื่อการชำระเงินระหว่างประเทศ (Bank for International Settlement: BIS) เป็นตัวแทนของอัตราผลตอบแทนของธนาคารพาณิชย์ ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้รายงานผลประกอบการประจำปีของธนาคารพาณิชย์ในประเทศเกาหลีตั้งแต่ปี 2519 ถึงปี 2546 เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่ครอบคลุมระหว่างช่วงก่อนและหลังการเกิดวิกฤติเหตุการณ์ต่างๆ ใช้วิธีการทางเศรษฐมิติคือ Vector Autoregression Model (VAR Model) ในการศึกษากำหนดแบบจำลองในการศึกษาออกเป็น 3 ส่วน คือ ผลกระทบของความสามารถในการแข่งขันของธนาคารพาณิชย์ที่มีผลมาจากอัตราดอกเบี้ย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สุทธิ ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ และความเพียงพอของเงินกองทุนตามระเบียบการกันสำรองของธนาคารเพื่อการชำระเงินระหว่างประเทศ (Bank for International Settlement: BIS)

ผลการศึกษา พบว่า การขยายตัวของระบบธนาคารพาณิชย์มีผลทำให้ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และโครงสร้างของธนาคารเปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ เมื่อปริมาณเงินฝากในตลาดเพิ่มขึ้นจะส่งผลกระทบต่อธนาคารพาณิชย์อย่างเป็นระบบทั้งทางด้านต้นทุนการดำเนินงาน และอัตราผลตอบแทน ทั้งนี้ระดับปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้สามารถลดลงได้ด้วยวิธีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ซึ่งวิธีการดังกล่าวจะทำให้ปริมาณการกันสำรองตามระเบียบของธนาคารเพื่อการชำระเงินระหว่างประเทศ (Bank for International Settlement: BIS) หรือความเพียงพอของเงินกองทุนน้อยลงไปด้วย ซึ่งการลดลงของปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ และปริมาณการกันสำรองจะทำให้ความสามารถในการแข่งขันและโครงสร้างของธนาคารดีขึ้น สำหรับวิธีการอื่นๆ ที่จะทำให้โครงสร้างและความสามารถในการแข่งขันดีขึ้นเพื่อลดปัญหาปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ และลดปริมาณการกันสำรองลงนั้นอาจใช้วิธีการควบรวมกิจการ (Mergers and Acquisitions: M&As)

Joseph *et al.* (2012) ได้ทำการศึกษาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารพาณิชย์ กรณีศึกษาธนาคาร CBZ ในประเทศซิมบับเว วัตถุประสงค์ของการศึกษาคือการหาสาเหตุของหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ในซิมบับเว โดยเงินให้กู้ยืมส่วนใหญ่เป็นสินทรัพย์ในธนาคารและสินทรัพย์เหล่านี้จะสร้างรายได้ที่มาจากดอกเบี้ย ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดผลการดำเนินงานทางการเงินของธนาคาร แต่บางส่วนของเงินให้สินเชื่อเหล่านี้ มักจะตกอยู่ในสถานะหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของธนาคาร โดยเครื่องมือของกรณีศึกษานี้คือ ทำการสัมภาษณ์และการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษา จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกเป็นสาเหตุในการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคาร CBZ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำกำไรและสภาพคล่องของธนาคาร โดยปัจจัยภายใน ได้แก่ นโยบายการให้สินเชื่อ การวิเคราะห์สินเชื่อที่ไม่มีประสิทธิภาพ การตรวจสอบเครดิตของผู้กู้ที่ไม่ดี และการบริหารความเสี่ยงที่ไม่เพียงพอ และปัจจัยภายนอก ได้แก่ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ นโยบายของรัฐบาล และความสมบูรณ์ของผู้กู้ ทั้งนี้ปัจจัยภายในเป็นปัจจัยที่ธนาคารสามารถทำการควบคุมได้ แต่ปัจจัยภายนอกเป็นปัจจัยที่ธนาคารไม่สามารถควบคุมได้ ซึ่งธนาคารจะต้องระมัดระวังในการให้สินเชื่อ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Farhan *et al.* (2012) ได้ทำการศึกษาถึงการรับรู้ของนายธนาคารปากีสถาน เกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ในภาคธนาคารของประเทศปากีสถานตั้งแต่ปี 2006 โดยการศึกษาจะเน้นปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ได้แก่ อัตราดอกเบี้ย วิกฤตพลังงาน การว่างงาน อัตราเงินเฟ้อ การเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ และอัตราแลกเปลี่ยน ผ่านการเก็บรวบรวมข้อมูล หลังจากการอนุมัติให้สินเชื่อจากผู้มีอำนาจ จาก 10 ธนาคารที่ได้รับการคัดเลือกมาเป็นตัวอย่าง ผ่านการทำแบบสอบถามจาก 201 นายธนาคาร ที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจปล่อยสินเชื่อหรือวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านเครดิตหรือการจัดการพอร์ตโฟลิโอหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ โดยจากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า อัตราดอกเบี้ย วิกฤตพลังงาน การว่างงาน อัตราเงินเฟ้อ และอัตราแลกเปลี่ยนมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญกับหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของภาคการธนาคารของปากีสถาน ในขณะที่การเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศมีความสัมพันธ์เชิงลบอย่างมีนัยสำคัญกับหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของภาคการธนาคารของปากีสถาน นอกจากนั้นการศึกษาครั้งนี้ยังกล่าวถึงวิธีการที่เงินให้สินเชื่อที่ดีจะกลายเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้อันเนื่องมาจากภัยพิบัติในภาคพลังงานของประเทศปากีสถาน ซึ่งวิกฤตพลังงานที่ไม่ดีนี้ส่งผลกระทบต่อภาคการธนาคารของประเทศปากีสถาน

จากการศึกษาผลงานวิจัยที่ผ่านมาทั้งใน และต่างประเทศสามารถทำการสรุปได้ 3 ประเด็น คือ

ประเด็นที่หนึ่ง ปัจจัยภายนอกธนาคารจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ นโยบายการเงินในการกำหนดอัตราดอกเบี้ย อัตราเงินเฟ้อ และปริมาณเงินให้สินเชื่อ มีผลกระทบต่อการลงทุนและความสามารถในการชำระหนี้ ตลอดจนจากผลการดำเนินงาน ได้แก่ การตั้งสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

ประเด็นที่สอง ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยทั่วไปและจากงานวิจัยส่วนใหญ่นิยมใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares: OLS) ซึ่งเป็นเทคนิคที่ทำได้ง่าย สามารถแปรผลได้อย่างชัดเจนและไม่ซับซ้อน ดังนั้นเพื่อใช้อธิบายถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ต้องการศึกษาต่างๆ การวิจัยในครั้งนี้จึงใช้แบบจำลองทางเศรษฐมิติ คือ วิธีกำลังสองน้อยที่สุดเพื่อใช้อธิบายความสัมพันธ์ของหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประเด็นที่สาม จากการตรวจเอกสารซึ่งเป็นการศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างการดำเนินงานและนโยบายด้านสินเชื่อของสถาบันการเงิน สามารถนำแนวคิดทฤษฎีและผลงานการศึกษาที่ได้มาเป็นแบบอย่างในการวิเคราะห์ด้านการดำเนินงานและวัดประสิทธิภาพการบริหารสินเชื่อต่อไป เนื่องจาก เป็นการใช้อัตราส่วนทางการเงินเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้สามารถประเมินฐานะทางการเงินและความสามารถในการทำกำไรของธนาคารได้ดีกว่าตัวเลขข้อมูลดิบที่แสดงไว้ในงบการเงิน และยังแสดงให้ทราบว่าธนาคารมีประสิทธิภาพในการบริหารสินเชื่อและการดำเนินงานหรือไม่

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 3 สรุปประเด็นสำคัญและความแตกต่างของแต่ละงานวิจัย

ชื่อเรื่อง	ชื่อผู้แต่ง/ปี	วัตถุประสงค์	วิธีการศึกษา	ผลการศึกษา
ศึกษาผลการดำเนินงานด้านการให้บริการสินเชื่อบุคคลของธนาคารออมสิน	วิภาวดี พิพัฒน์พงษ์เลิศ /2542	เพื่อศึกษาโครงสร้างและต้นทุนของเงินฝาก การให้บริการและผลการดำเนินงานของการให้บริการสินเชื่อบุคคลของธนาคารออมสิน ระหว่างปี 2535 ถึงปี 2539	ใช้อัตราส่วนทางการเงินที่สามารถใช้วัดประสิทธิภาพในการให้บริการ ผลตอบแทนของการให้บริการ และความเสี่ยงของการให้บริการ	พบว่าต้นทุนเงินฝากส่วนใหญ่ร้อยละ 80 คือดอกเบี้ยและเงินรางวัลจ่าย ส่วนการให้บริการสินเชื่อบุคคลมีการขยายงานเป็นอย่างมากและการอนุมัติสินเชื่อมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ส่วนปัญหาของการให้บริการเกิดขึ้นจากการขาดบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญ และความไม่สมบูรณ์ของระบบงานทั้งในส่วนของการบริหารงานและการให้บริการ
ศึกษาผลกระทบจากความผันผวนของตัวแปรนโยบายการคลังและนโยบายการเงินที่มีต่อการลงทุนของประเทศไทย	นิติวิชย์ ทองอร /2546	เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non–Performing Loans: NPLs)	ประมาณการค่าโดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares: OLS)	พบว่าความผันผวนของนโยบายการคลังส่งผลกระทบในทางลบต่อการลงทุนในสิ่งก่อสร้าง ส่วนความผันผวนของนโยบายการเงินจะส่งผลกระทบในทางลบต่อการลงทุนในเครื่องจักรและอุปกรณ์และการลงทุนในสินค้าคงเหลือ

ที่มา: จากการรวบรวม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ชื่อเรื่อง	ชื่อผู้แต่ง/ปี	วัตถุประสงค์	วิธีการศึกษา	ผลการศึกษา
ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณหนี้ NPLs และประสิทธิภาพทางด้านต้นทุนของธนาคารพาณิชย์ไทย	พัชรกิตต์ บุญฤทธิ์ /ปี 2548	เพื่อวัดความมีประสิทธิภาพของธนาคารพาณิชย์ไทย และศึกษาความสัมพันธ์ในเชิงเป็นเหตุเป็นผลระหว่างหนี้ NPLs และความมีประสิทธิภาพ และวิเคราะห์หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้	ใช้ข้อมูลเชิงสถิติ เปรียบเทียบสัดส่วนของหนี้ NPLs ต่อปริมาณสินเชื่อรวม และใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด(Ordinary Least Squares: OLS) และใช้วิธี Granger causality analysis	ปริมาณ NPLs รวมของธนาคารพาณิชย์มีแนวโน้มสูงขึ้น ในทิศทางเดียวกับปริมาณเงินให้สินเชื่อรวมที่เพิ่มสูงขึ้น และเมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนหนี้ NPLs ต่อปริมาณสินเชื่อรวมของธนาคารแต่ละแห่ง พบว่าสัดส่วนดังกล่าวมีความแตกต่างกัน โดยขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการบริหารจัดการของธนาคารพาณิชย์นั้นๆ
ผลกระทบความผันผวนของตัวแปรนโยบายการคลังและนโยบายการเงินที่มีต่อการลงทุนของประเทศไทย	พัฒนวดี ไศละสูต /2555	เพื่อศึกษาเกี่ยวกับหนี้สาธารณะและนโยบายการบริหารจัดการการก่อหนี้สาธารณะและผลกระทบการก่อหนี้สาธารณะต่อการบริโภคภาคเอกชนของประเทศไทยในช่วงปี 2540-2552	ประมาณค่าสัมประสิทธิ์แบบจำลองด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares: OLS) เปรียบเทียบกับวิธี Autoregressive Model (AR)	พบว่า การก่อหนี้สาธารณะในประเทศส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและการบริโภคภาคเอกชนปรับตัวเพิ่มขึ้น

ที่มา: จากการรวบรวม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ชื่อเรื่อง	ชื่อผู้แต่ง/ปี	วัตถุประสงค์	วิธีการศึกษา	ผลการศึกษา
ศึกษาบทบาทของหนี้ NPLs ที่มีต่อความเพียงพอของเงินกองทุนภายใต้โครงสร้างและการแข่งขันของธนาคารพาณิชย์	Yoonhee Tina Chang /1999	มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างอัตราดอกเบี้ยสุทธิกับอัตราผลตอบแทนภายใต้โครงสร้างระบบธนาคารพาณิชย์	ใช้อัตราส่วนทางการเงินและใช้วิธีการทางเศรษฐมิติคือ Vector Autoregression Model (VAR Model)	พบว่าการขยายตัวของระบบธนาคารพาณิชย์มีผลทำให้ประสิทธิภาพในการดำเนินงานและโครงสร้างของธนาคารเปลี่ยนแปลงไป โดยปริมาณหนี้ NPLs สามารถลดลงได้ด้วยวิธีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ และการควบรวมกิจการ ซึ่งจะทำให้ปริมาณการกันสำรองหรือความเพียงพอของเงินกองทุนน้อยลงไปด้วย ซึ่งจะทำให้ความสามารถในการแข่งขันและโครงสร้างของธนาคารดีขึ้น
ศึกษาหนี้ NPLs ของธนาคารพาณิชย์ กรณีศึกษาธนาคาร CBZ ในประเทศซิมบับเว	Mabvure Tendai Joseph และคณะ /2012	เพื่อหาสาเหตุของหนี้ NPLs ในซิมบับเว	ทำการสัมภาษณ์ และการใช้แบบสอบถาม	ปัจจัยภายในธนาคารและปัจจัยภายนอกธนาคารเป็นสาเหตุในการเกิดหนี้ NPLs ของธนาคาร CBZ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำกำไรและสภาพคล่องของธนาคาร

ที่มา: จากการรวบรวม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ชื่อเรื่อง	ชื่อผู้แต่ง/ปี	วัตถุประสงค์	วิธีการศึกษา	ผลการศึกษา
ศึกษาการรับรู้ของนายธนาคารเกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการเกิดหนี้ NPLs ในภาคธนาคารของประเทศปากีสถาน	Muhammad Farhan และคณะ /2012	มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างอัตราดอกเบี้ยสุทธิกับอัตราผลตอบแทนภายใต้โครงสร้างระบบธนาคารพาณิชย์	การใช้แบบสอบถาม	พบว่าอัตราดอกเบี้ย วิกฤตพลังงาน การว่างงาน อัตราเงินเฟ้อ และอัตราแลกเปลี่ยนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับหนี้ NPLs ของภาคการธนาคาร ส่วนการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศมีความสัมพันธ์เชิงลบกับหนี้ NPLs ของภาคการธนาคาร และเงินให้สินเชื่อที่ดีจะกลายเป็นหนี้ NPLs มาจากภัยพิบัติในภาคพลังงานของประเทศปากีสถาน

ที่มา: จากการรวบรวม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

สำหรับการศึกษาเรื่องหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ในครั้งนี้ ได้แบ่งวิธีการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน ซึ่งอธิบายไว้ในรายละเอียดดังต่อไปนี้

วิธีการเก็บข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ข้อมูลที่นำมาใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ประเภทอนุกรมเวลาเป็นรายไตรมาส และรายปี ตั้งแต่ปี 2546 ถึงปี 2555 โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ดังนี้

1. ข้อมูลรายไตรมาสจากธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ได้แก่ หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของสถาบันการเงิน ปริมาณสินเชื่อ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้าชั้นดี และข้อมูลทางการเงินอื่นๆ

2. ข้อมูลรายไตรมาสโดยความร่วมมือระหว่าง สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สำนักดัชนีเศรษฐกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ หอการค้าไทย และศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจและธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ได้แก่ ดัชนีความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs

3. ข้อมูลรายไตรมาสจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้แก่ อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ

4. ข้อมูลรายปีจากธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ได้แก่ ข้อมูลทางการเงินจากงบดุล งบกำไรขาดทุน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้จะแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Method) โดยวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. จากวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ซึ่งจะทำการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Method) โดยใช้ข้อมูลอนุกรมเวลา (Time Series Data) และใช้วิธีการศึกษาทางเศรษฐมิติ มาเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อนพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และทดสอบสมมติฐานทางสถิติ โดยนำตัวแปรต่างๆ ที่คาดว่าจะมีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้มาสร้างแบบจำลองเศรษฐมิติ เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ในสมการ ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

2. วิเคราะห์ด้วยวิธีอัตราส่วนทางการเงิน เพื่อประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านสินเชื่อ และวัดผลการดำเนินงานทั้งทางด้านฐานะทางการเงินจากการดำเนินงานของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

ดังนั้น จากการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณตามวัตถุประสงค์ข้างต้นสามารถแบ่งได้ออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ โดยใช้แบบจำลองในการวิจัย และส่วนที่ 2 เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการบริหารสินเชื่อและการดำเนินงานทางการเงิน โดยใช้แนวคิดการประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงาน ตามรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่หนึ่ง เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ โดยใช้แบบจำลองในการวิจัยดังนี้

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ซึ่งจะทำการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Method) โดยใช้ข้อมูลอนุกรมเวลา (Time Series Data) และใช้วิธีการศึกษาทางเศรษฐมิติ มาเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อนพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และทดสอบสมมติฐานทางสถิติ โดยนำตัวแปรต่างๆ ที่คาดว่าจะมีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ มาสร้างแบบจำลองเศรษฐมิติ เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ในสมการ และการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรในแบบจำลอง โดยมีขั้นตอนในการศึกษาดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1. การทดสอบความมีเสถียรภาพของข้อมูล (Stationarity) นำมาใช้เพื่อขจัดปัญหาเกี่ยวกับข้อมูลอนุกรมเวลา (Time Series Data) โดยที่ตัวแปรเหล่านี้อาจจะมีลักษณะไม่นิ่ง (Non-Stationary) นั่นคือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความแปรปรวน (Variance) จะมีค่าไม่คงที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา เมื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรของสมการจะทำให้ตัวแปรของสมการมีความสัมพันธ์ไม่แท้จริง (Spurious Regression) ทำให้ค่าสถิติที่ใช้ในการศึกษาจึงขาดความน่าเชื่อถือและไม่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นก่อนที่จะประมาณค่าในแบบจำลอง จึงต้องมีการทดสอบข้อมูลของตัวแปรที่นำมาใช้โดยการทดสอบ Unit Root ว่าตัวแปรทุกตัวมีคุณสมบัติเป็น Stationary หรือ Non-Stationary คือ มีลักษณะนิ่งหรือไม่นิ่ง ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการบิดเบือนในการตีความผลทางด้านสถิติ โดยถ้าหากข้อมูลอนุกรมเวลาที่ใช้มีลักษณะ Non-Stationary กล่าวคือมีค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความแปรปรวน (Variance) ของข้อมูลเปลี่ยนแปลงไปตามระยะเวลา อาจทำให้เกิดปัญหา Multicolinearity ได้

ในการศึกษาครั้งนี้จะใช้การทดสอบ Unit Root โดยวิธีของ Augmented Dickey–Fuller (ADF) เป็นเครื่องมือในการคำนวณ ซึ่งหากตัวแปรทั้งหมดในแบบจำลองที่ศึกษา มีคุณสมบัติเป็น Stationary ก็สามารถประมาณค่าสัมประสิทธิ์โดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square: OLS) ได้ แต่ถ้าหากตัวแปรใดตัวแปรหนึ่งในแบบจำลองที่ศึกษามีคุณสมบัติเป็น Non-Stationary ก็ต้องทำการทดสอบความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพในระยะยาว (Cointegration Test)

2. การทดสอบผลของการประมาณค่าที่ได้ว่ามีคุณสมบัติของตัวประมาณค่าที่ดีหรือไม่ โดยการทดสอบปัญหา Heteroscedasticity ปัญหาที่เกิดจากตัวคลาดเคลื่อนมีความแปรปรวนไม่คงที่) ด้วยวิธีทดสอบ White Heteroscedasticity Test และทำการทดสอบปัญหาสหสัมพันธ์ต่อเนื่อง (Autocorrelation หรือ Serial Correlation) โดยปัญหา Autocorrelation เกิดขึ้นเนื่องจากการที่ตัวคลาดเคลื่อนมีสหสัมพันธ์ระหว่างกัน หรือตัวคลาดเคลื่อนมีการกระจายที่ไม่เป็นอิสระแก่กัน เนื่องจากข้อมูลที่เป็นอนุกรมเวลานั้นเป็นไปได้ว่าข้อมูลในแต่ละช่วงเวลานั้นอาจจะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันได้ โดยความสัมพันธ์ระหว่างตัวคลาดเคลื่อนอาจเป็นความสัมพันธ์ในทิศทางบวก (Positive Autocorrelation) หรือทิศทางลบ (Negative Autocorrelation) และตัวคลาดเคลื่อนอาจมีความสัมพันธ์ในช่วงเวลาที่แตกต่างกันได้อีกด้วย โดยทั่วไปการเกิดสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อนมักจะเกิดขึ้นกับข้อมูลอนุกรมเวลา ซึ่งตัวคลาดเคลื่อนหรือตัวรบกวนในแต่ละช่วงเวลาที่มีความสัมพันธ์นั้น อาจจะมีความสัมพันธ์ในช่วงเวลาที่ต่างๆ กัน การที่ตัวคลาดเคลื่อนมีความสหสัมพันธ์ระหว่างกัน หรือเกิดปัญหา Autocorrelation จะทำให้ตัวประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของสมการถดถอยยังคงมีคุณสมบัติ Unbiased แต่จะสูญเสียคุณสมบัติ Efficiency (ค่าความแปรปรวน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ของสัมประสิทธิ์จะไม่มีค่าต่ำที่สุด) ทำให้การใช้ OLS ในการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของสมการถดถอยขาดคุณสมบัติ BLUE ย่อมส่งผลทำให้ค่าพยากรณ์ที่เกิดจากสมการถดถอยที่มีปัญหา Autocorrelation มีค่าคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์สูงกว่ากรณีที่ไม่มีปัญหา Autocorrelation นอกจากนี้ ค่าความแปรปรวนของตัวคลาดเคลื่อนของตัวประมาณค่าสัมประสิทธิ์อาจมีค่าต่ำกว่า (Underestimation) ที่ควรจะเป็นจึงทำให้ค่า t-statistic ที่คำนวณได้สูงกว่าความเป็นจริง และนำมาสู่ข้อสรุปที่ผิดพลาดได้ ทั้งนี้ได้ทำการทดสอบปัญหา Autocorrelation โดยการทดสอบด้วยวิธี Breusch-Godfrey Serial Correlation LM Test ซึ่งมีสมมติฐานหลักคือ Ho: Non-Autocorrelation หรือไม่มี Serial Correlation ในการทดสอบสมมติฐานหลัก ถ้าค่าที่ได้น้อยกว่าระดับนัยสำคัญ (Prob.<α) จะต้องปฏิเสธสมมติฐานหลัก (Ho) นั้นหมายความว่า เกิดปัญหา Autocorrelation หรือ Serial Correlation ของตัวคลาดเคลื่อน

3. การประมาณค่าสัมประสิทธิ์ในแบบจำลองโดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด

หลังจากที่ได้ทำการทดสอบคุณสมบัติของตัวแปรต่างๆ ในแบบจำลองเบื้องต้นแล้ว วิธีวิเคราะห์ทางสถิติที่เกี่ยวข้องกับการสร้างตัวแบบทางคณิตศาสตร์ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย ประกอบไปด้วย ปริมาณเงินให้สินเชื่อก่อนหน้า 1 ไตรมาสก่อนหน้า ($LOANQ_{t-1}$) อัตราดอกเบี้ยลูกค้าชั้นดี (MLR) ดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการ SMEs (TSSI) อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ (GDP Growth Rate) และวิกฤตเหตุการณ์ (CRI) เป็นตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ว่ามีผลกระทบอย่างไรกับตัวแปรตาม (Dependent Variable) ซึ่งก็คือ ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ โดยค่าของความสัมพันธ์ที่ได้ ก็จะสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธพว. ทั้งนี้ การนำตัวแปรต่างๆ ที่คาดว่าจะมีผลต่ออัตราผลตอบแทนมาสร้างแบบจำลองนั้น เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ในสมการ ต่อมาก็จะทำการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรในแบบจำลอง โดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square: OLS) และการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร จากค่าสถิติ เช่น ค่า t-statistic เพื่อบอกขนาดและทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ซึ่งหากเครื่องหมายของสัมประสิทธิ์หน้าตัวแปรอิสระเป็นบวกแสดงว่า ตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ในทางกลับกันถ้าหากเครื่องหมายของสัมประสิทธิ์หน้าตัวแปรอิสระเป็นลบก็แสดงว่าตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกัน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แบบจำลองที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์เพื่อหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (ธพว.) ด้วยการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงซ้อนพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และทดสอบสมมติฐานทางสถิติ โดยในการศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดตัวแปรต่างๆ ที่ได้มาจากทฤษฎีและแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถเขียนออกมาเป็นรูปแบบฟังก์ชัน ดังนี้

$$NPLs = f(LOANQ_{t-1}, MLR, TSSI, GDP, CRI)$$

โดยที่ NPLs คือ ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (ล้านบาท)

$LOANQ_{t-1}$ คือ ปริมาณเงินให้สินเชื่อ 1 ไตรมาสก่อนหน้าของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (ล้านบาท)

MLR คือ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้าชั้นดีของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (ร้อยละต่อปี)

TSSI คือ ดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการSME (ร้อยละ)

GDP คือ อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ (ร้อยละ)

CRI คือ ตัวแปรหุ่นแสดงวิกฤตเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการ SMEs ตั้งแต่ปี 2546 ถึงปี 2555

จากรูปแบบฟังก์ชันสามารถเขียนออกมาเป็นสมการแสดงความสัมพันธ์ได้ ดังนี้

$$NPLs = \beta_0 + \beta_1 LOANQ_{t-1} + \beta_2 MLR + \beta_3 TSSI + \beta_4 GDP + \beta_5 CRI + \varepsilon$$

โดยที่ β_0 คือ ค่าคงที่

$\beta_1 ... \beta_5$ คือ ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรแต่ละตัว

ε คือ ค่าความคลาดเคลื่อน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สมมติฐานของแบบจำลอง

การศึกษาปัจจัยที่คาดว่ามีผลกระทบต่อการเกิดปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ได้แก่ ปริมาณเงินให้สินเชื่อ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้าชั้นดี ดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการ SMEs อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ และวิกฤตเหตุการณ์ โดยมีความสัมพันธ์ของตัวแปรตามทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ปริมาณเงินให้สินเชื่อใน 1 ไตรมาสก่อนหน้า โดยปริมาณเงินให้สินเชื่อ คือ ปริมาณเงินที่ธนาคารทำการปล่อยเงินกู้แก่ผู้กู้ มีหน่วยเป็นล้านบาท โดยปริมาณเงินให้สินเชื่อนี้ถือเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อผลประกอบการของธนาคาร เนื่องจากธนาคารดำเนินธุรกรรมที่สำคัญ คือ การให้สินเชื่อ การปล่อยสินเชื่อหรือการให้กู้เงิน ถ้าผู้กู้สามารถนำไปลงทุนดำเนินธุรกิจแล้วได้กำไร ก็สามารถนำกลับมาชำระคืนแก่สถาบันการเงินได้ แต่เมื่อไรที่ธุรกิจต้องประสบความล้มเหลว ปัญหาในการชำระหนี้ก็ตามมา นั่นคือ กลายเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ดังนั้นการเพิ่มปริมาณการปล่อยสินเชื่อ ย่อมแสดงถึงความเสี่ยงในการเกิดหนี้ที่มีปัญหาเพิ่มขึ้นตามไปด้วย อย่างไรก็ตามรายได้หลักของธนาคารมาจากปริมาณการให้สินเชื่อ หากธนาคารปล่อยสินเชื่อในปริมาณมาก จะส่งผลให้ผลประกอบการหรือกำไรของธนาคารที่ดีขึ้นเช่นกัน ดังนั้น หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคาร มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณเงินให้สินเชื่อใน 1 ไตรมาสก่อนหน้าของธนาคาร

ปริมาณเงินให้สินเชื่อของธนาคารในไตรมาสก่อนหน้า 1 ไตรมาส ถูกกำหนดเป็นตัวแปรอิสระจากแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา เนื่องจากเมื่อธนาคารให้เงินสินเชื่อแก่ลูกหนี้ไปแล้ว การเกิดเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้จะไม่เกิดขึ้นในทันที และจากคำนิยามของหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารและตามเกณฑ์การจัดชั้นลูกหนี้ของธนาคารแห่งประทศไทย ได้กำหนดว่าลูกหนี้ที่ค้างชำระเกินกว่า 3 เดือนนับจากวันที่ให้สินเชื่อ จึงจะถือว่าเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

$$\frac{\partial \text{NPL}}{\partial \text{LOANQ}_{t-1}} > 0$$

2. อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้าชั้นดี

อัตราดอกเบี้ยเงินกู้เป็นอัตราดอกเบี้ยที่ทางธนาคารเรียกเก็บจากลูกค้าที่ธนาคารให้สินเชื่อ กล่าวคือ อัตราดอกเบี้ยถือได้ว่าต้นทุนทางการเงินของผู้กู้ กล่าวคือ หากผู้กู้มีต้นทุนทาง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การเงินจากอัตราดอกเบี้ยที่สูงขึ้นกำไรที่ได้รับจากการดำเนินงานก็จะลดลง ความสามารถในการชำระเงินคืนของผู้กู้มีโอกาสลดลงตามไปด้วย แม้ว่าลูกหนี้จะมีความสามารถในการหารายได้เท่าเดิม ในทางตรงกันข้าม หากผู้กู้มีต้นทุนทางการเงินที่ต่ำจากอัตราดอกเบี้ยที่ลดลง ผู้กู้จะได้รับกำไรเพิ่มขึ้น โอกาสในการชำระคืนเงินธนาคารก็มีมากขึ้น ด้วยเหตุนี้อัตราดอกเบี้ยจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ โดยอัตราดอกเบี้ยที่ใช้ในการศึกษา คือ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่ธนาคารเรียกเก็บจากลูกค้าชั้นดีที่ธนาคารประกาศใช้ในช่วงเวลาต่างๆ ดังนั้น ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้

$$\frac{\partial \text{NPL}}{\partial \text{MLR}} > 0$$

3. ดัชนีความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs

ดัชนีความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมหรือธุรกิจ SMEs เป็นข้อมูลที่แสดงถึงความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ที่มีต่อธุรกิจในภาวะเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศในช่วงระยะเวลาหนึ่ง มีหน่วยเป็นร้อยละ ซึ่งจัดทำขึ้นโดยความร่วมมือระหว่าง สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สำนักดัชนีเศรษฐกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ หอการค้าไทย และศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจและธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ด้วยธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย เป็นธนาคารที่ถูกจัดตั้งขึ้นมาเพื่อพัฒนา ส่งเสริม ช่วยเหลือ และสนับสนุนธุรกิจ SMEs โดยการให้สินเชื่อแก่ผู้ประกอบธุรกิจ SMEs ทั้งนี้ หากดัชนีความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการ SMEs มีค่าสูง แสดงว่า ผู้ประกอบการมีความมั่นใจในการดำเนินธุรกิจ ในด้านการประกอบการ การลงทุน กำไร ต้นทุน ยอดขาย ความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจ เป็นต้น ส่งผลให้ภาคการผลิตขยายตัว เศรษฐกิจมีการเจริญเติบโต ก่อให้เกิดการจ้างงานเพิ่มขึ้น ธุรกิจมีผลประกอบการเพิ่มสูงขึ้น ทำให้ความสามารถในการชำระหนี้คืนธนาคารเพิ่มขึ้น โอกาสที่ธุรกิจจะกลายเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้จึงลดลง ดังนั้น ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ จึงมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับดัชนีความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs

$$\frac{\partial \text{NPL}}{\partial \text{TSSI}} < 0$$

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4. อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ

อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ แสดงถึงการเจริญเติบโตของมูลค่าการผลิตสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายของประเทศ ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจถือเป็นตัวชี้วัดที่ใช้วัดความเคลื่อนไหวของเศรษฐกิจเพราะอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศจะเคลื่อนไหวขึ้นลงในทิศทางเดียวกับวัฏจักรธุรกิจ กล่าวคือ ถ้าอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มขึ้น หมายความว่ามูลค่าของผลผลิตสินค้าและบริการทั้งหมดที่ผลิตขึ้นในประเทศในปีนั้นเพิ่มขึ้น แสดงว่าเศรษฐกิจในปีนั้นมีการเจริญเติบโต ธุรกิจมีผลประกอบการเพิ่มสูงขึ้น ทำให้ธุรกิจนำเงินมาชำระหนี้คืนธนาคารเพิ่มขึ้น โอกาสที่ธุรกิจจะกลายเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้จึงลดลง ในทางตรงกันข้าม ถ้าอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศลดลง หมายความว่ามูลค่าของผลผลิตสินค้าและบริการทั้งหมดที่ผลิตขึ้นในประเทศปีนั้นลดลง แสดงว่าเศรษฐกิจในปีนั้นมีแนวโน้มถดถอย ธุรกิจมีผลประกอบการลดลง ทำให้ธุรกิจนำเงินมาชำระหนี้คืนธนาคารลดลง โอกาสที่ธุรกิจจะกลายเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้จึงเพิ่มขึ้น ดังนั้น ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ จึงมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ

$$\frac{\partial \text{NPL}}{\partial \text{GDP}} < 0$$

5. ตัวแปรหุ่นแสดงวิกฤตเหตุการณ์

เนื่องจากวิกฤตเหตุการณ์ ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการ SMEs ตั้งแต่ปี 2546 ถึงปี 2555 ได้แก่ วิกฤตแฮมเบอร์เกอร์ เหตุการณ์ปิดสนามบินสุวรรณภูมิ เหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมือง ไข้หวัด 2009 เงินบาทแข็งค่า อุทกภัย เป็นต้น ถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลกระทบต่อปัจจัยอื่นๆ ซึ่งอาจมีผลต่อปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้จึงได้ใช้ตัวแปรหุ่นแทนวิกฤตเหตุการณ์ โดยกำหนดให้มีค่าเท่ากับ 1 หากเกิดวิกฤตเหตุการณ์ และมีค่าเท่ากับ 0 หากไม่ใช่

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ส่วนที่สอง เพื่อวิเคราะห์ประสิทธิภาพการบริหารสินเชื่อและการดำเนินงาน โดยใช้แนวคิดการประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงาน ตามรายละเอียด ดังนี้

1. การวัดอัตราการเจริญเติบโตของสินเชื่อ

$$\text{อัตราการเจริญเติบโต} = \frac{(x_t - x_{t-1})}{x_{t-1}} \times 100$$

เมื่อ x_{t-1} = ปริมาณสินเชื่อในช่วงเวลา t-1

x_t = ปริมาณสินเชื่อในช่วงเวลา t

2. การประเมินประสิทธิภาพการบริหารสินเชื่อ ได้แก่

2.1 การวิเคราะห์อัตราส่วนการบริหารเงินกู้

$$\text{อัตราส่วนหนี้สงสัยจะสูญต่อปริมาณเงินให้สินเชื่อ} = \frac{\text{ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ}}{\text{ปริมาณเงินให้สินเชื่อ}}$$

2.2 ดัชนีการขาดทุนจากหนี้สูญ (Bad Debt Index)

$$\text{ดัชนีการขาดทุนจากหนี้สูญ} = \frac{\text{ปริมาณหนี้สูญ}}{\text{ปริมาณสินเชื่อ}}$$

2.3 ดัชนีการขาดทุน (Loss Index)

$$\text{ดัชนีการขาดทุน} = \frac{\text{ปริมาณการสำรองหนี้สูญ}}{\text{หนี้สูญที่เกิดขึ้นจริง}}$$

2.4 ดัชนีการเรียกเก็บหนี้ (Collection Index)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

$$\text{ดัชนีการเรียกเก็บหนี้} = \frac{\text{จำนวนเงินที่เก็บได้ในระหว่างงวด}}{\text{ยอดลูกหนี้ในวันต้นงวด}}$$

2.5 ดัชนีการผิดนัดชำระ (Delinquency Index)

$$\text{ดัชนีการผิดนัดชำระ} = \frac{\text{ยอดลูกหนี้ผิดชำระ}}{\text{ยอดลูกหนี้ทั้งหมด}}$$

3. การวัดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Operating Efficiency Ratio)

3.1 อัตราส่วนรายได้รับต่อค่าใช้จ่าย (Total Revenue/Total Cost)

$$\text{รายได้รับต่อค่าใช้จ่าย} = \frac{\text{รายรับต่อค่าใช้จ่าย}}{\text{รายรับต่อค่าใช้จ่าย}} \times 100$$

3.2 ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย (Interest Gap)

$$\text{ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย} = \frac{\text{ดอกเบี้ยรับ-ดอกเบี้ยจ่าย}}{\text{เงินให้สินเชื่อ}} \times 100$$

4. การวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน ได้แก่

4.1 ประสิทธิภาพในการทำกำไร

4.1.1 อัตราผลตอบแทนจากการใช้สินทรัพย์ (Return on Asset: ROA)

$$\text{ROA (ร้อยละต่อปี)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์ถัวเฉลี่ย}} \times 100$$

4.1.2 อัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

$$\text{ROE (ร้อยละต่อปี)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้นถัวเฉลี่ย}} \times 100$$

4.1.3 กำไรสุทธิต่อหุ้น (Earning per Share: EPS)

$$\text{EPS (ร้อยละต่อปี)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{จำนวนหุ้นที่เรียกถัวเฉลี่ย}} \times 100$$

4.1.4 ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย (Spread)

$$\text{Spread (ร้อยละต่อปี)} = \left[\frac{\text{รายได้ดอกเบี้ยสินเชื่อ}}{\text{เงินให้สินเชื่อถัวเฉลี่ย}} - \frac{\text{ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยเงินฝาก}}{\text{เงินฝากถัวเฉลี่ย}} \right] \times 100$$

4.2 สภาพคล่อง ได้แก่

4.2.1 อัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่องต่อเงินฝาก

$$= \frac{\text{สินทรัพย์สภาพคล่อง}}{\text{เงินฝากรวม}} \times 100$$

4.2.2 อัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่องต่อสิทรัพย์รวม

$$= \frac{\text{สินทรัพย์สภาพคล่อง}}{\text{สินทรัพย์รวม}} \times 100$$

4.2.3 อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝาก

$$= \frac{\text{เงินให้สินเชื่อ}}{\text{เงินฝาก}} \times 100$$

4.3 คุณภาพสินทรัพย์ ได้แก่

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4.3.1 อัตราส่วนดอกเบี้ยค้างรับต่อเงินให้สินเชื่อ (ร้อยละ)

$$= \frac{\text{ดอกเบี้ยค้างรับ}}{\text{เงินให้สินเชื่อ}} \times 100$$

4.3.2 อัตราส่วนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้สินเชื่อ (ร้อยละ)

$$= \frac{\text{ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ}}{\text{เงินให้สินเชื่อ}} \times 100$$

4.3.3 อัตราส่วนสินทรัพย์ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อสินทรัพย์รวม (ร้อยละ)

$$= \frac{\text{สินทรัพย์ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้}}{\text{สินทรัพย์รวม}} \times 100$$

4.4 ความเพียงพอของเงินกองทุน

อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง (ร้อยละ)

$$= \frac{\text{เงินกองทุนชั้นที่1+ เงินกองทุนชั้นที่2}}{\text{สินทรัพย์เสี่ยง}} \times 100$$

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ในบทนี้จะแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็นสองส่วน โดยส่วนที่หนึ่ง คือ การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ และส่วนที่สอง คือ การวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการบริหารสินเชื่อ และการวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน โดยส่วนที่หนึ่ง จะกล่าวถึงผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ โดยใช้ข้อมูลอนุกรมเวลาแบบรายไตรมาส เริ่มตั้งแต่ปี 2546 ถึงปี 2555 รวมทั้งหมด 40 ไตรมาส ทั้งนี้จะทำการทดสอบข้อมูลทางสถิติเบื้องต้นเพื่อทดสอบลักษณะของข้อมูลที่จะทำการศึกษา และทำการทดสอบ Unit Root โดยวิธี Augmented Dickey–Fuller (ADF) เพื่อทดสอบคุณสมบัติความมีเสถียรภาพของข้อมูล รวมทั้งการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficients) ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ และการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้โดยใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุดแบบธรรมดา (Ordinary Least Square: OLS) และส่วนที่สอง จะกล่าวถึงการวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการบริหารสินเชื่อ และการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานโดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน

ส่วนที่หนึ่ง การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

ผลการศึกษาปัจจัยการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (ธพว.) โดยใช้แบบจำลองทางเศรษฐมิติ ซึ่งมีปัจจัยที่นำมาพิจารณาเป็นตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปริมาณเงินให้สินเชื่อใน 1 ไตรมาสก่อนหน้า อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้าชั้นดี ดัชนีความเชื่อมั่นของผู้ประกอบธุรกิจ SME อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ และตัวแปรหุ่น เพื่อแสดงทิศทางความสัมพันธ์ของตัวแปร และทำการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรจากแบบจำลอง ในรูปสมการถดถอยพหูคูณ (Multiple Regression Analysis) ปรากฏผลดังนี้

ก่อนที่จะนำข้อมูลทั้งหมด ทั้งตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามไปทำการประเมินผล จะทำการตรวจสอบความผิดปกติของข้อมูลว่าเป็นข้อมูลที่มีปัญหา Outlier หรือไม่ ดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1. การทดสอบข้อมูลทางสถิติเบื้องต้น

จากตารางที่ 4 เมื่อพิจารณาตัวแปร NPLs มีความสมเหตุสมผลของข้อมูล กล่าวคือ มีค่า Mean กับค่า Median ที่มีค่าใกล้เคียงกัน และมีค่า Maximum และ Minimum ที่ไม่มีความผิดปกติ แสดงว่าไม่มีข้อมูลที่เป็น Outlier เช่นเดียวกับตัวแปร $LOANQ_{t-1}$ MLR TSSI GDP และ CRI ที่ข้อมูลไม่มีความผิดปกติ คือไม่มี Outlier เช่นกัน

ตารางที่ 4 แสดงข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา

	NPLS	**LOANQ_{t-1}**	**MLR**	**TSSI**	**GDP**	**CRI**
Mean	26867.85	39246.2	7.17925	46.9725	4.3925	0.325
Median	22237	32229.5	7.25	46.65	4.8	0
Maximum	44385	98855	7.5	56	18.9	1
Minimum	12991	2574	6.58	37.7	-9	0
Std. Dev.	10706.42	33613.48	0.213594	4.784215	4.572627	0.474342
Skewness	0.616377	0.572586	-0.851056	0.084645	-0.399977	0.747265
Kurtosis	1.788532	1.906054	4.163587	2.102314	6.52336	1.558405
Jarque-Bera	4.978897	4.180224	7.085196	1.390833	21.75666	7.186359
Probability	0.082956	0.123673	0.028938	0.498867	0.000019	0.027511
Sum	1074714	1569848	287.17	1878.9	175.7	13
Sum Sq. Dev.	4.47E+09	4.41E+10	1.779277	892.6597	815.4477	8.775
Observations	40	40	40	40	40	40

ที่มา: จากการคำนวณ

2. การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ก่อนที่จะนำผลไปใช้ในการอธิบายความสัมพันธ์ จะทำการทดสอบผลของการประมาณค่าที่ได้ว่ามีคุณสมบัติของตัวประมาณค่าที่ดีหรือไม่ โดยการตรวจสอบปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงหลายตัวแปร (Multicollinearity) ด้วยค่า Correlation ดังตารางที่ 5 ซึ่งการตรวจสอบปัญหาภาวะร่วมเส้นตรง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

หลายตัวแปร (Multicollinearity) ด้วยค่า Correlation Matrix พบว่าค่า Correlation Matrix แสดงผลการประมาณค่าว่าไม่เกิดปัญหา Multicollinearity ระหว่างตัวแปรอิสระ คือ ปริมาณเงินให้สินเชื่อก่อนหน้า 1 ไตรมาสก่อนหน้า ($LOANQ_{t-1}$) อัตราดอกเบี้ยลูกค้าชั้นดี (MLR) ดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการ SMEs (TSSI) อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ (GDP Growth Rate) และวิกฤตเหตุการณ์ (CRI) โดยทุกตัวแปรมีค่าความสัมพันธ์ร่วมเส้นตรง คือมีค่าอยู่ระหว่าง 0.03 ถึง 0.40 คือมีค่าไม่เกิน 0.80 นอกจากนี้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระยังมีความสัมพันธ์กันที่ค่อนข้างต่ำ แสดงให้เห็นว่าตัวแปรอิสระที่นำมาศึกษาไม่มีความสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรซึ่งกันและกันเอง ดังนั้น จึงไม่เกิดปัญหา Multicolinearity ที่ส่งผลให้ค่าสัมประสิทธิ์จากการประเมินค่าในแบบจำลองแสดงถึงความสัมพันธ์ที่ไม่แท้จริง จากนั้นเมื่อทราบว่าไม่เกิดปัญหา Multicollinearity จึงนำข้อมูลตัวแปรทั้งหมดมาทำการทดสอบความมีเสถียรภาพของข้อมูล (Stationary) เพื่อทดสอบและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับข้อมูลอนุกรมเวลา (Time Series Data)

ตารางที่ 5 แสดงค่าความสัมพันธ์ร่วมเส้นตรงของตัวแปรอิสระ

	NPLs	**$LOANQ_{t-1}$**	**MLR**	**TSSI**	**GDP**	**CRI**
NPLs	1					
$LOANQ_{t-1}$	-0.40	1				
MLR	0.22	-0.16	1			
TSSI	-0.42	0.228	-0.03	1		
GDP	0.20	-0.15	0.028	0.194	1	
CRI	-0.49	0.396	-0.04	0.032	-0.52	1

ที่มา: จากการคำนวณ

3. การทดสอบความมีเสถียรภาพของข้อมูล

เนื่องจากข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์เป็นข้อมูลอนุกรมเวลาทำให้อาจจะไม่มีเสถียรภาพ (Non stationary) ก่อให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์ที่ไม่แท้จริง (Spurious Relationship) ทำให้ผลการทดสอบที่ได้ขาดความน่าเชื่อถือ จึงต้องทำการตรวจสอบเสถียรภาพ (Stationary) ของข้อมูลแต่ละตัวแปร โดยการทดสอบ Unit Root ด้วยวิธี Augmented Dickey-Fuller (ADF) โดยตัวแปรที่ใช้ในการทดสอบประกอบด้วย หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) ปริมาณเงินให้สินเชื่อก่อนหน้า 1 ไตรมาสก่อนหน้า ($LOANQ_{t-1}$) อัตราดอกเบี้ยลูกค้าชั้นดี (MLR) ดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการ SMEs (TSSI) อัตรา

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การเติบโตทางเศรษฐกิจ (GDP Growth Rate) และวิกฤตเหตุการณ์ (CRI) ซึ่งข้อมูลเป็นลักษณะอนุกรมเวลา โดยการศึกษาที่ต้องใช้อนุกรมเวลานั้นจะต้องมีคุณสมบัตินิ่ง (Stationary)

ดังนั้น เมื่อทำการทดสอบ Unit Root Test ด้วยวิธีแบบ Augmented Dickey-Fuller (ADF) ในตัวแปรที่เกี่ยวข้องในแบบจำลอง โดยทำการทดสอบทีละตัวแปรดังตารางที่ 6 ผลการทดสอบ Unit Root พบว่า ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษามีเพียง 1 ตัวที่มีคุณสมบัติ Stationary at Level หรือ I(0) คือ ดัชนีความเชื่อมั่นของผู้ประกอบธุรกิจ SMEs ในขณะที่ตัวแปรอื่นๆนั้นมีคุณสมบัติ Non-stationary ดังนั้นในการศึกษาจึงได้ทำ First Difference จากนั้นทดสอบ Stationary อีกครั้งหนึ่ง ผลการศึกษาปรากฏว่า ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษามีคุณสมบัติ Stationary at First Difference หรือ I(1) จำนวน 5 ตัว คือ หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ปริมาณเงินให้สินเชื่อ 1 ไตรมาสก่อนหน้าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้าชั้นดี อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ และตัวแปรหุ่นปีที่เกิดวิกฤตเหตุการณ์ ณ ระดับนัยสำคัญ 0.01 และ 0.05 ตามลำดับ

ตารางที่ 6 การทดสอบความนิ่งของข้อมูลโดยวิธี Augmented Dickey-Fuller (ADF)

ตัวแปร	ADF test	Lag	ADF Stat
หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้	First Difference	1	-4.15**
ปริมาณเงินให้สินเชื่อ 1 ไตรมาสก่อนหน้า	First Difference	1	-6.02***
อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้าชั้นดี	First Difference	1	-4.58**
ดัชนีความเชื่อมั่นของผู้ประกอบธุรกิจ SMEs	Level	0	-3.70**
อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ	First Difference	1	-5.56***
ตัวแปรหุ่นปีที่เกิดวิกฤตเหตุการณ์	First Difference	1	-4.25**

หมายเหตุ: * **และ *** แสดงระดับนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 95 และ 99 ตามลำดับ

ที่มา: จากการคำนวณ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4. การประมาณค่าสัมประสิทธิ์ในแบบจำลองโดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด

หลังจากทดสอบปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงหลายตัวแปร (Multicollinearity) แล้วพบว่าไม่เกิดปัญหา และทำการทดสอบความมีเสถียรภาพของข้อมูลแล้วข้อมูลมีความเสถียร จึงนำข้อมูลมาแสดงถึงผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณตามแบบจำลองด้วยวิธีกำลังสองน้อยสุด ดังนี้ (ตารางที่ 7)

$$NPLS = 8521.07 - 0.04*LOANQ_{t-1} + 8700.94*MLR - 854.40*TSSI + 110.62*GDP - 8874.20*CRI$$

ตารางที่ 7 แสดงข้อมูลผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ก่อนแก้ไขปัญหา Autocorrelation

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
$LOANQ_{t-1}$	-0.040463	0.045885	-0.881848	0.3841
MLR	8,700.938	6455.363	1.347862	0.1866
TSSI	-854.3971	301.0823	-2.837753	0.0076
GDP	110.6197	358.7726	0.308328	0.7597
CRI	-8874.204	3,627.451	-2.446402	0.0198
C	8,521.066	48,466.01	0.175815	0.8615
R-squared	0.451466	Mean dependent var	26,867.85	
Adjusted R-squared	0.370799	S.D. dependent var	10,706.42	
S.E. of regression	8492.563	Akaike info criterion	21.06925	
Sum squared resid	2.45E+09	Schwarz criterion	21.32258	
Log likelihood	-4.15E+02	Hannan-Quinn criter.	21.16085	
F-statistic	5.596676	Durbin-Watson stat	0.770507	
Prob(F-statistic)	0.000724			

ที่มา: จากการคำนวณ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ก่อนที่จะนำผลไปใช้ในการอธิบายความสัมพันธ์ จะทำการทดสอบผลของการประมาณค่าที่ได้ว่ามีคุณสมบัติของตัวประมาณค่าที่ดีหรือไม่ โดยการทดสอบปัญหา Heteroscedasticity ปัญหาที่เกิดจากตัวคลาดเคลื่อนมีความแปรปรวนไม่คงที่ ด้วยวิธีทดสอบ White Heteroscedasticity Test ตามตารางที่ 8 จากการทดสอบ เมื่อพิจารณาค่า Probability ของ Obs*R-squared มีค่าเท่ากับ 0.2103 ซึ่งมีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญ 0.01 จึงไม่ปฏิเสธสมมติฐานหลัก แสดงให้เห็นว่าผลการประมาณการณ์ที่ได้ ไม่เกิดปัญหาความแปรปรวนของส่วนคลาดเคลื่อนไม่คงที่

ตารางที่ 8 แสดงข้อมูลการทดสอบปัญหา Heteroscedasticity

Heteroskedasticity Test: White			
F-statistic	1.520999	Prob. F(19,20)	0.1798
Obs*R-squared	23.63974	Prob. Chi-Square(19)	0.2103
Scaled explained SS	10.158	Prob. Chi-Square(19)	0.9489

ที่มา: จากการคำนวณ

อย่างไรก็ตาม ก่อนที่จะนำผลไปใช้ในการอธิบายความสัมพันธ์ จะได้ทำการทดสอบปัญหาสหสัมพันธ์ต่อเนื่อง (Autocorrelation) เพื่อจะทำการทดสอบตัวคลาดเคลื่อนว่ามีสหสัมพันธ์ระหว่างกัน หรือตัวคลาดเคลื่อนมีการกระจายที่ไม่เป็นอิสระต่อกันซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาสหสัมพันธ์ต่อเนื่อง โดยการทดสอบด้วยวิธี Breusch-Godfrey Serial Correlation LM Test ตามตารางที่ 9 ซึ่งจากการทดสอบค่า Autocorrelation ด้วยการทดสอบปัญหาดังกล่าวด้วยวิธี Serial Correlation LM Test หรือ Breusch-Godfrey LM test โดยกำหนด Lag Specification เท่ากับ 2 ซึ่งเป็นการทดสอบว่าเกิดปัญหา AR(1) และ/หรือ AR(2) หรือไม่ พบว่า Probability ของ F-statistic มีค่าเท่ากับ 0.0004 และค่า Probability ของ Obs*R-squared มีค่าเท่ากับ 0.0005 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่ 0.01 แสดงว่าผลการประมาณค่าที่ได้เกิดปัญหาสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน (Autocorrelation)

ตารางที่ 9 แสดงข้อมูลการทดสอบปัญหา Autocorrelation

Breusch-Godfrey Serial Correlation LM Test:			
F-statistic	9.90904	Prob. F(2,32)	0.0004
Obs*R-squared	15.2982	Prob. Chi-Square(2)	0.0005

ที่มา: จากการคำนวณ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ดังนั้นเมื่อผลการประมาณค่าที่ได้เกิดปัญหาสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน (Autocorrelation) จึงได้ทำการแก้ปัญหาโดยใส่ AR (1) และ AR (2) ลงในฟังก์ชันการวิเคราะห์ ตามตารางที่ 10 พบว่า Probability ของ F-statistic มีค่าเท่ากับ 0.4692 และค่า Probability ของ Obs*R-squared มีค่าเท่ากับ 0.3680 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญที่ 0.01 แสดงว่าผลการประมาณค่าที่ได้ไม่เกิดปัญหาสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน (Autocorrelation)

ตารางที่ 10 แสดงข้อมูลการทดสอบปัญหา Autocorrelation โดยใส่ AR (1) และ AR (2)

Breusch-Godfrey Serial Correlation LM Test:			
F-statistic	0.7775	Prob. F(2,28)	0.4692
Obs*R-squared	1.9992	Prob. Chi-Square(2)	0.3680

ที่มา: จากการคำนวณ

หลังจากมีการแก้ปัญหา Autocorrelation ของแบบจำลอง จะได้ผลการคำนวณและแบบจำลองด้วยวิธีกำลังสองน้อยสุด ดังนี้ (ตารางที่ 11)

$$NPLS = 3080213 - 0.93*LOANQ_{t-1} - 634.56*MLR - 71.88*TSSI + 148.15*GDP - 1547.22*CRI$$

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 11 แสดงข้อมูลหลังการแก้ปัญหา Autocorrelation

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
$LOANQ_{t-1}$	-0.922146	0.069741	-13.22244	0.0000
MLR	-634.5601	2123.741	-0.298794	0.7672
TSSI	-71.88431	56.64692	-1.268989	0.2142
GDP	148.1515	67.47538	2.195637	0.0360
CRI	-1547.217	844.0026	-1.833189	0.0767
C	3080213	1.17E+08	0.026309	0.9792
AR(1)	1.673106	0.178412	9.377740	0.0000
AR(2)	-0.673466	0.181742	-3.705604	0.0009
R-squared	0.966679	Mean dependent var	27568.16	
Adjusted R-squared	0.958904	S.D. dependent var	10522.93	
S.E. of regression	2133.223	Akaike info criterion	18.35332	
Sum squared resid	1.31E+08	Schwarz criterion	18.69807	
Log likelihood	-340.7131	Durbin-Watson stat	1.971878	
F-statistic	124.3331	Prob(F-statistic)	0	
Inverted AR Roots	1.00	0.67		

จากผลการวิเคราะห์ พบว่าสมการที่ได้มีความเหมาะสมในการอธิบายการเคลื่อนไหวของหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และตัวแปรอิสระที่เลือกเข้ามาในสมการสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้คิดเป็นร้อยละ 97 ส่วนอีกร้อยละ 3 เกิดจากอิทธิพลของตัวแปรอื่นๆ ที่ไม่ได้นำมาพิจารณา และจำนวนตัวแปรอิสระที่นำมาวิเคราะห์มีจำนวนที่เหมาะสมจากค่า Adjusted R-squared ที่มีค่าเข้าใกล้ค่า R-squared ตัวแปรอิสระที่นำมาวิเคราะห์ที่มีความสามารถในการอธิบายการเคลื่อนไหวของหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ อย่างมีนัยสำคัญมีจำนวน 3 ตัว ซึ่งได้แก่ ปริมาณเงินให้สินเชื่อ 1 ไตรมาสก่อนหน้า ($LOANQ_{t-1}$) (ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01) อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ (GDP Growth Rate) (ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05) และวิกฤตเหตการณ์ (ที่ระดับนัยสำคัญ 0.10)

นอกจากนี้ จากการทดสอบค่าสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน (Autocorrelation) ซึ่งการศึกษานี้ได้ดำเนินการด้วยการทดสอบปัญหาด้วยวิธี Serial Correlation LM Test หรือ Breusch-Godfrey LM Test

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แต่ผลการประมาณค่าที่ได้เกิดปัญหาสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน (Autocorrelation) จึงได้ทำการแก้ปัญหาโดยใส่ AR (1) และ AR (2) ข้างต้น ทำให้ไม่เกิดปัญหา Autocorrelation และการทดสอบค่านัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ในแต่ละตัวแปรปรากฏผลตามรายละเอียดและสามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. ปริมาณเงินให้สินเชื่อ 1 ไตรมาสก่อนหน้า กับปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคาร

จากการทดสอบค่านัยสำคัญทางสถิติตของค่าสัมประสิทธิ์ปริมาณเงินให้สินเชื่อ 1 ไตรมาสก่อนหน้า ($LOANQ_{t-1}$) ของธนาคาร พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์ เท่ากับ -0.93 แสดงให้เห็นว่าปริมาณเงินให้สินเชื่อ 1 ไตรมาสก่อนหน้า มีความสัมพันธ์ในตรงกันข้ามกับปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ร้อยละ 99 กล่าวคือ เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆคงที่ หากในช่วงไตรมาสก่อนหน้า ธนาคารให้หรือปล่อยสินเชื่อเพิ่มขึ้น 1.0 ล้านบาท จะทำให้หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ลดลง 0.93 ล้านบาท ซึ่งผลการศึกษาที่ได้ ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากที่ผ่านมาในช่วงตั้งแต่ปี 2547 ถึงปัจจุบัน แม้ว่าธนาคารได้ดำเนินการปล่อยสินเชื่อเพื่อสนองตอบนโยบายของรัฐบาล ภายใต้โครงการสินเชื่อต่างๆ ซึ่งเป็นผลทำให้ปริมาณเงินให้สินเชื่อของธนาคารเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ในขณะเดียวกัน ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารกลับลดลงในช่วงปี 2552 ถึงปี 2554 ทั้งนี้เป็นผลมาจากธนาคารได้ตระหนักถึงการบริหารจัดการคุณภาพสินเชื่อให้มีคุณภาพที่ดี โดยธนาคารมีแนวนโยบายในการบริหารจัดการคุณภาพสินเชื่อตลอดจนการควบคุมปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ดังนี้ (ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย, 2553)

1.1 กำหนดให้ผู้บริหารระดับสูงและเจ้าหน้าที่สินเชื่อเข้าตรวจเยี่ยมกิจการของลูกค้ารายใหญ่ทุกราย เพื่อสร้างความสัมพันธ์และเก็บรวบรวมข้อมูลของของกิจการ เช่น ข้อมูลด้านการเงิน การผลิต การจัดการ การตลาด และนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านต่างๆของกิจการ เพื่อจัดทำรายงานการขออนุมัติสินเชื่อและนำเสนอต่อคณะกรรมการผู้มีอำนาจอนุมัติสินเชื่อ

1.2 เพิ่มบทบาทของหน่วยงานกลั่นกรองคุณภาพสินเชื่อ โดยกำหนดให้หน่วยงานกลั่นกรองคุณภาพสินเชื่อ พิจารณาและตรวจสอบความถูกต้องของรายงานการขออนุมัติสินเชื่อและให้ความเห็นชอบก่อนนำเสนอคณะกรรมการ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.3 ปรับปรุงเครื่องมือในการประเมินความเสี่ยงด้านเครดิตอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สะท้อนความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าได้อย่างแท้จริงและแม่นยำ

1.4 มีระบบสอบทานสินเชื่อตามมาตรฐานข้อกำหนดของธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อกำกับและควบคุมคุณภาพสินเชื่อ

1.5 กำหนดให้หน่วยงานด้านสินเชื่อ กำกับ ดูแลและติดตามการชำระหนี้ของลูกค้าทุกราย อย่างใกล้ชิด หากลูกหนี้มีแนวโน้มผิดนัดชำระหนี้ เช่น ชำระหนี้ล่าช้า หรือหลบเลี่ยงการชำระหนี้ เจ้าหน้าที่สินเชื่อต้องเร่งเจรจา หรือเข้าเยี่ยมกิจการ และจัดทำรายงานผลการติดตามหนี้ต่อผู้บังคับบัญชาเป็นลำดับชั้น

1.6 มีการบริหารหนี้ด้อยคุณภาพ โดยมีคณะกรรมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ การจัดกลุ่มลูกหนี้ด้อยคุณภาพและมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการแก้ไขหนี้ที่มีปัญหาแยกจากหน่วยงานสินเชื่อ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการติดตามหนี้และแก้ไขหนี้

ในกรณีที่ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามเงื่อนไขและเจรจาขอปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ธนาคารจะดำเนินการแก้ไขหนี้ โดยการลดหรือยกเว้นดอกเบี้ยค้างชำระที่ธนาคารไม่รับรู้เป็นรายได้ (ดอกเบี้ยค่าปรับเนื่องจากการค้างชำระหนี้)ให้กับลูกหนี้ เพื่อเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายให้ลูกหนี้สามารถชำระเงินต้นและดอกเบี้ยปกติได้ หากลูกหนี้ยังไม่สามารถชำระหนี้ เนื่องจากกิจการอยู่ในช่วงฟื้นตัวและคาดว่าจะมีรายได้เป็นปกติหรือเพิ่มขึ้นในอนาคต ธนาคารจะกำหนดระยะเวลาปลอดชำระเงินต้น เพื่อเป็นการผ่อนปรนให้ลูกหนี้ชำระดอกเบี้ยเพียงอย่างเดียว หลังจากกิจการฟื้นตัว จะต้องชำระหนี้ตามเงื่อนไขที่ได้รับอนุมัติเดิม และหากลูกหนี้ยังไม่สามารถชำระหนี้ได้ หรือมีความสามารถในการชำระหนี้ลดลง ธนาคารจะขยายระยะเวลาการชำระหนี้ออกไปตามความเหมาะสม เพื่อลดภาระหนี้ที่ต้องชำระต่อเดือน ตามความสามารถชำระหนี้ในภาวะปัจจุบัน

ในกรณีที่ลูกหนี้กู้ยืมหนี้ระยะสั้น ซึ่งมีกำหนดชำระภายใน 1 ปี และเมื่อครบกำหนด ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ ธนาคารจะปรับหนี้ระยะสั้นเป็นหนี้ระยะยาว เพื่อให้ลูกหนี้ทยอยผ่อนชำระหนี้ตามความสามารถของลูกหนี้ โดยคิดอัตราดอกเบี้ยในอัตราเดียวกับลูกหนี้เงินกู้ระยะยาวรายอื่น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ดังนั้น การที่ธนาคารมีการปล่อยสินเชื่อมากขึ้น ธนาคารอาจต้องเผชิญกับความเสี่ยงจากการชำระหนี้เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม หากธนาคารมีการบริหารจัดการคุณภาพสินเชื่อที่ดี ปล่อยสินเชื่อด้วยความรัดกุม มีมาตรการในการดูแลติดตามหนี้อย่างใกล้ชิด และดำเนินการแก้ไขหนี้โดยผ่อนปรนเงื่อนไขการผ่อนชำระให้กับลูกหนี้ที่มีปัญหาควบคู่กับการติดตามผลการชำระหนี้อย่างต่อเนื่อง ย่อมส่งผลทำให้ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ลดลงได้

2. อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจกับปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคาร

จากการทดสอบค่านัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ (GDP Growth Rate) พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์ เท่ากับ 148.15 แสดงให้เห็นว่า อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ร้อยละ 95 กล่าวคือ เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆคงที่ แล้วให้อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจปรับตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ต่อปี จะทำให้หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น 148.15 ล้านบาท ซึ่งผลการศึกษาที่ได้ ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า การที่หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกับอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจนั้น เนื่องมาจากธุรกิจในภาคอุตสาหกรรม ต้องใช้ทรัพย์สินส่วนทุนในรูปของเครื่องจักรและเทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งมีมูลค่าต้นทุนการนำเข้าที่สูง แต่มีสภาพคล่องต่ำ ทำให้ไม่สามารถปรับโครงสร้างการผลิตไปเป็นในรูปแบบอื่นได้ เมื่อประสบกับช่วงที่ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ประกอบกับเป็นภาคการผลิตที่ต้องใช้บุคลากรเฉพาะทาง ทำให้มีความคล่องตัวในการปรับตัวได้ช้า นอกจากนี้ การผลิตของภาคอุตสาหกรรมจะมีการผลิตที่เป็นลักษณะการประหยัดที่เกิดจากขนาด ดังนั้น เมื่อเศรษฐกิจถดถอย ส่งผลให้ต้องปรับขนาดการผลิตให้ลดลงกว่าเดิม ซึ่งธุรกิจจะได้รับผลกระทบค่อนข้างมาก ทำให้ธุรกิจเกิดการขาดทุนอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นหากภาวะเศรษฐกิจดีขึ้น ภาคอุตสาหกรรมจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการปรับตัวที่ยาวนานพอที่จะทำให้ภาคธุรกิจสามารถดำเนินการต่อไปได้ เพื่อที่จะทำให้สามารถลดภาระหนี้ลงได้ในเวลาต่อมาดังนั้น อาจอธิบายได้ว่า ตัวแปรทั้งสองมีโอกาสที่จะมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันได้

3. วิกฤตเหตุการณ์กับปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคาร

จากการทดสอบค่านัยสำคัญทางสถิติตของค่าสัมประสิทธิ์วิกฤตเหตุการณ์ (CRI) พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์ เท่ากับ -1547.22 แสดงให้เห็นว่า วิกฤตการณ์เหตุการณ์ มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ร้อยละ 90 กล่าวคือ เมื่อ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กำหนดให้ปัจจัยอื่นๆคงที่ แล้วหากเกิดวิกฤตการณ์เหตุการณ์ขึ้น สะท้อนภาวะเศรษฐกิจอยู่ในช่วงถดถอย แต่การที่ภาครัฐบาลได้ออกมาตรการต่างๆ เช่น การออกกฎหมายให้สิทธิประโยชน์ในการยกเว้นภาษีที่เกี่ยวข้องและลดหย่อนค่าธรรมเนียมในการจดจำนองและ/หรือการโอนอสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น เพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้นั้น ส่งผลให้ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ลดลง

ดังนั้น จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารนั้น ธนาคารควรให้ความสำคัญกับปัจจัยต่างๆในการที่จะพิจารณาในการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ โดยเฉพาะปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อปริมาณการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 3 ตัวที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาให้สินเชื่อแก่ผู้ประกอบการและป้องกันความเสี่ยงในการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคาร

สำหรับตัวแปรที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ มี 2 ตัวแปร ได้แก่ อัตราดอกเบี้ยลูกค้าชั้นดี (MLR) และดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการ SMEs (TSSI) ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. อัตราดอกเบี้ยลูกค้าชั้นดี (MLR)

อัตราดอกเบี้ยลูกค้าชั้นดี มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องมาจากในช่วงเวลาที่ทำการศึกษาประเทศไทยกำลังประสบกับปัญหาความไม่แน่นอนทางการเมือง การก่อจราจล การเปลี่ยนคณะบริหารประเทศหลายครั้ง สะท้อนให้เห็นถึงความไม่มีเสถียรภาพทางการเมือง และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในเรื่องของนโยบาย จึงอาจทำให้ผู้ประกอบการเกิดการชะลอตัวทางการลงทุนและประสบปัญหาในการดำเนินธุรกิจ ดังนั้น แม้ธนาคารมีการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ย เช่น ลดอัตราดอกเบี้ย เพื่อจูงใจผู้ประกอบการให้มาขอสินเชื่อเพิ่ม แต่เนื่องจากเกิดปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้ประกอบการจึงไม่มีความสามารถที่จะชำระหนี้ ผู้ประกอบการจึงไม่ต้องการกู้เงินเพิ่ม ส่งผลให้ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ลดลง อัตราดอกเบี้ยลูกค้าชั้นดีจึงไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการ SMEs (TSSI)

ดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการ SMEs มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก ขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และไม่มีความสัมพันธ์กับหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากดัชนี

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ความเชื่อมั่นผู้ประกอบการเป็นตัวแปรเชิงมหภาค อาจส่งผลกระทบต่อปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธพว.ไม่มากนัก เนื่องจากปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธพว. มีสัดส่วนน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้รวมในระบบเศรษฐกิจ

ส่วนที่สอง การวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการบริหารสินเชื่อ และการวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน

การวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการบริหารสินเชื่อ

การวัดประสิทธิภาพในการบริหารสินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยข้างต้น (ธพว.) ด้วยการวิเคราะห์อัตราการเจริญเติบโตจากการดำเนินงานด้านสินเชื่อ และวิธีอัตราส่วนทางการเงินในการบริหารสินเชื่อ รวมถึงวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการอำนวยสินเชื่อ ดังนี้

1. การวิเคราะห์อัตราการเจริญเติบโตของสินเชื่อ

การวัดอัตราการเจริญเติบโตของสินเชื่อ เป็นการวัดถึงความก้าวหน้าหรือการเจริญเติบโตของธพว. โดยทำการวิเคราะห์ในลักษณะของอนุกรมเวลา เพื่อดูการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

$$\text{อัตราการเจริญเติบโต} = \frac{(x_t - x_{t-1})}{x_{t-1}} \times 100$$

เมื่อ x_{t-1} = ปริมาณสินเชื่อในช่วงเวลา t-1

x_t = ปริมาณสินเชื่อในช่วงเวลา t

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 12 ปริมาณสินเชื่อและสินเชื่อคงค้างของ ธพว. ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2546 - 2555

(หน่วย: ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	ปริมาณสินเชื่อ		ยอดสินเชื่อคงค้าง	
	วงเงิน	ร้อยละ	วงเงิน	ร้อยละ
2546	27,373	77.63	18,483	63.38
2547	33,503	22.39	29,281	58.42
2548	38,121	13.78	41,047	40.18
2549	23,382	-38.66	44,262	7.83
2550	20,847	-10.84	43,415	-1.91
2551	20,735	-0.54	43,647	0.53
2552	45,936	121.54	56,915	30.40
2553	58,826	28.06	81,287	42.82
2554	39,078	-33.57	97,581	20.05
2555	25,741	-34.13	96,797	-0.80

ที่มา: คำนวณโดยใช้ข้อมูลจากตารางผนวกที่ 4

จากการดำเนินงานที่ผ่านมา ปริมาณสินเชื่อของธพว. แม้ปริมาณสินเชื่อจะยังคงเติบโตแต่เป็นการเติบโตด้วยอัตราที่ลดลงอยู่ที่ร้อยละ 77.6 22.4 และ 13.8 ในปี พ.ศ. 2546 2547 และ 2548 ตามลำดับ เช่นเดียวกับปริมาณสินเชื่อคงค้าง (Outstanding) ที่เติบโตในอัตราร้อยละ 63.4 58.40 และ 40.2 ในปี พ.ศ. 2546 2547 และ 2548 ตามลำดับ (ตารางที่ 12) โดยในช่วงดังกล่าวเป็นช่วงที่มีการขยายผลิตภัณฑ์ด้านสินเชื่อมีการพัฒนารูปแบบการให้บริการสินเชื่อต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของ SMEs และตอบสนองนโยบายของรัฐบาลในการเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ตลอดจนแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ

ส่วนในช่วงปี 2549 ถึงปี 2551 ปริมาณสินเชื่อของธพว. กลับมีอัตราหดตัวอย่างมากเนื่องจากการขยายสินเชื่ออย่างก้าวกระโดดในช่วงก่อนหน้า ส่งผลให้ธพว. มี NPLs สูง ดังนั้น ธพว. จึงมีนโยบายการปล่อยสินเชื่อให้มีคุณภาพมากขึ้น และเกิดการชะลอการลงทุนตามภาวะเศรษฐกิจ โดยในปี 2549 ถึงปี 2551 มีอัตราหดตัวในอัตราร้อยละ 38.66 10.84 และ 0.54 ตามลำดับ เช่นเดียวกับปริมาณสินเชื่อคงค้าง (Outstanding) ในปี 2550 ที่ลดลงจากปี 2549 ร้อยละ 1.91 และเติบโตเพียงร้อยละ 7.83 และ 0.53 ในปี 2549 และปี 2551 ตามลำดับ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อย่างไรก็ตาม ในช่วงปี 2552 ถึงปี 2553 ปริมาณสินเชื่อของธพว. ในปี 2552 มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปี 2551 ร้อยละ 30.40 และเติบโตร้อยละ 42.82 ในปี 2253 เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าวเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมือง ไข้หวัดนก เป็นต้น รัฐบาลได้นำมาตรการกระตุ้นการบริโภคและมาตรการฟื้นฟูเศรษฐกิจมาใช้หลายประการ โดยมอบหมายให้ธนาคารทำหน้าที่เป็นกลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนทางนโยบาย ได้แก่ โครงการสินเชื่อ smePOWER เพื่อธุรกิจท่องเที่ยว โครงการสินเชื่อชะลอเลิกจ้าง เป็นต้น จึงส่งผลให้ธพว. มีปริมาณสินเชื่อที่เจริญเติบโตขึ้นเป็นอย่างมาก เช่นเดียวกับปริมาณสินเชื่อคงค้าง (Outstanding) ในปี 2552 ที่เพิ่มขึ้นจากปี 2551 สูงถึงร้อยละ 121.54 และเติบโตในอัตราลดลงร้อยละ 28.06 ในปี 2553

ส่วนในช่วงปี 2554 ถึงปี 2555 ปริมาณสินเชื่อของธพว. ในปี 2554 มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปี 2553 ร้อยละ 20.05 และหดตัวร้อยละ 0.80 ในปี 2555 เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าวเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมือง และปัญหามหาอุทกภัย จนส่งผลกระทบต่อภาคการผลิตการส่งออก และการบริโภคภายในประเทศลดลง จึงส่งผลให้ธพว. มีปริมาณสินเชื่อที่ลดลงเช่นเดียวกับปริมาณสินเชื่อคงค้าง (Outstanding) ในช่วงปี 2554 ถึงปี 2555 ที่หดตัวถึงร้อยละ 33.57 และ 34.13 ตามลำดับ (ตารางที่ 12)

ดังนั้น ในช่วงเวลาดังกล่าวจากปริมาณสินเชื่อคงค้างตั้งแต่ปี 2546 จนถึงปี 2555 แสดงให้เห็นว่าการบริการสินเชื่อของธพว. ได้ถูกกระจายไปสู่ผู้ประกอบการ ตามนโยบายรัฐบาลที่รัฐบาลที่ต้องการให้ผู้ประกอบการมีโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบมากขึ้น และแสดงถึงความมีประสิทธิผลของธพว. ในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรและนโยบายของภาครัฐ

2. การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินในการบริหารสินเชื่อ

2.1 การวิเคราะห์อัตราส่วนการบริหารเงินกู้ เป็นอัตราส่วนที่ใช้ประเมินประสิทธิภาพในการบริหารเงินให้สินเชื่อของธพว.

$$\text{อัตราส่วนหนี้สงสัยจะสูญต่อปริมาณเงินให้สินเชื่อ} = \frac{\text{ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ}}{\text{ปริมาณเงินให้สินเชื่อ}}$$

ผลการวิเคราะห์พบว่า อัตราส่วนการบริหารเงินกู้ตั้งแต่ปีบัญชี 2546 ถึงปี 2548 มีแนวโน้มลดลง เนื่องจากธพว. มีนโยบายการตั้งสำรองเผื่อหนี้สงสัยจะสูญตามเกณฑ์ที่ธปท. กำหนด เฉพาะ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ลูกหนี้ที่ศาลพิพากษาแล้ว หรืออยู่ระหว่างบังคับคดีหรือดำเนินคดีและหนี้จัดชั้นสงสัยจะสูญ โดยกันสำรองครบร้อยละ 100 ทำให้สัดส่วนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญและปริมาณเงินให้สินเชื่อ อยู่ในระดับคงที่เท่ากับ 0.2 ตั้งแต่ปีบัญชี 2546 ถึง 2548 อย่างไรก็ตาม อัตราส่วนการบริหารเงินกู้ตั้งแต่ปีบัญชี 2549 ถึงปี 2551 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากการที่ธพว. ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเพิ่มสูงขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าว เท่ากับ 0.09 0.12 และ 0.14 และลดลงในปี 2552 จากการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญที่ลดลง เท่ากับ 0.08 (ตารางที่ 13)

ต่อมาธนาคารแห่งประเทศไทยได้นำมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (International Accounting Standard: IAS) ฉบับที่ 39 เรื่อง การรับรู้และการวัดมูลค่าตราสารทางการเงิน (IAS 39) มาใช้ ซึ่งมาตรฐานการบัญชีฉบับดังกล่าวจะมีผลให้ธนาคารต้องกันเงินสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเพิ่มขึ้น ซึ่งในปี 2553 ธพว. ได้เพิ่มการทยอยกันสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญตามเกณฑ์ IAS 39 ครบถ้วนสำหรับลูกหนี้ที่จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐานและลูกหนี้ที่จัดชั้นสงสัย จึงส่งผลให้ในรอบปีบัญชี 2553 ถึงปี 2555 ธพว. กันสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเพิ่มขึ้น เท่ากับ 0.07 0.09 และ 0.13

ตารางที่ 13 อัตราส่วนการบริหารเงินกู้ของธพว. ปีบัญชี 2546 - 2555

(หน่วย: ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ (1)	ปริมาณเงินให้สินเชื่อ (2)	อัตราส่วนการบริหารเงินกู้ (3) = (1) / (2)
2546	455.53	18,482.55	0.02
2547	664.02	29,280.64	0.02
2548	987.15	40,775.91	0.02
2549	4,167.18	43,981.82	0.09
2550	5,000.24	43,161.67	0.12
2551	6,065.06	43,438.58	0.14
2552	4,551.93	56,512.82	0.08
2553	5,407.62	81,286.50	0.07
2554	8,377.05	97,581.04	0.09
2555	12,893.84	96,797.17	0.13

ที่มา: คำนวณโดยใช้ข้อมูลจากตารางผนวกที่ 2

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2.2 ดัชนีการขาดทุนจากหนี้สูญ (Bad Debt Index) เป็นอัตราส่วนที่ใช้ประเมินว่าหนี้สูญที่เกิดขึ้นกับลูกหนี้ที่ธพว. ปล่อยสินเชื่อให้มีอัตราส่วนเป็นอย่างไร ซึ่งจะเป็นเครื่องชี้ถึงข้อบกพร่องว่าธพว. มีการกำหนดนโยบายการบริหารสินเชื่อ และการเร่งรัดหนี้สินอย่างไร เพื่อลดต้นทุนเกี่ยวกับหนี้สูญลง ถ้าค่าดัชนีอยู่ในระดับสูงอาจหมายถึงการขาดนโยบายเรียกการเก็บหนี้หรือนโยบายการให้สินเชื่อที่ดี

$$\text{ดัชนีการขาดทุนจากหนี้สูญ} = \frac{\text{ปริมาณหนี้สูญ}}{\text{ปริมาณสินเชื่อ}}$$

ผลการวิเคราะห์พบว่า ดัชนีการขาดทุนจากหนี้สูญ ตั้งแต่ปีบัญชี 2546 ถึงปี 2551 มีแนวโน้มสูงขึ้น เท่ากับ 0.14 0.20 0.21 0.82 0.92 และ 1.04 ตามลำดับ อย่างไรก็ตามในปี 2552 ถึงปี 2553 ดัชนีการขาดทุนจากหนี้สูญมีแนวโน้มลดลง เท่ากับ 0.46 และ 0.28 และกลับมาเพิ่มสูงขึ้น ในปี 2554 เท่ากับ 0.39 และเพิ่มสูงที่สุดเท่ากับ 1.12 ในปี 2555 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การที่สัดส่วนของปริมาณหนี้สูญ และปริมาณสินเชื่ออยู่ในระดับสูง แสดงถึงการขาดนโยบายการเรียกเก็บหนี้หรือนโยบายการให้สินเชื่อที่ดีของธพว. (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 ดัชนีการขาดทุนจากหนี้สูญของธพว. ปีบัญชี 2546 - 2555

(หน่วย: ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	ปริมาณหนี้สูญ (1)	ปริมาณสินเชื่อ (2)	ดัชนีการขาดทุนจากหนี้สูญ (3) = (1) / (2)
2546	3,877	27,373	0.14
2547	6,608	33,503	0.20
2548	7,938	38,121	0.21
2549	19,273	23,382	0.82
2550	19,281	20,847	0.92
2551	21,656	20,735	1.04
2552	21,148	45,936	0.46
2553	16,510	58,826	0.28
2554	15,347	39,078	0.39
2555	28,770	25,741	1.12

ที่มา: คำนวณโดยใช้ข้อมูลจากตารางผนวกที่ 4

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2.3 ดัชนีการขาดทุน (Loss Index) เป็นอัตราส่วนที่ใช้ประเมินว่า สำรองเผื่อหนี้สูญที่ธพว. ตั้งไว้กับหนี้สูญที่เกิดขึ้นจริงมีอัตราส่วนเป็นอย่างไร ซึ่งจะเป็นเครื่องชี้ถึงข้อบกพร่องว่าธพว. มีการกำหนดนโยบายการบริหารสินเชื่อ และการเร่งรัดหนี้สินอย่างไร เพื่อลดต้นทุนเกี่ยวกับหนี้สูญลง การตั้งสำรองหนี้สูญเกิดขึ้นจากการประมาณการเกี่ยวกับคุณภาพของลูกหนี้ ดัชนีที่ได้จึงควรเป็น 1 หรือมีค่าเข้าใกล้ 1 จึงจะอยู่ในเกณฑ์ที่พอรับได้

$$\text{ดัชนีการขาดทุน} = \frac{\text{ปริมาณการสำรองหนี้สูญ}}{\text{หนี้สูญที่เกิดขึ้นจริง}}$$

ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าดัชนีการขาดทุนในปีบัญชี 2546 ถึงปี 2549 มีแนวโน้มปรับลดต่ำลงอย่างต่อเนื่องจนเป็น 1.31 และกลับมาสูงเท่ากับ 6.00 และ 5.70 ในปี 2550 และปี 2551 ตามลำดับ และสูงที่สุดในปี 2553 เท่ากับ 6.32 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าธพว. มีนโยบายการตั้งสำรองหนี้สูญไว้สูง ทำให้มีการตัดยอดลูกหนี้เป็นค่าใช้จ่ายสูงเกินควร ส่วนในปี 2552 หดตัวลงอย่างมากเท่ากับ 3.31 ส่วนปี 2554 ปรับตัวลดลงจากปี 2553 เท่ากับ 2.82 แสดงให้เห็นว่า สัดส่วนของปริมาณการสำรองหนี้สูญที่ตั้งไว้กับหนี้สูญที่เกิดขึ้นจริงของ ธพว. อยู่ในเกณฑ์ดีขึ้น ทำให้ต้นทุนเกี่ยวกับหนี้สูญลดลง และปี 2555 ก็ปรับเพิ่มขึ้นเล็กน้อย เท่ากับ 2.85 (ตารางที่ 15)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 15 ดัชนีการขาดทุนของธพว. ปีบัญชี 2546 - 2555

(หน่วย: ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	ปริมาณการสำรองหนี้สูญ (1)	หนี้สูญที่เกิดขึ้นจริง (2)	ดัชนีการขาดทุน (3) = (1) / (2)
2546	455.53	129.83	3.51
2547	664.02	222.04	2.99
2548	987.15	342.48	2.88
2549	4,167.18	3,180.03	1.31
2550	5,000.24	833.16	6.00
2551	6,065.06	1,064.72	5.70
2552	4,551.93	(1,513.13)	-3.10
2553	5,407.62	855.69	6.32
2554	8,377.05	2,969.44	2.82
2555	12,893.84	4,516.78	2.85

ที่มา: คำนวณโดยใช้ข้อมูลจากตารางผนวกที่ 2 และ 3

2.4 ดัชนีการผิดนัดชำระ (Delinquency Index) เป็นการหาอัตราส่วนของลูกหนี้ที่ผิดนัดชำระหนี้ต่อยอดหนี้คงเหลือทั้งหมดของธพว. ซึ่งจะช่วยในการประเมินประสิทธิภาพในการเรียกเก็บหนี้ ถ้าตัวเลขดัชนีการผิดนัดชำระหนี้สูง แสดงว่าโอกาสที่จะเกิดหนี้สูญมีมาก

$$\text{ดัชนีการผิดนัดชำระหนี้} = \frac{\text{ยอดลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้}}{\text{ยอดลูกหนี้ทั้งหมด}}$$

ผลการวิเคราะห์พบว่า ธพว. มีดัชนีการผิดนัดชำระหนี้ขึ้นและลงในช่วงเวลาต่างๆ โดยในปีบัญชี 2551 ธพว. มีดัชนีการผิดนัดชำระหนี้สูงที่สุดเท่ากับ 0.50 หลังจากปีบัญชี 2551 เริ่มลดลงมาอยู่ในระดับ 0.37 ถึง 0.16 แต่เมื่อเทียบกับระบบธนาคารพาณิชย์ พบว่า ธพว. มีสัดส่วนของหนี้ที่เกินกำหนดชำระ (NPLs) ต่อยอดลูกหนี้คงค้าง (Outstanding) ที่สูงกว่าของทั้งระบบสถาบันการเงิน (ตารางที่ 16)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 16 ดัชนีการผิดนัดชำระของธพว. ปีบัญชี 2546 - 2555

(หน่วย: ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	ยอดลูกหนี้ที่ผิดนัดชำระหนี้ (1)	ยอดลูกหนี้คงค้างทั้งหมด (2)	ดัชนีการผิดนัดชำระ (3) = (1) / (2)
2546	3,877	18,483	0.21
2547	6,608	29,281	0.23
2548	7,938	41,047	0.19
2549	19,273	44,262	0.44
2550	19,281	43,415	0.44
2551	21,656	43,647	0.50
2552	21,148	56,915	0.37
2553	16,510	81,287	0.20
2554	15,347	97,581	0.16
2555	28,770	96,797	0.30

ที่มา: คำนวณโดยใช้ข้อมูลจากตารางผนวกที่ 4

จากผลการวิเคราะห์อัตราส่วนการบริหารเงินกู้ ดัชนีการขาดทุนจากหนี้สูญ ดัชนีการขาดทุนและดัชนีการผิดนัดชำระหนี้ เพื่อวัดประสิทธิภาพในการบริหารสินเชื่อ สรุปได้ว่า ตั้งแต่ปีบัญชี 2546 เป็นต้นมา ธพว. สามารถตั้งสำรองเผื่อหนี้สงสัยจะสูญจากปริมาณเงินให้สินเชื่อได้ตามเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ทำให้อัตราส่วนการบริหารเงินกู้อยู่ในระดับสูงขึ้นตั้งแต่ปีบัญชี 2553 ถึงปี 2555 สำหรับดัชนีการขาดทุนของธพว. มีอัตราลดต่ำลงอย่างต่อเนื่องในช่วงปี 2546 ถึงปี 2549 และเพิ่มสูงที่สุดในปี 2553 เนื่องจากธพว. มีนโยบายการตั้งสำรองหนี้สูญไว้สูง ทำให้ต้นทุนเกี่ยวกับหนี้สูญเพิ่มขึ้น แต่ก็สามารถลดลงในปีถัดๆ มา ทำให้ต้นทุนเกี่ยวกับหนี้สูญลดลง แต่อย่างไรก็ตาม นโยบายการเรียกเก็บหนี้หรือเร่งรัดหนี้ และนโยบายการให้สินเชื่อยังขาดประสิทธิภาพ จะเห็นได้จากดัชนีการขาดทุนจากหนี้สูญและดัชนีการผิดนัดชำระหนี้ มีสัดส่วนของปริมาณหนี้สูญ (NPLs) ต่อปริมาณสินเชื่อ อยู่ในเกณฑ์ที่สูงกว่าของสถาบันการเงินทั้งระบบ

นับตั้งแต่ปีบัญชี 2546 เป็นต้นมา ธพว. ประสบกับปัญหาหนี้ด้อยคุณภาพในสัดส่วนที่สูงมากเมื่อเปรียบเทียบกับสถาบันการเงินเฉพาะกิจ และธนาคารพาณิชย์ โดยเฉพาะมีสัดส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้หรือหนี้ที่เกินกำหนดชำระ (NPLs) ต่อยอดสินเชื่อคงค้างสูงที่สุดในปีบัญชี 2551 ซึ่งสูงเกือบถึงร้อยละ 50 และได้ปรับลดลงอย่างต่อเนื่องหลังจากนั้น เป็นร้อยละ 37.2 ณ สิ้นปีบัญชี

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2552 และ ร้อยละ 20.3 ณ สิ้นปีบัญชี 2553 และเหลือเพียงร้อยละ 15.70 ณ สิ้นปีบัญชี 2554 เนื่องจากได้มีการเร่งดำเนินการแก้ไขหนี้ด้วยการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้กับลูกหนี้ อย่างไรก็ตาม ในปีบัญชี 2555 สัดส่วนดังกล่าวได้กลับมาเพิ่มขึ้นอีกครั้ง โดยอยู่ที่ร้อยละ 29.70 สาเหตุที่ยอด NPLs ยังคงอยู่ในระดับสูงเนื่องจากเป็น NPLs ที่เกิดจากการปล่อยสินเชื่อในโครงการของรัฐบาลเป็นส่วนใหญ่ เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาสภาพคล่องของระบบ กอปรกับธพว. เป็นสถาบันการเงินที่สนับสนุนด้านการพัฒนาส่งเสริม ช่วยเหลือและสนับสนุนทางด้านการเงินแก่ SMEs ไทย จึงมีโครงการสินเชื่อที่ตอบสนองนโยบายภาครัฐ เพื่อสร้างผู้ประกอบการใหม่และช่วยเหลือผู้ประกอบการเดิมที่ประสบวิกฤต เช่น เหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมือง มหาอุกภัย เป็นต้น หรือผู้ประกอบการที่ขาดสภาพคล่อง โดยให้สินเชื่อผ่อนปรนด้านต่างๆ เช่น หลักประกัน การให้อัตราดอกเบี้ยพิเศษ เป็นต้น

จากการขยับสูงขึ้นของสัดส่วน NPLs ดังกล่าว แสดงให้เห็นได้ถึงปัญหาหนี้ NPLs ซึ่งยังคงเป็นปัญหาหลักที่ธพว. ต้องเผชิญต่อไป ทั้งนี้เนื่องจากลูกหนี้เดิมที่มีปัญหาในการชำระเงินเริ่มตกชั้นเป็น NPLs มากขึ้น รวมทั้ง NPLs ที่จะเกิดขึ้นจากการอนุมัติสินเชื่อใหม่ ดังนั้น ในการขยายปริมาณการปล่อยสินเชื่อที่สูงมากขึ้นในอนาคตนั้น ธพว. จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญในเรื่องคุณภาพสินเชื่อควบคู่ไปด้วย เช่น การพัฒนาระบบการบริหารความเสี่ยงที่ได้มาตรฐาน เป็นต้น

การวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน

จากการที่ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (ธพว.) เป็นสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ มีหน้าที่หลักในการตอบสนองนโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้น ในการวัดผลการดำเนินงานของธพว. จะมีวิธีวิเคราะห์ ด้านผลตอบแทนทางการเงิน ดังนี้

1. ด้านผลตอบแทนทางการเงิน

1.1 การวัดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Operating Efficiency Ratio) เป็นการวัดประสิทธิภาพในการบริหารและควบคุมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ซึ่งจะเป็นตัวแปรสำคัญที่สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการบริหารงานขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้อัตราส่วนในการวิเคราะห์ ดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.1.1 อัตราส่วนรายได้รับต่อค่าใช้จ่าย (Total Revenue/Total Cost)

$$\text{รายได้รับต่อค่าใช้จ่าย} = \frac{\text{รายได้จากการดำเนินงาน}}{\text{ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน}} \times 100$$

ผลการวิเคราะห์พบว่า การดำเนินงานของธพว. มีสัดส่วนของรายได้จากการดำเนินงานต่อค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ตั้งแต่ปีบัญชี 2546 ถึงปี 2551 มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพิ่มขึ้น ทำให้อัตราส่วนรายได้รับต่อค่าใช้จ่ายมีแนวโน้มลดลง สาเหตุอันเนื่องมาจากปริมาณสินเชื่อที่ขยายตัวเพิ่มสูงขึ้น ทำให้มีค่าใช้จ่ายผันแปรตามปริมาณงานที่เพิ่มขึ้น ส่วนในปี 2554 และปี 2555 ธพว. มีสัดส่วนรายได้จากการดำเนินงานต่อค่าใช้จ่ายสูงขึ้น โดยเฉพาะในปี 2554 มีสัดส่วนสูงถึง 174.00 ซึ่งมาจากรายได้จากการดำเนินงานที่เพิ่มสูงขึ้นที่สุด เท่ากับ 7,505.20 (ตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 อัตราส่วนรายได้รับต่อค่าใช้จ่ายของธพว. ปีบัญชี 2546 - 2555

(หน่วย: ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	รายได้จากการดำเนินงาน (1)	ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน (2)	ร้อยละ (3) = [(1) / (2)] * 100
2546	1,106.85	826.52	133.92
2547	1,598.10	1,245.54	128.31
2548	2,723.72	2,278.49	119.54
2549	3,443.90	3,100.11	111.09
2550	2,758.94	2,990.58	92.25
2551	2,291.37	4,620.46	49.59
2552	2,258.63	3,940.99	64.92
2553	3,634.04	2,649.86	137.14
2554	7,505.20	4,313.34	174.00
2555	5,722.09	5,244.61	109.10

ที่มา: คำนวณโดยใช้ข้อมูลจากตารางผนวกที่ 2

1.1.2 ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย (Interest Gap) เท่ากับผลต่างอัตราดอกเบี้ยรับและอัตราดอกเบี้ยจ่าย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

$$\text{ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย} = \frac{\text{ดอกเบี้ยรับ - ดอกเบี้ยจ่าย}}{\text{เงินให้สินเชื่อ}}$$

ผลการวิเคราะห์พบว่า ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยเพิ่มสูงขึ้นจากปีบัญชี 2546 ถึงปี 2549 อยู่ในช่วงระหว่าง 3.20 ถึง 4.13 โดยเฉพาะในปีบัญชี 2546 ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยสูงที่สุด เท่ากับ 4.13 จากการขยายตัวของสินเชื่อและการปรับลดของต้นทุนดอกเบี้ยจ่าย อย่างไรก็ตามธพว. ยังคงมีภาระต้นทุนดอกเบี้ยจ่ายในอัตราที่สูงเนื่องจากโครงสร้างเงินทุนส่วนใหญ่มาจากการกู้ยืมจากตลาดการเงินทั้งในและต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม ในช่วงปี 2550 ถึงปี 2552 มีส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยลดลงอย่างมาก เนื่องจากธพว. เร่งขยายปริมาณเงินให้สินเชื่อเพื่อช่วยเหลือ SMEs ในภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจ การเมือง และภัยพิบัติทางธรรมชาติ ตามโครงการสนับสนุนนโยบายรัฐ ทำให้รายได้ดอกเบี้ยลดลงจากการออกมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ รวมถึงลูกหนี้ NPLs และอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนในตลาดลดลง ส่วนในปีบัญชี 2553 ถึงปี 2555 มีการเจริญเติบโตของเงินให้สินเชื่อมีการขยายตัวเป็นอย่างมาก จึงทำให้มีส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยของธพว. ปีบัญชี 2546 - 2555

(หน่วย: ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	ดอกเบี้ยรับ – ดอกเบี้ยจ่าย (1)	เงินให้สินเชื่อ (2)	ร้อยละ (3) = [(1) / (2)] * 100
2546	763.20	18,482.55	4.13
2547	1,074.17	29,280.64	3.67
2548	1,421.38	40,775.91	3.49
2549	1,409.45	43,981.82	3.20
2550	765.76	43,161.67	1.77
2551	(240.28)	43,438.58	-0.55
2552	951.39	56,512.82	1.68
2553	2,211.59	81,286.50	2.72
2554	2,251.57	97,581.04	2.31
2555	1,953.42	96,797.17	2.02

ที่มา: คำนวณโดยใช้ข้อมูลจากตารางผนวกที่ 2 และ 3

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.2 การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานด้านการเงินของธพว. จะวิเคราะห์โดยใช้งบการเงินของปีบัญชี 2546 ถึงปี 2555 นำมาคำนวณด้วยวิธีอัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratio Analysis) โดยแบ่งตัวชี้วัดในการวิเคราะห์ออกเป็น 5 อย่าง ดังนี้

1.2.1 การวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการทำกำไร จะพิจารณาจากอัตราส่วนทางการเงิน 3 อย่าง ดังนี้

1.2.1.1 อัตราผลตอบแทนจากการใช้สินทรัพย์ (Return on Asset: ROA) อัตราส่วนนี้แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ของธพว. ว่าก่อให้เกิดผลตอบแทนหรือกำไรสุทธิมากหรือน้อยเพียงใด ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงให้เห็นว่ามีประสิทธิภาพในการทำกำไรจากสินทรัพย์ที่มีอยู่

$$\text{ROA (ร้อยละต่อปี)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์ถัวเฉลี่ย}}$$

ผลการวิเคราะห์พบว่า การดำเนินงานของธพว. ในช่วงปีบัญชี 2546 ถึงปี 2555 อัตราผลตอบแทนจากการใช้สินทรัพย์มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องและหดตัวอย่างมาก แสดงให้เห็นว่าธพว. มีการใช้สินทรัพย์ในด้านที่ก่อให้เกิดผลตอบแทนต่ำ ทำให้ระดับความสามารถในการทำกำไรลดลง ทั้งนี้มีผลกระทบจากการเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายด้านการดำเนินงานจากปริมาณงานที่เพิ่มขึ้น รวมถึงการชะลอตัวลงของรายได้ในปี 2549 ถึงปี 2551 และปี 2555 ได้กดดันให้กำไรสุทธิปรับตัวลดลงในปีดังกล่าว (ตารางที่ 19)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 19 อัตราผลตอบแทนจากการใช้สินทรัพย์ของธพว. ปีบัญชี 2546 - 2555

(หน่วย: ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	กำไรสุทธิ	สินทรัพย์ถัวเฉลี่ย	ร้อยละ
	(1)	**(2)**	**(3) = [(1) / (2)] * 100**
2546	150.50	16,917.08	0.89
2547	130.52	29,293.96	0.45
2548	102.74	45,944.51	0.22
2549	(2,836.87)	55,239.28	-5.14
2550	(1,064.81)	52,250.20	-2.04
2551	(2,708.26)	50,762.65	-5.34
2552	130.77	58,131.50	0.22
2553	128.48	76,089.58	0.17
2554	222.42	102,031.43	0.22
2555	(4,039.30)	107,162.57	-3.77

ที่มา: คำนวณโดยใช้ข้อมูลจากตารางผนวกที่ 2 และ 3

1.2.1.2 อัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE) อัตราส่วนนี้แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มผลตอบแทนที่ผู้ถือหุ้นจะได้รับ ถ้ามีอัตราส่วนนี้สูง แสดงว่าผลตอบแทนที่คาดว่าผู้ถือหุ้นจะได้รับก็จะยิ่งสูงตามไปด้วย

$$\text{ROE (ร้อยละต่อปี)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้นถัวเฉลี่ย}}$$

ผลการวิเคราะห์พบว่า ในปีบัญชี ปี 2546 หลังจากที่มีการเพิ่มทุนทำให้ธพว. มีสัดส่วนกำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้นถัวเฉลี่ย เพิ่มสูงขึ้นเป็นร้อยละ 4.13 จากการดำเนินกิจการที่สามารถสร้างผลกำไร ทำให้ผู้ถือหุ้นได้รับผลตอบแทนสูงขึ้น แต่สัดส่วนดังกล่าวมีแนวโน้มลดลงและหดตัวอีกในปีบัญชี 2547 ถึงปี 2552 และปี 2555 ซึ่งได้มีการเพิ่มทุน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการใช้เงินจากการเพิ่มทุนกลับได้รับผลตอบแทนลดต่ำลง (ตารางที่ 20)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 20 อัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้นของธพว. ปีบัญชี 2546 - 2555

(หน่วย: ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	กำไรสุทธิ (1)	ส่วนผู้ถือหุ้นถัวเฉลี่ย (2)	ร้อยละ (3) = [(1) / (2)] * 100
2546	150.50	3,236.11	4.13
2547	130.52	4,409.63	3.67
2548	102.74	6,812.28	3.49
2549	(2,836.87)	6,698.95	3.20
2550	(1,064.81)	5,351.38	1.77
2551	(2,708.26)	4,362.93	-0.55
2552	130.77	4,624.70	1.68
2553	128.48	5,917.12	2.72
2554	222.42	5,939.79	2.31
2555	(4,039.30)	4,271.83	2.02

ที่มา: คำนวณโดยใช้ข้อมูลจากตารางผนวกที่ 2 และ 3

1.2.1.3 กำไรสุทธิต่อหุ้น (Earning per Share: EPS) อัตราส่วนนี้แสดงให้เห็นถึงผลตอบแทนต่อหุ้นของธพว. ถ้าอัตราส่วนนี้สูง มีแนวโน้มว่าธพว. จะสามารถจ่ายเงินปันผลต่อหุ้นได้ในจำนวนที่สูง

$$\text{EPS (ร้อยละต่อปี)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{จำนวนหุ้นที่เรียกถัวเฉลี่ย}}$$

ผลการวิเคราะห์พบว่า อัตราส่วนผลตอบแทนต่อหุ้น หลังจากมีการปรับเปลี่ยนสถานะจากบรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม เป็นธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ส่งผลให้สัดส่วนกำไรสุทธิต่อหุ้นเท่ากับร้อยละ 5.38 ในปีบัญชี 2546 แสดงถึงระดับความสามารถในการทำกำไรเพิ่มสูงขึ้น จากการขยายผลิตภัณฑ์สินเชื่อที่หลากหลายขึ้น ส่งผลให้รายได้จากการดำเนินงานเพิ่มสูงขึ้น สำหรับปีบัญชี 2547 ถึงปี 2548 อัตราส่วนผลตอบแทนต่อหุ้นมีแนวโน้มลดลงเนื่องจากการเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายด้านการดำเนินงานของธพว. ในการขยายกิจการ และอัตราส่วนผลตอบแทนต่อหุ้นกลับมาหดตัวอย่างมากในช่วงปี 2549 ถึงปี 2551 แสดงให้เห็นว่าระดับความสามารถในการทำกำไรลดลงอย่างมาก และได้เพิ่มขึ้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อีกในช่วงปีบัญชี 2552 ถึงปี 2554 จากการเพิ่มทุนของกิจการ และกลับมาหดตัวลงอย่างมากในปี 2555 เท่ากับร้อยละ 33.94 จากการขาดทุน จึงส่งผลให้ความสามารถในการทำกำไรลดลงด้วย (ตารางที่ 21)

ตารางที่ 21 กำไรสุทธิต่อหุ้นของธพว. ปีบัญชี 2546 - 2555

(หน่วย: ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	กำไรสุทธิ (1)	จำนวนหุ้นที่เรียกชำระแล้วถัวเฉลี่ย (2)	ร้อยละ (3) = [(1) / (2)] * 100
2546	150.50	2,800.00	5.38
2547	130.52	3,800.00	3.43
2548	102.74	6,050.00	1.70
2549	(2,836.87)	7,300.00	-38.86
2550	(1,064.81)	7,900.00	-13.48
2551	(2,708.26)	8,800.00	-30.78
2552	130.77	10,350.00	1.26
2553	128.48	11,600.00	1.11
2554	222.42	11,600.00	1.92
2555	(4,039.30)	11,900.00	-33.94

ที่มา: คำนวณโดยใช้ข้อมูลจากตารางผนวกที่ 2 และ 3

1.2.2 การวิเคราะห์สภาพคล่อง จะพิจารณาจากอัตราส่วนทางการเงิน 2 อย่าง ดังนี้

1.2.2.1 อัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่องต่อสินทรัพย์รวม อัตราส่วนนี้แสดงให้เห็นถึงสัดส่วนของสินทรัพย์สภาพคล่องต่อสินทรัพย์ทั้งหมดของธพว. ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่ามีสภาพคล่องสูง เพราะมีสินทรัพย์สภาพคล่องอันประกอบด้วย เงินสด รายการระหว่างธนาคารและตลาดเงิน หลักทรัพย์ซื้อโดยมีสัญญาขายคืน และเงินลงทุนในหลักทรัพย์ ในสัดส่วนที่สูง

$$\text{อัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่องต่อสินทรัพย์รวม} = \frac{\text{สินทรัพย์สภาพคล่อง}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผลการวิเคราะห์พบว่า สินทรัพย์สภาพคล่องของธพว. สำหรับปีบัญชี 2546 ถึงปี 2549 ธพว. มีระดับสภาพคล่องเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เท่ากับร้อยละ 25.01 ในปีบัญชี 2549 เนื่องจากแหล่งเงินทุนของ ธพว. เพิ่มขึ้นจากการเพิ่มทุน และการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิในปีก่อนหน้า นอกจากนี้ได้นำแหล่งเงินทุนส่วนที่เหลือจากการปล่อยสินเชื่อไปลงทุนในหลักทรัพย์เพิ่มขึ้น และโดยเฉพาะปี 2551 เท่ากับ 25.74 เนื่องจากมีรายการระหว่างธนาคารและตลาดเงิน เพิ่มสูงขึ้นเป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตามในปี 2552 2553 และปี 2555 สินทรัพย์สภาพคล่องของธพว. มีสภาพคล่องลดลง (ตารางที่ 22)

ตารางที่ 22 อัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่องต่อสินทรัพย์รวมของธพว. ปีบัญชี 2546 - 2555

(หน่วย: ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	สินทรัพย์สภาพคล่อง (1)	สินทรัพย์รวม (2)	ร้อยละ (3) = [(1) / (2)] * 100
2546	3,132.91	21,498.07	14.57
2547	7,889.80	37,089.84	21.27
2548	13,335.32	54,799.17	24.33
2549	13,923.16	55,679.38	25.01
2550	8,800.93	48,821.02	18.03
2551	13,563.57	52,704.28	25.74
2552	9,636.43	63,558.71	15.16
2553	10,682.37	88,620.44	12.05
2554	23,430.43	115,442.41	20.30
2555	12,553.28	98,882.72	12.70

ที่มา: คำนวณโดยใช้ข้อมูลจากตารางผนวกที่ 2

1.2.2.2 อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อสินทรัพย์รวม อัตราส่วนนี้แสดงให้เห็นถึงสัดส่วนของเงินให้สินเชื่อต่อสินทรัพย์ทั้งหมดของธพว. ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธพว. มีสภาพคล่องสูง

$$\text{อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อสินทรัพย์รวม} = \frac{\text{เงินให้สินเชื่อ}}{\text{เงินฝาก}}$$

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผลการวิเคราะห์พบว่า ธพว. มีอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อสินทรัพย์รวมมีแนวโน้มลดลงในช่วงปี 2546 ถึงปี 2548 โดยในช่วงเวลาดังกล่าวธพว. มีการกระจายการลงทุนไปในหลักทรัพย์ซื้อโดยมีสัญญาขายคืน และเงินลงทุนในหลักทรัพย์เพิ่มขึ้นมาก ส่งผลให้สัดส่วนเงินให้สินเชื่อต่อสินทรัพย์รวมลดลง มาอยู่ที่ร้อยละ78.95 และ 74.41 ตามลำดับ และสามารถเพิ่มสัดส่วนขึ้นเป็นประมาณร้อยละ 78.99 88.41 88.91 91.72 และ 84.53 ในช่วงปี 2549 ถึงปี 2554 และเพิ่มขึ้นสูงสุด เท่ากับ 97.89 ได้ในช่วงปีบัญชี 2555 (ตารางที่ 23)

ตารางที่ 23 อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อสินทรัพย์รวมของธพว. ปีบัญชี 2546 - 2555

(หน่วย: ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	เงินให้สินเชื่อ (1)	สินทรัพย์รวม (2)	ร้อยละ (3) = [(1) / (2)] * 100
2546	18,482.55	21,498.07	85.97
2547	29,280.64	37,089.84	78.95
2548	40,775.91	54,799.17	74.41
2549	43,981.82	55,679.38	78.99
2550	43,161.67	48,821.02	88.41
2551	43,438.58	52,704.28	82.42
2552	56,512.82	63,558.71	88.91
2553	81,286.50	88,620.44	91.72
2554	97,581.04	115,442.41	84.53
2555	96,797.17	98,882.72	97.89

ที่มา: คำนวณโดยใช้ข้อมูลจากตารางผนวกที่ 2

1.2.3 การวิเคราะห์คุณภาพสินทรัพย์ จะพิจารณาจากอัตราส่วนทางการเงิน 3 อย่าง ดังนี้

1.2.3.1 อัตราส่วนดอกเบี้ยค้างรับต่อเงินให้สินเชื่อ อัตราส่วนนี้แสดงให้เห็นถึงคุณภาพลูกหนี้ของธพว. ถ้ามีอัตราส่วนนี้สูงแสดงให้เห็นว่าลูกหนี้มีคุณภาพไม่ค่อยดีนัก เพราะมีสัดส่วนดอกเบี้ยที่ค้างชำระเมื่อเทียบกับเงินให้สินเชื่ออยู่ในระดับสูง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

$$\text{อัตราส่วนดอกเบี้ยค้างรับต่อเงินให้สินเชื่อ} = \frac{\text{ดอกเบี้ยค้างรับ}}{\text{เงินให้สินเชื่อ}}$$

ผลการวิเคราะห์พบว่า ตั้งแต่ปีบัญชี 2546 ถึง 2549 ดอกเบี้ยค้างรับมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ตามอัตราการขยายตัวของเงินให้สินเชื่อ แต่สัดส่วนดอกเบี้ยที่ค้างชำระเมื่อเทียบกับเงินให้สินเชื่อ มีอัตราลดลงอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปีบัญชี 2546 เป็นต้นมา จนถึงปี 2553 แสดงให้เห็นว่าธพว. มีระดับคุณภาพสินทรัพย์สูงขึ้น อย่างไรก็ตาม ก็กลับมาเพิ่มสูงขึ้นในปี 2554 และปี 2555 เท่ากับ 0.63 และ 0.53 ตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าธพว. มีระดับคุณภาพสินทรัพย์ลดต่ำลง จากปริมาณดอกเบี้ยค้างรับที่เพิ่มสูงขึ้น (ตารางที่ 24)

ตารางที่ 24 อัตราส่วนดอกเบี้ยค้างรับต่อเงินให้สินเชื่อของธพว. ปีบัญชี 2546 - 2555

(หน่วย: ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	ดอกเบี้ยค้างรับ (1)	เงินให้สินเชื่อ (2)	ร้อยละ (3) = [(1) / (2)] * 100
2546	116.23	18,482.55	0.63
2547	145.75	29,280.64	0.50
2548	197.26	40,775.91	0.48
2549	206.59	43,981.82	0.47
2550	163.16	43,161.67	0.38
2551	147.44	43,438.58	0.34
2552	157.83	56,512.82	0.28
2553	229.64	81,286.50	0.28
2554	615.67	97,581.04	0.63
2555	511.33	96,797.17	0.53

ที่มา: คำนวณโดยใช้ข้อมูลจากตารางผนวกที่ 2

1.2.3.2 อัตราส่วนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้สินเชื่อ อัตราส่วนนี้แสดงให้เห็นถึงความมั่นคงของธพว. ถ้าอัตราส่วนนี้สูง แสดงว่าธพว. ได้ตั้งสำรองสำหรับลูกหนี้ไว้เป็นปริมาณสูงแล้ว ซึ่งเป็นการตั้งสำรองไว้ในกรณีที่คาดว่าจะไม่ได้รับชำระคืนจากลูกหนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

$$\text{อัตราส่วนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้สินเชื่อ} = \frac{\text{ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ}}{\text{เงินให้สินเชื่อ}}$$

ผลการวิเคราะห์พบว่า ตั้งแต่ปีบัญชี 2546 ถึง 2548 ธพว. มีแนวโน้มของอัตราส่วนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้สินเชื่อลดลง และอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน แต่ในปีบัญชี 2549 จนถึงปี 2551 อัตราส่วนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้สินเชื่อเพิ่มขึ้นอย่างมาก โดยเฉพาะปี 2548 จากร้อยละ 2.42 เป็นร้อยละ 9.47 ในปีบัญชี2549 ตามปริมาณการเพิ่มขึ้นของหนี้สูญ และกลับมาลดต่ำลงในปี 2552 ถึงปี 2553 อย่างไรก็ตามในปี 2554 ถึงปี 2555 ก็กลับมาเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจาก ธพว. มีนโยบายการตั้งสำรองเผื่อหนี้สงสัยจะสูญตามเกณฑ์มาตรฐานบัญชีระหว่างประเทศ (IAS 39) ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ทำให้อัตราค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้สินเชื่อมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น (ตารางที่ 25)

ตารางที่ 25 อัตราส่วนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้สินเชื่อของธพว. ปีบัญชี 2546 - 2555

(หน่วย: ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ (1)	เงินให้สินเชื่อ (2)	ร้อยละ (3) = [(1) / (2)] * 100
2546	455.53	18,482.55	2.46
2547	664.02	29,280.64	2.27
2548	987.15	40,775.91	2.42
2549	4,167.18	43,981.82	9.47
2550	5,000.24	43,161.67	11.58
2551	6,065.06	43,438.58	13.96
2552	4,551.93	56,512.82	8.05
2553	5,407.62	81,286.50	6.65
2554	8,377.05	97,581.04	8.58
2555	12,893.84	96,797.17	13.32

ที่มา: คำนวณโดยใช้ข้อมูลจากตารางผนวกที่ 2

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.2.3.3 อัตราส่วนสินทรัพย์ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อสินทรัพย์รวมอัตราส่วนนี้แสดงให้เห็นถึงคุณภาพสินทรัพย์ของธพว. ถ้ามีอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธพว. มีแนวโน้มที่จะทำกำไรได้น้อยลง เพราะมีสินทรัพย์ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ในสัดส่วนที่สูงเมื่อเทียบกับปริมาณสินทรัพย์ทั้งหมด

$$\text{อัตราส่วนสินทรัพย์ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อสินทรัพย์รวม} = \frac{\text{สินทรัพย์ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

ผลการวิเคราะห์พบว่า ตั้งแต่ปีบัญชี 2548 ถึง 2551 อัตราส่วนสินทรัพย์ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อสินทรัพย์รวม มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปีบัญชี 2549 มีอัตราส่วนสินทรัพย์ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อสินทรัพย์รวมคิดเป็นร้อยละ 34.61 ซึ่งเพิ่มขึ้นมาจากปีบัญชี 2548 ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 14.49 แสดงให้เห็นถึงการบริหารจัดการสินทรัพย์มีคุณภาพลดลง (ตารางที่ 26)

ตารางที่ 26 อัตราส่วนสินทรัพย์ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อสินทรัพย์รวมของธพว. ปีบัญชี 2546 - 2555

(หน่วย: ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	สินทรัพย์ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (1)	สินทรัพย์รวม (2)	ร้อยละ (3) = [(1) / (2)] * 100
2546	3,877	21,498.07	18.03
2547	6,608	37,089.84	17.82
2548	7,938	54,799.17	14.49
2549	19,273	55,679.38	34.61
2550	19,281	48,821.02	39.49
2551	21,656	52,704.28	41.09
2552	21,148	63,558.71	33.27
2553	16,510	88,620.44	18.63
2554	15,347	115,442.41	13.29
2555	28,770	98,882.72	29.10

ที่มา: คำนวณโดยใช้ข้อมูลจากตารางผนวกที่ 2 และ 3

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.2.4 การวิเคราะห์ความเพียงพอของเงินกองทุน เป็นการวัดความมั่นคงของธพว. โดยพิจารณาจากอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง (BIS Ratio) ตามหลักเกณฑ์การดำรงเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงของธนาคารแห่งประเทศไทย กำหนดให้สถาบันการเงิน ดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 (Tier I) และเงินกองทุนชั้นที่ 2 (Tier II) ต่อสินทรัพย์เสี่ยงหลังจัดสรรกำไรไม่ต่ำกว่าร้อยละ 8.5 ซึ่งในการคำนวณตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว เป็นไปตามหลักปฏิบัติสากลของ Bank for International Settlement (BIS) หรือ Basel Capital Accord โดยคำนึงถึงปัจจัยความเสี่ยงด้านเครดิต และความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงของราคาสินทรัพย์ในตลาด ซึ่งการคำนวณมูลค่าสินทรัพย์เสี่ยงของธพว. นั้นไม่สามารถเปิดเผยข้อมูลได้

จากรายงานผลการดำเนินงานของธพว. ตั้งแต่ปีบัญชี 2546 ถึงปี 2555 มีอัตราการดำรงเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง (BIS Ratio) เท่ากับร้อยละ 17.41 17.51 18.27 11.36 12.40 7.57 10.28 7.56 6.79 และ 3.28 ตามลำดับ โดยตั้งปี 2546 ถึงปี 2550 ธพว. มีค่าสูงกว่าหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดไว้ จึงถือได้ว่า ธพว. เป็นสถาบันการเงินที่มีความมั่นคงทางการเงิน และมีเงินทุนเพียงพอที่จะรองรับความเสี่ยงจากการขยายธุรกิจ ซึ่งผลจากการที่ ธพว. ได้รับการเพิ่มทุนมาโดยต่อเนื่อง ได้เสริมให้กิจการมีความคล่องตัวในการประกอบธุรกิจและเพียงพอต่อการดำรงฐานะเงินกองทุนตามกฎข้อบังคับของธนาคารแห่งประเทศไทย แต่อย่างไรก็ตาม ในปี 2551 และตั้งแต่ปี 2553 ถึงปี 2555 ธพว. มีอัตราการดำรงเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง (BIS Ratio) ลดต่ำลงต่ำกว่าเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ที่ 8.50 โดยเฉพาะในปี 2555 ที่ลดต่ำลงสุดที่ 3.28 เนื่องจากธพว. มีหนี้สูญเพิ่มขึ้นมากส่งผลให้ธพว. ขาดทุนสูงจนทำให้ธพว. ต้องเข้าสู่ในช่วงฟื้นฟูกิจการ

1.2.5 การวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการควบคุมค่าใช้จ่าย พิจารณาจากอัตราส่วนทางการเงิน 2 อย่าง ดังนี้

1.2.5.1 ค่าใช้จ่ายพนักงานต่อคน ค่าใช้จ่ายพนักงานประกอบด้วยเงินเดือน ค่าจ้าง เบี้ยเลี้ยง โบนัส และสวัสดิการต่างๆ อัตราส่วนนี้แสดงให้เห็นถึง จำนวนเงินที่ธพว. ต้องจ่ายโดยเฉลี่ยต่อพนักงาน 1 คน ว่าเป็นจำนวนเท่าใด ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าต้นทุนค่าใช้จ่ายพนักงานต่อหัว มีจำนวนสูง

$$\text{ค่าใช้จ่ายพนักงานต่อคน} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายพนักงาน}}{\text{จำนวนพนักงาน}}$$

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผลการวิเคราะห์พบว่า ตั้งแต่ปีบัญชี 2546 ถึง 2550 ธพว. มีการบริหารค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนในการจ้างพนักงานสูงขึ้นและลดลงผันแปรตามจำนวนพนักงานในแต่ละปี เช่น ต้นทุนค่าใช้จ่ายพนักงานต่อหัวของธพว. มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้น จาก 360,000 บาท/คน ในปีบัญชี 2550 เป็น 600,000 บาท/คนในปีบัญชี 2551 คิดเป็นอัตราการเพิ่มขึ้นร้อยละ 66.67 เนื่องจากการขยายอัตรากำลังเพื่อรองรับกับปริมาณการขยายสินเชื่อของธนาคารและการขยายสาขาของธนาคาร ในขณะที่ในช่วงปีบัญชี 2552 ถึงปี 2554 ธพว. มีการบริหารค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนในการจ้างพนักงานสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากการย้ายและปรับปรุงสาขาตลอดจนพนักงานที่เพิ่มขึ้น ทำให้ค่าใช้จ่ายที่ผันแปรตามจำนวนพนักงานและปริมาณงานเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามก็ลดลงในปี 2555 จากปริมาณงานการขยายสินเชื่อที่ลดลงของธนาคาร (ตารางที่ 27)

ตารางที่ 27 ค่าใช้จ่ายพนักงานต่อคนของธพว. ปีบัญชี 2546 - 2555

(หน่วย: ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	**ค่าใช้จ่ายพนักงาน (ล้านบาท) (1)**	**จำนวนพนักงาน (คน) (2)**	**ค่าใช้จ่ายพนักงานต่อคน (ล้านบาท/คน) (3) = [(1) / (2)] * 100**
2546	376.10	964	0.39
2547	510.57	1,460	0.35
2548	757.67	1,812	0.42
2549	762.17	1,912	0.40
2550	633.09	1,776	0.36
2551	931.63	1,556	0.60
2552	816.86	1,551	0.53
2553	912.79	1,700	0.54
2554	1,108.37	1,743	0.64
2555	1,036.82	1,736	0.60

ที่มา: คำนวณโดยใช้ข้อมูลจากตารางผนวกที่ 3

1.2.5.2 อัตราส่วนค่าใช้จ่ายพนักงานต่อรายได้สุทธิจากการดำเนินงานเพื่อวัดประสิทธิภาพในการบริหารและควบคุมค่าใช้จ่ายด้านพนักงาน ซึ่งจะเป็นตัวแปรสำคัญที่สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการบริหารงานขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถสร้างรายได้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สุทธิจากการดำเนินงานให้สามารถครอบคลุมค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากพนักงาน ถ้าอัตราส่วนนี้ต่ำแสดงว่า พนักงานของธพว. มีความสามารถในการสร้างรายได้ให้กับองค์กร

$$\text{อัตราส่วนค่าใช้จ่ายพนักงานต่อรายได้สุทธิ} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายพนักงาน}}{\text{รายได้ดอกเบี้ย} - \text{ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย}}$$

ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าใช้จ่ายพนักงานต่อรายได้สุทธิจากการดำเนินงานของ ธพว. มีสัดส่วนสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปีบัญชี 2546 ถึงปี 2548 และลดลงในช่วงปี 2549 ถึงปี 2550 เนื่องจากในปีดังกล่าว ธพว. และมีรายได้จากการดำเนินงานลดลง อย่างไรก็ตามในปี 2551 มีอัตราส่วนค่าใช้จ่ายพนักงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 40.66 ต่อรายได้สุทธิจากการดำเนินงาน จากรายได้จากการดำเนินงานที่ลดลงโดยในปีดังกล่าวมีจำนวนพนักงานที่รับเพิ่มขึ้นเพื่อรองรับกับปริมาณการขยายสินเชื่อและการเปิดสาขาใหม่ แต่ในปีบัญชี 2553 ถึงปี 2554 อัตราส่วนดังกล่าวลดลงเป็นร้อยละ 25.12 และ 22.59 ตามลำดับ และในปี 2555 อัตราส่วนค่าใช้จ่ายพนักงานต่อรายได้สุทธิ มีแนวโน้มสูงขึ้นถึงร้อยละ 44.22 เนื่องจากรายได้จากการดำเนินงานที่ลดลงเป็นอย่างมากของธพว. (ตารางที่ 28)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 28 อัตราส่วนค่าใช้จ่ายพนักงานต่อรายได้สุทธิจากการดำเนินงานของธพว. ปีบัญชี 2546 - 2555

(หน่วย: ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	ค่าใช้จ่ายพนักงาน (ล้านบาท) (1)	รายได้สุทธิ (ล้านบาท) (2)	ค่าใช้จ่ายพนักงานต่อรายได้สุทธิ (3) = [(1) / (2)] * 100
2546	376.10	863.97	43.53
2547	510.57	1,182.24	43.19
2548	757.67	1,608.18	47.11
2549	762.17	3,443.91	22.13
2550	633.09	2,758.94	22.95
2551	931.63	2,291.37	40.66
2552	816.86	2,258.63	36.17
2553	912.79	3,634.03	25.12
2554	1,108.37	4,905.94	22.59
2555	1,036.82	2,344.92	44.22

ที่มา: คำนวณโดยใช้ข้อมูลจากตารางผนวกที่ 3

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ดังนั้น จากการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานโดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน ทั้ง 5 ด้าน สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. ด้านประสิทธิภาพในการทำกำไร พบว่า อัตราผลตอบแทนจากการใช้สินทรัพย์ (ROA) มีแนวโน้มลดลง แม้จะมีเพิ่มขึ้นบ้างแต่ก็กลับไปลดลงอีกและหดตัวในปี 2555 แสดงให้เห็นว่า ธพว. มีการใช้สินทรัพย์ในด้านที่ก่อให้เกิดผลตอบแทนต่ำ ทำให้ระดับความสามารถในการทำกำไรลดลง ทั้งนี้มีผลกระทบจากการเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายด้านการดำเนินงานจากปริมาณงานที่เพิ่มขึ้น รวมถึงการชะลอตัวลงของรายได้ซึ่งกดดันให้กำไรสุทธิปรับตัวลดลงดังกล่าว ในด้านอัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้น (ROE) ในปีบัญชี 2546 มีสัดส่วนกำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้นถัวเฉลี่ยสูงสุด และมีแนวโน้มลดลงในปีต่อมา แสดงให้เห็นถึงอัตราผลตอบแทนที่ผู้ถือหุ้นได้รับลดต่ำลง เมื่อวิเคราะห์กำไรสุทธิต่อหุ้น (EPS) พบว่า ผลการดำเนินงานได้ปรับตัวดีขึ้น ในปีบัญชี 2546 แสดงถึงระดับความสามารถในการทำกำไรเพิ่มสูงขึ้นจากการขยายผลิตภัณฑ์สินเชื่อที่หลากหลายขึ้น ส่งผลให้รายได้จากการดำเนินงานเพิ่มสูงขึ้น สำหรับปีบัญชี 2547 ถึงปี 2551 และเพิ่มขึ้นในปี 2552 ถึงปี 2553 และกลับมาลดลงอีกในปี 2554 และปี 2555 โดยอัตราส่วนผลตอบแทนต่อหุ้นมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายด้านการดำเนินงานของ ธพว. ในการขยายกิจการ

2. ด้านสภาพคล่อง จากการวิเคราะห์อัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่องต่อสินทรัพย์รวม พบว่า ในช่วงปีบัญชี 2546 ถึงปี 2549 ระดับสภาพคล่องได้ปรับเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากแหล่งเงินทุนของ ธพว. เพิ่มขึ้นจากการเพิ่มทุนและการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิ นอกจากนี้ได้นำแหล่งเงินทุนส่วนที่เหลือจากการปล่อยสินเชื่อไปลงทุนในหลักทรัพย์เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามในช่วงตั้งแต่ปี 2550 จนถึงปี 2555 ก็มีการปรับตัวลดลงและเพิ่มขึ้นจากกการนำเงินไปลงทุนในหลักทรัพย์ต่างๆ และเมื่อวิเคราะห์อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อสินทรัพย์รวม พบว่าธพว. มีสภาพคล่องอยู่ในระดับสูงใกล้เคียงกับระบบสถาบันการเงินเฉพาะกิจและธนาคารพาณิชย์ในช่วงเวลาเดียวกัน

3. ด้านคุณภาพสินทรัพย์ จากการวิเคราะห์อัตราส่วนดอกเบี้ยค้างรับต่อเงินให้สินเชื่อพบว่ามีอัตราลดลงอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปีบัญชี 2546 ถึงปี 2553 แม้จะเพิ่มขึ้นในปีถัดมา ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ธพว. มีระดับคุณภาพสินทรัพย์สูงขึ้น สำหรับอัตราส่วนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้สินเชื่อ มีแนวโน้มลดลง จากการที่ ธพว. มีนโยบายการตั้งสำรองเผื่อหนี้สงสัยจะสูญได้ตามเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ในด้านอัตราส่วนสินทรัพย์ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อสินทรัพย์รวม มีแนวโน้มลดลงในช่วงปี 2546 ถึงปี 2548 และปี 2552 ถึงปี 2554 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในช่วงเวลาดังกล่าวมีการ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บริหารจัดการสินทรัพย์ที่มีคุณภาพดีขึ้น ในขณะที่ช่วงปี 2549 ถึงปี 2551 มีอัตราที่เพิ่มสูงขึ้นมาก แสดงให้เห็นว่าในช่วงเวลาดังกล่าวมีการบริหารจัดการสินทรัพย์ที่มีคุณภาพลดลง

4. ด้านความเพียงพอของเงินกองทุน พิจารณาจากอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง (BIS Ratio) ของธพว. ตั้งแต่ปี 2546 จนถึงปี 2550 และปี 2552 มีค่าสูงกว่าหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ ธปท. กำหนดไว้ คือ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 8.5 จึงถือได้ว่า ธพว. เป็นสถาบันการเงินที่มีความมั่นคงทางการเงิน และมีเงินทุนเพียงพอที่จะรองรับความเสี่ยงจากการขยายธุรกิจ ซึ่งผลจากการที่ ธพว. ได้รับการเพิ่มทุนมาโดยต่อเนื่อง ได้เสริมให้กิจการมีความคล่องตัวในการประกอบธุรกิจและเพียงพอต่อการดำรงฐานะเงินกองทุนตามกฎข้อบังคับของธปท. อย่างไรก็ตามในปี 2551 และช่วงปี 2553 จนถึงปี 2555 ธพว. ต้องประสบกับหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้ในช่วงเวลาดังกล่าว ธพว. มีค่า BIS Ratio ต่ำกว่า 8.5 ที่ธปท. กำหนด จนทำให้ธพว. ต้องเข้าสู่ช่วงฟื้นฟูในปี 2555 มีคณะทำงานจากกระทรวงการคลัง สำนักงานเศรษฐกิจการการคลัง (สคร.) และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) ต้องเข้ามาติดตามดูแลการดำเนินงานของธพว. อย่างใกล้ชิด เนื่องจากธพว. อยู่ในสถานะที่มีความเสี่ยงต่อความไม่มั่นคงสูง จากค่า BIS ratio ที่อยู่ในระดับต่ำมาก คือที่ระดับ 3.28 เนื่องจากหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มสูงขึ้น ส่งผลให้ธพว. ต้องนำเงินไปกันสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเท่าเพิ่มขึ้นดังกล่าว

5. ด้านประสิทธิภาพในการควบคุมค่าใช้จ่าย พิจารณาจากสัดส่วนค่าใช้จ่ายพนักงานต่อคน พบว่า ตั้งแต่ปีบัญชี 2546 ถึงปี 2550 ธพว. มีการบริหารค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนในการจ้างพนักงานสูงขึ้นและลดลงผันแปรตามจำนวนพนักงานในแต่ละปี โดยในขณะที่ในช่วงปีบัญชี 2552 ถึงปี 2554 ธพว. มีการบริหารค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนในการจ้างพนักงานสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากการย้ายและปรับปรุงสาขาตลอดจนพนักงานที่เพิ่มขึ้น เพื่อรองรับการขยายการดำเนินงานด้านสินเชื่อ ทำให้ค่าใช้จ่ายที่ผันแปรตามจำนวนพนักงานและปริมาณงานเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามก็ลดลงในปี 2555 จากปริมาณงานการขยายสินเชื่อที่ลดลงของธนาคารและจำนวนพนักงานที่ลดลงด้วย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ และศึกษาลักษณะการดำเนินงานและนโยบายด้านสินเชื่อรวมถึงการวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการบริหารสินเชื่อและผลการดำเนินงานของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (ธพว.) โดยทั้ง 2 ส่วน ได้นำเอาแนวคิดทฤษฎีจากบทความรายงาน วารสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาประกอบกับการกำหนดปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ เพื่อให้ทราบว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ และประกอบการใช้วิธีอัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratio Analysis) ในการวิเคราะห์ เพื่อให้ทราบถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และฐานะทางการเงินจากการดำเนินงาน ซึ่งสามารถนำมาเป็นแนวทางในการวางแผนกำหนดกลยุทธ์เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการอำนวยสินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่หนึ่ง ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (ธพว.)

หลังจากการก่อตั้งธนาคารปี 2545 เป็นต้นมา ธนาคารในฐานะของสถาบันการเงินเฉพาะกิจได้ดำเนินการปล่อยสินเชื่อออกสู่ระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง การปล่อยสินเชื่อที่เพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ธนาคารต้องเผชิญกับความเสี่ยงที่อาจจะไม่ได้รับชำระหนี้คืนจากลูกหนี้ หรือการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ขึ้น ซึ่งปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคาร จะส่งผลกระทบโดยตรงต่อผลการดำเนินงานของธนาคาร เนื่องจากหากปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารเพิ่มขึ้น ธนาคารก็ต้องกันสำรองหนี้สงสัยจะสูญเพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งทำให้ผลกำไรสุทธิของธนาคารลดลงหรือประสบผลขาดทุนได้ ดังนั้น หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ถือเป็นปัญหาที่สำคัญ ทั้งระบบเศรษฐกิจและธนาคารซึ่งมีสถานะเป็นเจ้าหนี้ ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (ธพว.) เป็นธนาคารที่ให้สินเชื่อแก่ธุรกิจ SMEs ซึ่งมีความเข้มแข็งน้อย หากปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เปลี่ยนแปลงไป ธนาคารอาจเผชิญกับความเสี่ยงที่สูงกว่าธนาคารพาณิชย์ ดังนั้น การศึกษาถึงปัจจัยที่มีส่งผลให้เกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้จึง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เป็นสิ่งที่น่าสนใจและมีความสำคัญ ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดทิศทางและควบคุมความเสี่ยงในการให้สินเชื่อของธนาคารได้ สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธพว. โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิรายไตรมาส ซึ่งเก็บรวบรวมในช่วงปี 2546 ถึง ปี 2555 รวมทั้งสิ้น 40 ไตรมาส ซึ่งจากผลการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธพว. แสดงผลได้ดังนี้

1. ปริมาณเงินให้สินเชื่อ1 ไตรมาสก่อนหน้า มีความสัมพันธ์ในตรงกันข้ามกับปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ซึ่งผลการศึกษาที่ได้ ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ เนื่องจากที่ผ่านมาในช่วงตั้งแต่ปี 2547 ถึงปัจจุบัน แม้ว่าธนาคารได้ดำเนินการปล่อยสินเชื่อเพื่อสนองตอบนโยบายของรัฐบาล ภายใต้โครงการสินเชื่อต่างๆ ซึ่งเป็นผลทำให้ปริมาณเงินให้สินเชื่อของธนาคารเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ในขณะเดียวกัน ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารกลับลดลงในช่วงปี 2552 ถึงปี 2554 ทั้งนี้เป็นผลมาจากธนาคารได้ตระหนักถึงการบริหารจัดการคุณภาพสินเชื่อให้มีคุณภาพที่ดี โดยธนาคารมีแนวนโยบายในการบริหารจัดการคุณภาพสินเชื่อตลอดจนการควบคุมปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ทำให้หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ลดลง อย่างไรก็ตามหนี้ไม่ก่อให้เกิดรายได้ที่เพิ่มขึ้นในปี 2555 เป็นกลุ่มลูกหนี้ทีให้สินเชื่อในช่วงปี 2552 ถึงปี 2554 ประมาณ 5,600 ล้านบาท จากการปล่อยสินเชื่อเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการรายย่อยจำนวนมากที่ประสบปัญหาในเรื่องภัยพิบัติต่างที่ได้รับเงื่อนไขผ่อนปรนพิเศษและเร่งด่วน เช่น สินเชื่อ SMEs Power เพื่อวันใหม่ สินเชื่อเพื่อเสริมสภาพคล่องให้แก่ผู้ประสบเหตุอุทกภัยในปี 2553 เป็นต้น ในขณะที่กลุ่มลูกหนี้ ที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจ และ Re-Finance มาจากสถาบันการเงินอื่น เพื่อให้ธนาคารช่วยเหลือ ในโครงการสินเชื่อชะลอการเลิกจ้างงาน ไม่สามารถกลับมาดำเนินธุรกิจในสภาวะปกติได้ จึงตกเป็นลูกหนี้ไม่ก่อให้เกิดรายได้

2. อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจกับปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ซึ่งผลการศึกษาที่ได้ สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ เมื่ออัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ ปรับตัวเพิ่มขึ้น จะทำให้หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้นตามไปด้วย

3. วิกฤตเหตุการณ์กับปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคาร มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ กล่าวคือ หากเกิดวิกฤตเหตุการณ์ขึ้น สะท้อนภาวะเศรษฐกิจอยู่ในช่วงถดถอย แต่การที่ภาครัฐบาลได้ออกมาตรการต่างๆ เช่น การออกกฎหมายให้สิทธิประโยชน์ในการยกเว้นภาษีที่เกี่ยวข้องและลดหย่อนค่าธรรมเนียมในการจดจำนองและ/หรือ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การโอนอสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น เพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้นั้น ส่งผลให้ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ลดลง

สำหรับตัวแปรอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้าชั้นดีของธนาคาร และดัชนีความเชื่อมั่นของผู้ประกอบธุรกิจ SMEs จากการศึกษา พบว่า ตัวแปรทั้งสองไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้การเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้าชั้นดีของธนาคารซึ่งเป็นตัวแปรเชิงจุลภาค และดัชนีความเชื่อมั่นของผู้ประกอบธุรกิจ SMEs ซึ่งเป็นตัวแปรเชิงมหภาค อาจส่งผลกระทบต่อปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารไม่มากนัก เนื่องจาก ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธพว. มีสัดส่วนน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้รวมในระบบเศรษฐกิจ

ดังนั้นจากผลการวิจัยความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธพว.ข้างต้นนั้น ธนาคารควรให้ความสำคัญกับปัจจัยต่างๆในการที่จะพิจารณาในการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ โดยเฉพาะปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อปริมาณการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 3 ตัวที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาให้สินเชื่อแก่ผู้ประกอบการ และป้องกันความเสี่ยงในการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคาร

ส่วนที่สอง ประสิทธิภาพในการบริหารสินเชื่อและการดำเนินงานของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (ธพว.)

จากผลการวิจัยประสิทธิภาพในการบริหารสินเชื่อและการดำเนินงานของธพว. พบว่าการบริหารสินเชื่อและการดำเนินงานยังไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถกล่าวสรุปได้ดังนี้

ด้านการวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการบริหารสินเชื่อ จากการวิเคราะห์อัตราการเจริญเติบโตด้านสินเชื่อของธพว. มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีการขยายผลิตภัณฑ์ด้านสินเชื่อ มีการพัฒนารูปแบบการให้บริการสินเชื่อต่างๆ เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ เช่นเดียวกับปริมาณสินเชื่อคงค้าง (Outstanding) ที่เพิ่มขึ้น แสดงถึงความมีประสิทธิผลของธพว. ในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรและนโยบายของภาครัฐ ถึงแม้ในช่วงปี 2554 ถึงปี 2555 จะมีอัตราการขยายตัวที่ลดลง จากวิกฤตเหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมือง เหตุการณ์มหาอุทกภัย เป็นต้น สำหรับผลการวิเคราะห์อัตราส่วนการบริหารเงินกู้ดัชนีการขาดทุนจากหนี้สูญ ดัชนีการขาดทุน และดัชนีการผิดนัดชำระหนี้ เพื่อวัดประสิทธิภาพในการบริหารสินเชื่อ สรุปได้ว่า ตั้งแต่ปี

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บัญชี 2546 เป็นต้นมา ธพว. สามารถตั้งสำรองเผื่อหนี้สงสัยจะสูญจากปริมาณเงินให้สินเชื่อได้ตามเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ทำให้อัตราส่วนการบริหารเงินกู้อยู่ในระดับสูงขึ้นตั้งแต่ปีบัญชี 2553 ถึงปี 2555 สำหรับดัชนีการขาดทุนของธพว. ทำให้ต้นทุนเกี่ยวกับหนี้สูญเพิ่มขึ้น ในขณะที่นโยบายการเรียกเก็บหนี้หรือเร่งรัดหนี้ และนโยบายการให้สินเชื่อยังขาดประสิทธิภาพ จะเห็นได้จากดัชนีการขาดทุนจากหนี้สูญและดัชนีการผิดนัดชำระหนี้ มีสัดส่วนอยู่ในเกณฑ์ที่สูงกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับสถาบันการเงินเฉพาะกิจ และธนาคารพาณิชย์

ด้านการวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน จากการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางด้านการเงิน พบว่า ธพว. มีประสิทธิภาพในการบริหารและควบคุมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นและลดลง มาจากรายได้และค่าใช้จ่ายที่ผันแปรตามปริมาณงาน จะเห็นได้จากอัตราส่วนรายได้รับต่อค่าใช้จ่ายของธพว. มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในช่วงปี 2551 ถึงปี 2554 สาเหตุอันเนื่องมาจากปริมาณสินเชื่อที่ขยายตัวเพิ่มสูงขึ้น ทำให้มีค่าใช้จ่ายผันแปรตามปริมาณงานที่เพิ่มขึ้น เมื่อวิเคราะห์ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย (Spread) ต่ำ จากการวิเคราะห์ พบว่า เนื่องจากธพว. เร่งขยายปริมาณเงินให้สินเชื่อเพื่อช่วยเหลือ SMEs ในภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจ การเมือง และภัยพิบัติทางธรรมชาติ ตามโครงการสนับสนุนนโยบายรัฐที่มีมติคณะรัฐมนตรีรองรับ โครงการที่ร่วมกับพันธมิตร และโครงการที่ธพว. สนับสนุนนโยบายรัฐบาล ทำให้การกำหนดอัตราดอกเบี้ยรับ (Pricing) ต่ำกว่าตลาดและไม่สอดคล้องกับความเสี่ยง เกิดปัญหา NPLs ตามมา ในขณะที่ต้นทุนเงินสูง เนื่องจากธพว. ยังไม่สามารถระดมเงินรับฝากออมทรัพย์จากประชาชนทั่วไปได้ ลูกค้าเงินรับฝากส่วนใหญ่จึงเป็นลูกค้ารายใหญ่ โดยกระจุกตัว และฝากในระยะสั้น จึงมีอำนาจต่อรองสูง ทำให้ Spread ต่ำ ซึ่งไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และสำรองหนี้สงสัยจะสูญ ส่วนรายได้ที่มิใช่ดอกเบี้ย มีรายรับที่ไม่สม่ำเสมอ เนื่องจากการยกเว้นค่าธรรมเนียมในโครงการสินเชื่อเพื่อบรรเทาภาวะวิกฤติบางโครงการ อีกทั้งโครงการสินเชื่อ PSA ที่มีมติคณะรัฐมนตรีให้ชดเชยความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตยังไม่มีความชัดเจน จึงไม่มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อรองรับความเสียหายดังกล่าว ทำให้ธพว. ไม่สามารถบันทึกรับรู้รายได้ชดเชยความเสียหายได้

เมื่อวิเคราะห์ผลการดำเนินงานด้านการเงินของธพว. จากตัวชี้วัด 5 ด้าน พบว่าธพว. มีประสิทธิภาพในการทำกำไรลดลง ทั้งนี้มีผลกระทบจากการเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายด้านการดำเนินงานจากการเพิ่มอัตรากำลังคนเพื่อรองรับกับปริมาณการขยายสินเชื่อและการเปิดสาขาใหม่ เมื่อวิเคราะห์ด้านสภาพคล่องพบว่า ระดับสภาพคล่องของธพว. ยังอยู่ในระดับต่ำกว่าสถาบันการเงินเฉพาะกิจและธนาคารพาณิชย์ในช่วงเวลาเดียวกัน และจากการที่ธพว. มีนโยบายการตั้งสำรองเผื่อหนี้สงสัยจะสูญได้ตามเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด และอัตราส่วนสินทรัพย์ที่ไม่

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ก่อให้เกิดรายได้ต่อสินทรัพย์รวม มีแนวโน้มสูงขึ้น แสดงให้เห็นถึงการบริหารจัดการสินทรัพย์ที่มีคุณภาพลดลง เมื่อพิจารณาจากอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง (BIS Ratio) ของธพว. มีค่าต่ำกว่าหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดไว้ เนื่องจากการตกชั้นเป็น NPLs ที่เพิ่มขึ้นมาก ทำให้ธพว. ต้องกันสำรองหนี้สงสัยจะสูญเพิ่มขึ้น ส่งผลกระทบต่อการลดลงของเงินกองทุนอย่างมีสาระสำคัญและทำให้ BIS Ratio ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด จึงถือได้ว่าธพว. เป็นสถาบันการเงินที่มีความมั่นคงทางการเงินลดลง ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่มีความเสี่ยงและต้องระมัดระวัง สำหรับด้านประสิทธิภาพในการควบคุมค่าใช้จ่าย พิจารณาจากสัดส่วนค่าใช้จ่ายพนักงานต่อคน พบว่า ธพว. มีการบริหารค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนในการจ้างพนักงานสูงกว่าสถาบันการเงินเฉพาะกิจด้วยกัน ทั้งนี้จากปริมาณการขยายสินเชื่อและยอดสินเชื่อคงค้างที่ลดลง ทำให้รายได้จากการดำเนินงานที่ลดลง

ดังนั้น จากผลการวิจัยความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธพว. ได้แก่ ปริมาณเงินให้สินเชื่อ 1 ไตรมาสก่อนหน้า อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ และวิกฤตเหตุการณ์ ซึ่งธพว. ควรให้ความสำคัญกับปัจจัยดังกล่าว เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาให้สินเชื่อแก่ผู้ประกอบการ และป้องกันความเสี่ยงในการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธพว. ในส่วนของการวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการบริหารสินเชื่อและการดำเนินงาน จากผลการวิเคราะห์นั้นแสดงให้เห็นว่าธพว. มีความมั่นคงที่ลงลง ซึ่งพิจารณาจากการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานข้างต้น โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาในส่วนของคุณภาพของสินทรัพย์จากเงินค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้สินเชื่อที่มากกว่าส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย ซึ่งถือเป็นความเสี่ยงของธพว. ที่สูงขึ้น เพราะสะท้อนถึงศักยภาพในการทำกำไรของธพว. ที่ลดลง หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น ต้องมีการกันสำรองสำหรับลูกหนี้เพิ่มขึ้น ทำให้ BIS Ratio ลดลงและในที่สุดธพว. อาจจะต้องมีการขอเพิ่มทุน ซึ่งก็จะเป็นภาระของกระทรวงการคลังที่จะต้องนำเงินมาเพิ่มทุนให้กับธพว. ดังนั้น ธพว. ควรพิจารณาปล่อยสินเชื่อด้วยความรอบคอบ เพราะการปล่อยสินเชื่อด้อยคุณภาพในปริมาณที่สูง จะทำให้ธพว. ต้องกันสำรองเพื่อรองรับความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากด้วยเช่นกัน ซึ่งอาจจะทำให้มีผลการดำเนินงานที่ขาดทุนได้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ส่วนที่หนึ่ง ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (ธพว.)

ธนาคารสามารถนำมาเอาผลการศึกษาที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการป้องกันการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ โดยเมื่อเกิดวิกฤตเหตุการณ์ขึ้นในอนาคต ซึ่งส่งผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้า ตลอดจนเฝ้าสังเกตแนวโน้มเศรษฐกิจเพื่อลดความเสี่ยงในการปล่อยสินเชื่อให้อยู่ในปริมาณที่เหมาะสม ดังนั้น ธนาคารควรวางแผนและกำหนดนโยบาย เพื่อป้องกันการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ โดยติดต่อสอบถามหรือเข้าตรวจเยี่ยมกิจการ และเพิ่มความถี่ในการติดตามการชำระหนี้ ของลูกหนี้ทุกราย ทั้งลูกหนี้ที่มีการผ่อนชำระเป็นปกติ ลูกหนี้ที่มีแนวโน้มผิดนัดชำระหนี้ และลูกหนี้ที่ได้รับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้แล้ว เพื่อป้องกันมิให้เกิดการกลับมาเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้อีกครั้ง

ส่วนที่สอง ประสิทธิภาพในการบริหารสินเชื่อและการดำเนินงานของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (ธพว.)

1. ด้านการแก้ไขปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ซึ่งยังเป็นปัญหาสำคัญที่ธพว. ต้องเผชิญต่อไป ทั้งนี้เนื่องจากลูกหนี้เดิมที่มีปัญหาในการชำระเงินเริ่มตกชั้นเป็น หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้มากขึ้น รวมทั้ง หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ที่จะเกิดขึ้นจากการอนุมัติสินเชื่อใหม่ รวมถึงกระบวนการแก้ไขหนี้ไม่ก่อให้เกิดรายได้ล่าช้า เนื่องจากธพว.มีหนี้ไม่ก่อให้เกิดรายได้ที่อยู่ในขั้นตอนกฎหมายเป็นจำนวนมากถึงร้อยละ 60 ของหนี้ไม่ก่อให้เกิดรายได้ทั้งหมด อีกทั้งที่ผ่านมา ธนาคารยังไม่เคยมีการตัดหนี้สูญ ดังนั้น ในการขยายปริมาณการปล่อยสินเชื่อที่สูงมากขึ้นในอนาคตนั้น ธพว. จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญในเรื่องคุณภาพสินเชื่อควบคู่ไปด้วย เช่น การพัฒนาระบบการบริหารความเสี่ยงที่ได้มาตรฐาน เป็นต้น

2. ด้านนโยบายของธพว. ธนาคารจะต้องปรับปรุงประสิทธิภาพการให้สินเชื่อและวิธีการเร่งรัดหนี้ ซึ่งจะทำให้ธนาคารสามารถบริหารงานด้านสินเชื่อได้มีประสิทธิภาพ และมีผลการดำเนินงานที่ดียิ่งขึ้น ทำการขยายสินเชื่อรายย่อย โดยเน้นการทำสินเชื่อที่มีคุณภาพ และหลีกเลี่ยง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Re-finance เนื่องจากที่ผ่านมาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ส่วนใหญ่ของธนาคารเพิ่มขึ้นมาจากลูกค้าที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจ และ Re-Finance มาจากสถาบันการเงินอื่น เพื่อให้ธนาคารช่วยเหลือ ในโครงการสินเชื่อชะลอการเลิกจ้างงาน ไม่สามารถกลับมาดำเนินธุรกิจในสภาวะปกติได้ จึงตกเป็นลูกหนี้ไม่ก่อให้เกิดรายได้ รวมถึงธพว. ควรปรับปรุงกระบวนการออกผลิตภัณฑ์ โดยร่วมมือกับหน่วยงานพันธมิตร เพื่อลดความเสี่ยง นอกจากนี้ควรมีการปรับปรุงธุรกิจสินเชื่อของธพว. ให้มีความหลากหลายและสามารถครอบคลุมการให้บริการลูกค้ากลุ่มเป้าหมายได้ เพื่อเพิ่มความได้เปรียบในการแข่งขันกับสถาบันการเงินอื่น เช่น วงเงิน O/D (Over Draft) ตลอดจนธุรกรรมการฝากถอนเงิน เป็นต้น

3. ด้านผลประกอบการของธพว. พบว่าต้นทุนทางการเงิน (Cost of Fund) ที่ระดมทุนมาสูงมาก รวมทั้งต้นทุนการดำเนินงาน (Operation Cost) ที่สูง โดยเฉพาะผลต่างของอัตราดอกเบี้ยต่ำ ซึ่งแนวทางแก้ไขประกอบด้วยแนวทางหลัก ได้แก่

ก. การเพิ่มราคา และรายได้ ประกอบด้วย

1) การกำหนดราคา(อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืม) ตามขนาดและลักษณะของวงเงิน เช่นเพิ่มอัตราดอกเบี้ยประเภท Minimum Retail Rate (MRR) Minimum Overdraft Rate (MOR) เป็นต้น

2) พิจารณาอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมตามสภาพความเสี่ยงของโครงการ ตามกรอบการจัดชั้นคุณภาพลูกหนี้(Customer Quality Classification: CQC) Credit Risk Rating (CRR)

3) ปรับเพิ่มรายได้ค่าธรรมเนียม

4) ปรับ Portfolio สินเชื่อจากอัตราดอกเบี้ยต่ำไปสู่ อัตราดอกเบี้ยสูง

5) เพิ่มสินเชื่อโครงการนโยบายภาครัฐ (Public Service Account: PSA) ที่มีการชดเชยอัตราดอกเบี้ย และความเสียหาย

ข. โครงสร้างต้นทุนเงิน ประกอบด้วย

1) ปรับโครงสร้างเงินฝากจากระยะสั้นไปสู่ระยะยาว เพื่อลดความเสี่ยงด้าน Matching Fund

2) กระจายกลุ่มลูกค้ารายย่อย และลูกค้ารายใหญ่ให้จำนวนรายมากขึ้น เพื่อลดการกระจุกตัวของเงินรับฝาก ทำให้เข้าถึงแหล่งมากขึ้น ส่งผลให้ต้นทุนการเงินมีโอกาสลดลง

3) เพิ่มอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง (BIS Ratio) โดยลดภาระการกู้ยืมและขอเพิ่มทุน เพื่อเพิ่มความแข็งแกร่งของเงินกองทุน และความสามารถในการขยายฐานเงินให้สินเชื่อ เพื่อสนองนโยบายรัฐบาล

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4. ด้านการดำเนินงานเพื่อสนองนโยบายของรัฐบาล ย่อมส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารสินเชื่อของธพว. หากธพว. สามารถปรับตัวได้อย่างรวดเร็วเพื่อให้สอดคล้องและทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ธพว. ก็จะได้รับผลกระทบด้านบวกมากกว่าด้านลบ ซึ่งแสดงถึงความมีประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์ของธนาคาร แต่ในความเป็นจริงการดำเนินงานด้านสินเชื่อของ ธพว. มีความล่าช้ามาก ซึ่งอาจเป็นผลเสียต่อความสามารถในการหารายได้ของธพว.ในระยะยาว ดังนั้น เพื่อให้การบริหารสินทรัพย์โดยเฉพาะสินทรัพย์เพื่อการให้สินเชื่อ ซึ่งก่อให้เกิดรายได้ที่สูงแก่ธนาคารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ธพว. จึงควรมีอิสระในการบริหารจัดการองค์กร ซึ่งจะทำให้สามารถปรับปรุงวิธีปฏิบัติ ระเบียบคำสั่ง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกิจของธนาคาร ให้มีความยืดหยุ่นและสามารถปรับตัวได้ทันกับสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาเกี่ยวกับธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (ธพว.) ในครั้งต่อไป คือ ศึกษาเรื่องการนำมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ ฉบับที่ 39 (IAS 39) มาใช้เป็นมาตรการในการกันเงินสำรองหนี้สูญของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) เพื่อให้ทราบถึงผลกระทบต่อฐานะการเงินของ ธพว. และมาตรการดังกล่าวจะสามารถช่วยให้ธนาคารเฉพาะกิจของรัฐมีมาตรฐานในการป้องกันความเสี่ยงที่ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันหรือไม่

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

จรินทร์ เทศวาณิช, นิศานาถ ทองภักดี และปนัดดา อินทร์พรหม. 2544. **ตลาดการเงิน สถาบันและนโยบายการเงิน.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

จารุณี บุญบานเย็น. 2547. **แบบจำลองวัดความเป็นไปได้ในการเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ในประเทศไทย.** วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ชนินทร์ พิทยาวิวิธ. 2547. **การบริหารสินเชื่อสถาบันการเงินครบวงจร.** กรุงเทพมหานคร : อักษรโสภณ จำกัด.

เทียนทิพย์ สุพานิช และ เรจินา วรอุไร. 2544. **นโยบายการเปิดเสรีทางการเงิน: สู่แนวคิดใหม่.** กรุงเทพมหานคร, ธนาคารแห่งประเทศไทย

ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย. 2549. **รายงานประจำปี** 2546 - 2555(Online). www.smebank.co.th, 4 มิถุนายน 2556.

นิติวิชย์ ทองอร. 2546. **ผลกระทบความผันผวนของตัวแปรนโยบายการคลังและนโยบายการเงินที่มีต่อการลงทุนของประเทศไทย.** วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พัชรกิตต์ บุญฤทธิ์. 2548. **ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้และประสิทธิภาพทางด้านต้นทุนของธนาคารพาณิชย์ไทย.** วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พัฒนวดี ไศละสูต. 2555. **ผลกระทบความผันผวนของตัวแปรนโยบายการคลังและนโยบายการเงินที่มีต่อการลงทุนของประเทศไทย.** วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รัตนา สายคณิต. 2546. **เครื่องชี้สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจมหภาค**. กรุงเทพมหานคร: คณะเศรษฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิภาวดี พิพัฒน์พงษ์เลิศ. 2542. **การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานด้านการให้บริการสินเชื่อบุคคลของธนาคารออมสิน.** วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมพร ริมพะสุต. 2538. **การศึกษาทางเศรษฐมิติว่าด้วยการปันส่วนสินเชื่อ ในระบบธนาคารพาณิชย์ไทย.** วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. 2548. **นิยามสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL)ตามนิยามใหม่** (Online). www.sme.go.th, 4 มิถุนายน 2556.

_____. 2548. **นิยามวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม** (Online). www.sme.go.th, 31 ธันวาคม 2555.

Berger, A. and D.Y. Robert. 1997. **Problem Loans and Cost Efficiency in Commercial Bank**. Journal of Banking and Finance. 21 (June 1997): 849-870.

Mabvure T. and others. 2012. **Non Performing loans in Commercial Banks: A case of CBZ Bank Limited in Zimbabwe.** Journal of Contemporary Research in Business: 467-488.

Mishkin, F. 2003. **The economics of money, banking and financial markets**. 6th ed. United States of America: Addison Wesley.

Muhammad, F. 2012. **Economic Determinants of Non-Performing Loans: Perception of Pakistani Bankers**. Journal of Business and Management: 87-98.

Yoonhee C. 2006. **Role of Non-Performing Loans (NPLs) and Capital Adequacy in Banking Structure and Competition**. ESRC Centre for Competition Policy, U.K.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก ก

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ด้านปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 1 ข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ปี 2546 ถึง ไตรมาสที่ 4 ปี 2555

ปี พ.ศ.	ไตรมาส	หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (ล้านบาท) NPLs	ปริมาณเงินให้สินเชื่อ 1 ไตรมาสก่อนหน้า[1/] (ล้านบาท) $LOANQ_{t-1}$	อัตราดอกเบี้ยเงินกู้[1/] (ร้อยละต่อปี) MLR	ดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการ SMEs[3/] TSSI	อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ[4/] GDP Growth Rate	วิกฤตเหตุการณ์[3/4/8/6] CRI
2546	1	12,991	2,574	7.25	52.5	6.2	1
2546	2	14,133	3,145	7.25	44.3	5.8	1
2546	3	16,077	3,591	7.25	50.5	6.5	0
2546	4	18,483	3,877	7.25	56.0	7.8	0
2547	1	20,223	4,774	7.25	50.5	6.5	0
2547	2	22,234	5,605	7.25	50.0	6.3	0
2547	3	25,081	6,462	7.25	47.2	6.0	0
2547	4	29,338	6,608	7.25	52.8	5.1	0
2548	1	32,385	8,102	7.25	46.1	3.3	0
2548	2	35,087	7,531	7.25	44.7	4.4	0
2548	3	37,928	8,278	6.58	41.0	5.3	0
2548	4	41,048	7,938	6.58	44.3	4.7	0
2549	1	42,885	11,698	6.92	40.1	6.0	0
2549	2	44,108	12,460	7.42	39.2	4.9	0
2549	3	44,385	15,767	7.50	41.0	4.7	0
2549	4	44,262	19,273	7.50	49.4	4.2	0
2550	1	43,893	19,214	7.50	46.6	4.3	0
2550	2	43,317	21,133	7.50	43.6	4.4	0
2550	3	43,200	21,033	7.50	41.3	4.9	0
2550	4	43,415	19,281	7.25	47.9	5.7	0
2551	1	20,293	43,414	7.25	44.6	6.0	0
2551	2	21,990	43,326	7.25	37.7	5.3	0
2551	3	22,595	43,608	7.25	41.8	4.0	1
2551	4	21,655	43,406	7.25	44.4	4.3	1
2552	1	22,240	43,723	7.17	41.6	-7.1	1
2552	2	23,410	43,835	7.00	42.9	-4.9	1
2552	3	23,112	45,260	7.00	45.4	-2.8	1
2552	4	21,148	49,856	7.00	54.6	5.8	1

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ปี พ.ศ.	ไตรมาส	หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (ล้านบาท) NPLs	ปริมาณเงินให้สินเชื่อ 1 ไตรมาสก่อนหน้า[1/] (ล้านบาท) $LOANQ_{t-1}$	อัตราดอกเบี้ยเงินกู้[1/] (ร้อยละต่อปี) MLR	ดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการ SMEs[3/] TSSI	อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ[4/] GDP Growth Rate	วิกฤตเหตุการณ์[3/4/8/6] CRI
2553	1	21,303	56,915	7.00	48.9	12.0	0
2553	2	20,667	61,003	7.00	49.3	9.1	0
2553	3	19,085	67,651	7.00	49.3	6.7	0
2553	4	16,510	73,540	7.00	55.5	3.8	0
2554	1	17,815	81,287	7.00	48.0	3.0	0
2554	2	17,750	87,075	7.00	46.2	2.6	0
2554	3	17,346	91,167	7.00	50.3	3.5	1
2554	4	15,347	94,911	7.25	53.1	-9.0	1
2555	1	15,946	97,581	7.25	52.8	0.3	1
2555	2	18,259	98,855	7.25	43.1	4.2	1
2555	3	24,593	98,298	7.25	46.7	3.0	1
2555	4	39,177	96,793	7.25	53.7	18.9	0

ที่มา: [1/] ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย

[2/] กระทรวงพาณิชย์

[3/] สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

[4/] สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

[5/] ธนาคารแห่งประเทศไทย

[6/] กระทรวงการคลัง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก ข

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ด้านประสิทธิภาพการบริหารสินเชื่อและประสิทธิภาพการดำเนินงาน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 2 งบดุลของธพว. ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2546 – 2555

(หน่วย: ล้านบาท)

รายการ	2546	2547	2548
สินทรัพย์			
เงินสด	6.24	7.30	8.10
รายการระหว่างธนาคารและตลาดเงิน	161.82	481.43	2,401.71
หลักทรัพย์ซื้อโดยมีสัญญาขายคืน/ตราสาร	1,472.00	4,063.00	3,685.00
เงินลงทุนสุทธิ	1,492.85	3,338.07	7,240.51
เงินให้สินเชื่อและดอกเบี้ยค้างรับ			
เงินให้สินเชื่อ	18,482.55	29,280.64	40,775.91
ดอกเบี้ยค้างรับ	116.23	145.75	197.26
รวมเงินให้สินเชื่อและดอกเบี้ยค้างรับ	18,598.78	29,426.39	40,973.17
หัก รายได้รอตัดบัญชี	n/a	n/a	n/a
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	455.53	664.02	987.15
รวมเงินให้สินเชื่อและดอกเบี้ยค้างรับสุทธิ	18,143.25	28,762.37	39,986.02
ทรัพย์สินรอการขายสุทธิ	11.13	29.33	265.42
ภาระของลูกค้าจากการรับรอง	20.00	10.00	-
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์สุทธิ	166.29	212.78	257.03
สินทรัพย์ระหว่างดำเนินการ	-	12.61	680.32
สินทรัพย์อื่นสุทธิ	24.49	172.95	275.06
รวมสินทรัพย์	21,498.07	37,089.84	54,799.17

ที่มา: ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (2546-2555)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

(หน่วย: ล้านบาท)

รายการ	2549	2550	2551
สินทรัพย์			
เงินสด	9.48	0.90	0.19
รายการระหว่างธนาคารและตลาดเงิน	4,017.53	1,858.90	11,480.46
หลักทรัพย์ซื้อโดยมีสัญญาขายคืน/ตราสาร	3,160.00	3,337.00	-
เงินลงทุนสุทธิ	6,736.15	3,604.13	2,082.92
เงินให้สินเชื่อและดอกเบี้ยค้างรับ			
เงินให้สินเชื่อ	43,981.82	43,161.67	43,438.58
ดอกเบี้ยค้างรับ	206.59	163.16	147.44
รวมเงินให้สินเชื่อและดอกเบี้ยค้างรับ	44,188.41	43,324.83	43,586.02
หัก รายได้รอตัดบัญชี	n/a	n/a	n/a
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	4,167.18	5,000.24	6,065.06
รวมเงินให้สินเชื่อและดอกเบี้ยค้างรับสุทธิ	40,021.23	38,324.49	37,520.96
ทรัพย์สินรอการขายสุทธิ	230.91	313.59	349.19
ภาระของลูกค้าจากการรับรอง	-	-	-
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์สุทธิ	884.58	898.45	1,087.10
สินทรัพย์ระหว่างดำเนินการ	288.66	260.24	33.91
สินทรัพย์อื่นสุทธิ	330.84	223.32	149.55
รวมสินทรัพย์	55,679.38	48,821.02	52,704.28

ที่มา: ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (2546-2555)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

(หน่วย: ล้านบาท)

รายการ	2552	2553	2554	2555
สินทรัพย์				
เงินสด	0.15	0.90	1.04	1.11
รายการระหว่างธนาคารและตลาดเงิน	7,264.94	5,832.86	14,812.04	5,113.94
หลักทรัพย์ซื้อโดยมีสัญญาขายคืน/ตราสาร	-	-	1.91	0.62
เงินลงทุนสุทธิ	2,371.33	4,848.61	8,615.44	7,437.60
เงินให้สินเชื่อและดอกเบี้ยค้างรับ				
เงินให้สินเชื่อ	56,512.82	81,286.50	97,581.04	96,797.17
ดอกเบี้ยค้างรับ	157.83	229.64	615.67	511.33
รวมเงินให้สินเชื่อและดอกเบี้ยค้างรับ	56,670.65	81,516.14	98,196.71	97,308.50
หัก รายได้รอตัดบัญชี	n/a	588.24	628.98	582.78
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	4,551.93	5,407.62	8,377.05	12,893.84
รวมเงินให้สินเชื่อและดอกเบี้ยค้างรับสุทธิ	52,118.72	75,520.28	89,190.68	83,831.88
ทรัพย์สินรอการขายสุทธิ	441.44	926.37	1,280.18	1,115.40
ภาระของลูกค้าจากการรับรอง	-	-	-	-
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์สุทธิ	942.53	817.61	804.53	1,048.24
สินทรัพย์ระหว่างดำเนินการ	196.80	324.36	392.02	31.57
สินทรัพย์อื่นสุทธิ	222.80	349.45	344.57	302.36
รวมสินทรัพย์	63,558.71	88,620.44	115,442.41	98,882.72

ที่มา: ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (2546-2555)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

(หน่วย: ล้านบาท)

รายการ	2546	2547	2548
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น			
เงินฝาก	-	300.00	9,975.41
รายการระหว่างธนาคารและตลาดเงิน	11.40	15,993.99	16,935.80
หนี้สินจ่ายคืนเมื่อทวงถาม	-	4.16	164.21
หนี้สินตราสารอนุพันธ์	n/a	n/a	n/a
ตราสารหนี้ที่ออกและเงินกู้ยืม	11,842.03	14,840.67	18,587.69
ประมาณการหนี้สิน			
ภาระของธนาคารจากการรับรอง	20.00	10.00	-
หุ้นกู้	6,000.00	6,000.00	-
ดอกเบี้ยค้างจ่าย	100.01	151.32	455.03
รายได้รอการรับรู้	-	5.71	2.86
หนี้สินอื่น	213.27	276.09	561.51
รวมหนี้สิน	18,186.71	31,581.94	46,682.51
ทุนเรือนหุ้นที่ออกและชำระเต็มมูลค่าแล้ว	2,800.00	4,800.00	7,300.00
ส่วนเกินทุนจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่าเงินลงทุน	-	66.02	72.03
เงินอุดหนุนจากรัฐบาลเพื่อการลงทุน	193.55	193.55	193.55
กำไรสะสม	317.81	448.33	551.08
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	3,311.36	5,507.90	8,116.66
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	21,498.07	37,089.84	54,799.17

ที่มา: ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (2546-2555)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

(หน่วย: ล้านบาท)

รายการ	2549	2550	2551
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น			
เงินฝาก	6,262.92	12,889.34	23,106.29
รายการระหว่างธนาคารและตลาดเงิน	28,670.53	20,216.52	19,375.33
หนี้สินจ่ายคืนเมื่อทวงถาม	43.06	38.07	10.14
หนี้สินตราสารอนุพันธ์	n/a	n/a	n/a
ตราสารหนี้ที่ออกและเงินกู้ยืม	13,008.49	7,245.58	3,808.98
ประมาณการหนี้สิน			
ภาระของธนาคารจากการรับรอง	-	-	-
หุ้นกู้	-	-	-
ดอกเบี้ยค้างจ่าย	652.54	494.97	498.78
รายได้รอการรับรู้	1,244.89	2,071.64	1,529.21
หนี้สินอื่น	515.71	443.39	1,071.21
รวมหนี้สิน	50,398.14	43,399.51	49,399.94
ทุนเรือนหุ้นที่ออกและชำระเต็มมูลค่าแล้ว	7,300.00	8,500.00	9,100.00
ส่วนเกินทุนจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่าเงินลงทุน	73.48	78.57	69.65
เงินอุดหนุนจากรัฐบาลเพื่อการลงทุน	193.55	193.55	193.55
กำไรสะสม	(2,285.79)	(3,350.60)	(6,058.86)
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	5,281.24	5,421.52	3,304.34
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	55,679.38	48,821.02	52.704.28

ที่มา: ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (2546-2555)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

(หน่วย: ล้านบาท)

รายการ	2552	2553	2554	2555
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น				
เงินฝาก	30,389.36	60,050.42	91,933.04	90,107.93
รายการระหว่างธนาคารและตลาดเงิน	18,637.82	11,625.91	2,946.43	1,813.72
หนี้สินจ่ายคืนเมื่อทวงถาม	43.16	223.61	26.91	153.34
หนี้สินตราสารอนุพันธ์	n/a	n/a	61.43	72.48
ตราสารหนี้ที่ออกและเงินกู้ยืม	3,317.40	5,437.18	10,694.88	547.06
ประมาณการหนี้สิน			2,190.45	2,218.53
ภาระของธนาคารจากการรับรอง	-	-	-	-
หุ้นกู้	-	-	-	-
ดอกเบี้ยค้างจ่าย	258.86	312.13	865.58	785.58
รายได้รอการรับรู้	2,248.46	2,336.27	6.03	-
หนี้สินอื่น	2,718.59	2,745.75	727.25	630.82
รวมหนี้สิน	57,613.65	82,731.27	109,452.00	96,329.46
ทุนเรือนหุ้นที่ออกและชำระเต็มมูลค่าแล้ว	11,600.00	11,600.00	11,600.00	12,200.00
ส่วนเกินทุนจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่าเงินลงทุน	79.61	88.79	95.85	107.80
เงินอุดหนุนจากรัฐบาลเพื่อการลงทุน	193.55	-	-	-
กำไรสะสม	(5,928.10)	(5,799.62)	(5,705.44)	(9,754.54)
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	5,945.06	5,889.17	5,990.40	2,553.26
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	63,558.71	88,620.44	115,442.41	98,882.72

ที่มา: ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (2546-2555)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 3 งบกำไรขาดทุนของธพว. สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2546 – 2555

(หน่วย: ล้านบาท)

รายการ	2546	2547	2548
รายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผล			
เงินให้สินเชื่อ	997.66	1,366.00	1,991.89
รายการระหว่างธนาคารและตลาดเงิน	8.13	16.75	400.88
การให้เช่าซื้อ	0.01	7.31	50.36
เงินลงทุน	-	100.81	120.21
รวมรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผล	1,005.80	1,490.87	2,563.35
ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย			
เงินฝาก	-	0.25	173.66
รายการระหว่างธนาคารและตลาดเงิน	16.31	106.18	518.65
เงินกู้ยืม	226.29	310.27	449.66
ค่าธรรมเนียมในการกู้ยืมเงิน	n/a	n/a	n/a
รวมค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย	242.60	416.70	1,141.97
รายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลสุทธิ	763.20	1,074.17	1,421.38
หนี้สงสัยจะสูญ	(129.83)	(222.04)	(342.48)
การขาดทุนจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้	-	-	-
รายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลสุทธิหลังหักหนี้สงสัยจะสูญและจากการขาดทุนฯ	633.37	852.13	1,078.90

ที่มา: ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (2546-2555)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

(หน่วย: ล้านบาท)

รายการ	2549	2550	2551
รายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผล			
เงินให้สินเชื่อ	2,355.54	2,080.53	1,896.75
รายการระหว่างธนาคารและตลาดเงิน	570.91	312.45	138.73
การให้เช่าซื้อ	104.61	77.43	76.93
เงินลงทุน	239.11	169.34	98.59
รวมรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผล	3,270.17	2,639.74	2,211.00
ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย			
เงินฝาก	358.39	330.45	537.57
รายการระหว่างธนาคารและตลาดเงิน	952.55	1,170.74	1,787.72
เงินกู้ยืม	549.78	372.79	125.99
ค่าธรรมเนียมในการกู้ยืมเงิน	n/a	n/a	n/a
รวมค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย	1,860.72	1,873.98	2,451.28
รายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลสุทธิ	1,409.45	765.76	(240.28)
หนี้สงสัยจะสูญ	(3,180.03)	(833.16)	(1,064.72)
การขาดทุนจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้	(0.64)	-	-
รายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลสุทธิหลังหักหนี้สงสัยจะสูญและจากการขาดทุนฯ	(1,771.22)	(67.40)	(1,305.00)

ที่มา: ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (2546-2555)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

(หน่วย: ล้านบาท)

รายการ	2552	2553	2554	2555
รายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผล				
เงินให้สินเชื่อ	1,877.09	2,924.64	4,179.03	4,603.34
รายการระหว่างธนาคารและตลาดเงิน	167.78	76.90	280.09	201.40
การให้เช่าซื้อ	70.88	130.51	163.72	180.52
เงินลงทุน	100.90	153.24	192.79	302.26
รวมรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผล	2,216.65	3,285.29	4,815.63	5,287.52
ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย				
เงินฝาก	573.06	704.30	2,211.09	3,081.72
รายการระหว่างธนาคารและตลาดเงิน	637.12	285.97	133.04	55.77
เงินกู้ยืม	55.08	83.43	218.11	196.58
ค่าธรรมเนียมในการกู้ยืมเงิน	n/a	n/a	1.82	0.03
รวมค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย	1,265.26	1,073.70	2,564.06	3,334.10
รายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลสุทธิ	951.39	2,211.59	2,251.57	1,953.42
หนี้สงสัยจะสูญ	1,513.13	(855.69)	(2,969.44)	(4,516.78)
การขาดทุนจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้	-	-	-	-
รายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลสุทธิหลังหักหนี้สงสัยจะสูญและจากการขาดทุนฯ	2,464.52	1,355.90	(717.87)	(2,563.36)

ที่มา: ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (2546-2555)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

(หน่วย: ล้านบาท)

รายการ	2546	2547	2548
รายได้ที่มิใช่ดอกเบี้ย			
กำไร(ขาดทุน) จากเงินลงทุน	0.28	(0.84)	(26.43)
ค่าธรรมเนียมและค่าบริการ	98.52	105.17	147.05
กำไรจากธุรกรรมเพื่อการค้าและปริวรรตฯ	-	-	-
กำไรจากหนี้สินทางการเงินฯ	n/a	n/a	n/a
รายได้จากเงินปันผล	n/a	n/a	n/a
รายได้อื่น	2.25	2.90	39.75
รวมรายได้ที่มิใช่ดอกเบี้ย	101.05	107.23	160.37
ค่าใช้จ่ายที่มิใช่ดอกเบี้ย			
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน	376.10	510.57	757.67
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาคารสถานที่ อุปกรณ์	99.29	182.97	242.22
ค่าภาษีอากร	-	-	-
ค่าตอบแทนกรรมการ	4.28	2.55	2.83
ค่าธรรมเนียมและค่าบริการ	5.30	5.26	12.86
ค่าใช้จ่าย-ตราสารอนุพันธ์	-	-	-
ค่าใช้จ่ายอื่น	98.95	127.49	120.94
รวมค่าใช้จ่ายที่มิใช่ดอกเบี้ย	583.92	828.84	1,136.52
กำไรสุทธิ	150.50	130.52	102.74
อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง (BIS Ratio) ร้อยละ	17.41	17.51	18.27

ที่มา: ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (2546-2555)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

(หน่วย: ล้านบาท)

รายการ	2549	2550	2551
รายได้ที่มิใช่ดอกเบี้ย			
กำไร(ขาดทุน) จากเงินลงทุน	(44.01)	(42.86)	(62.96)
ค่าธรรมเนียมและค่าบริการ	157.83	116.76	111.62
กำไรจากธุรกรรมเพื่อการค้าและปริวรรตฯ	-	-	-
กำไรจากหนี้สินทางการเงินฯ	n/a	n/a	n/a
รายได้จากเงินปันผล	n/a	n/a	n/a
รายได้อื่น	59.91	45.30	31.71
รวมรายได้ที่มิใช่ดอกเบี้ย	173.73	119.20	80.37
ค่าใช้จ่ายที่มิใช่ดอกเบี้ย			
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน	762.17	633.09	931.63
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาคารสถานที่ อุปกรณ์	262.79	275.95	269.96
ค่าภาษีอากร	0.37	0.49	0.47
ค่าตอบแทนกรรมการ	2.97	2.14	2.22
ค่าธรรมเนียมและค่าบริการ	30.85	30.71	50.73
ค่าใช้จ่าย-ตราสารอนุพันธ์	-	-	685.55
ค่าใช้จ่ายอื่น	180.24	174.22	228.62
รวมค่าใช้จ่ายที่มิใช่ดอกเบี้ย	1,239.39	1,116.60	2,169.18
กำไรสุทธิ	(2,836.87)	(1,064.81)	(2,708.26)
อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง (BIS Ratio) ร้อยละ	11.36	12.40	7.57

ที่มา: ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (2546-2555)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

(หน่วย: ล้านบาท)

รายการ	2552	2553	2554	2555
รายได้ที่มิใช่ดอกเบี้ย				
กำไร(ขาดทุน) จากเงินลงทุน	1.26	(33.93)	(29.91)	6.06
ค่าธรรมเนียมและค่าบริการ	261.32	324.81	272.14	235.55
กำไรจากธุรกรรมเพื่อการค้าและปริวรรตฯ	-	-	2,346.98	1.88
กำไรจากหนี้สินทางการเงินฯ	n/a	n/a	1.81	2.89
รายได้จากเงินปันผล	n/a	n/a	4.73	6.00
รายได้อื่น	79.40	57.87	93.82	182.19
รวมรายได้ที่มิใช่ดอกเบี้ย	341.98	348.75	2,689.57	434.57
ค่าใช้จ่ายที่มิใช่ดอกเบี้ย				
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน	816.86	912.79	1,108.37	1,036.82
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาคารสถานที่ อุปกรณ์	327.28	402.91	377.32	494.75
ค่าภาษีอากร	0.52	0.04	0.04	0.04
ค่าตอบแทนกรรมการ	2.43	2.98	3.93	3.53
ค่าธรรมเนียมและค่าบริการ	49.86	43.30	35.19	43.07
ค่าใช้จ่าย-ตราสารอนุพันธ์	1,298.88	34.73	-	-
ค่าใช้จ่ายอื่น	179.90	179.41	224.42	332.30
รวมค่าใช้จ่ายที่มิใช่ดอกเบี้ย	2,675.73	1,576.16	1,749.28	1,910.51
กำไรสุทธิ	130.77	128.48	222.42	(4,039.30)
อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง (BIS Ratio) ร้อยละ	10.28	7.56	6.79	3.28

ที่มา: ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (2546-2555)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 4 ผลการดำเนินงานด้านสินเชื่อของ ธพว. ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2546 - 2555

(หน่วย: ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	ยอดอนุมัติสินเชื่อ		ปริมาณสินเชื่อคงค้าง (Outstanding)	สินทรัพย์ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs)	NPLs ต่อสินเชื่อคงค้าง (ร้อยละ)
	วงเงิน	จำนวนราย			
2546	27,373	6,197	18,483	3,877	20.9
2547	33,503	12,322	29,281	6,608	22.6
2548	38,121	13,433	41,047	7,938	19.3
2549	23,382	8,352	44,262	19,273	43.5
2550	20,847	7,436	43,415	19,281	44.4
2551	20,735	6,807	43,647	21,656	49.6
2552	45,936	8,789	56,915	21,148	37.2
2553	58,826	38,530	81,287	16,510	20.3
2554	39,078	40,665	97,581	15,347	15.7
2555	25,741	24,443	96,797	28,770	29.7

ที่มา: ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (2546-2555)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก ค

ผลการทดสอบตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 5 ผลการทดสอบ Unit Root ของตัวแปรปริมาณเงินให้สินเชื่อ 1 ไตรมาสก่อนหน้า

Null Hypothesis: D($LOANQ_{t-1}$) has a unit root

Exogenous: Constant, Linear Trend

Lag Length: 0 (Automatic based on SIC, MAXLAG=9)

		t-Statistic	**Prob.***
Augmented Dickey-Fuller test statistic		-6.023823	0.0001
Test critical values:	1% level	-4.219126	
	5% level	-3.533083	
	10% level	-3.198312	

*MacKinnon (1996) one-sided p-values.

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 6 ผลการทดสอบ Unit Root ของตัวแปรอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้าชั้นดี

Null Hypothesis: D(MLR) has a unit root

Exogenous: Constant, Linear Trend

Lag Length: 2 (Automatic based on SIC, MAXLAG=9)

		t-Statistic	**Prob.***
Augmented Dickey-Fuller test statistic		-4.584492	0.0041
Test critical values:	1% level	-4.234972	
	5% level	-3.540328	
	10% level	-3.202445	

*MacKinnon (1996) one-sided p-values.

ที่มา: จากการคำนวณ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 7 ผลการทดสอบ Unit Root ของตัวแปรดัชนีความเชื่อมั่นของผู้ประกอบธุรกิจ SMEs

Null Hypothesis: TSSI has a unit root			
Exogenous: Constant, Linear Trend			
Lag Length: 0 (Automatic based on SIC, MAXLAG=0)			
		t-Statistic	**Prob.***
Augmented Dickey-Fuller test statistic		-3.702075	0.0340
Test critical values:	1% level	-4.211868	
	5% level	-3.529758	
	10% level	-3.196411	

*MacKinnon (1996) one-sided p-values.

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 8 ผลการทดสอบ Unit Root ของตัวแปรอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ

Null Hypothesis: D(GDP Growth Rate) has a unit root			
Exogenous: Constant, Linear Trend			
Lag Length: 7 (Automatic based on SIC, MAXLAG=9)			
		t-Statistic	**Prob.***
Augmented Dickey-Fuller test statistic		-5.556853	0.0004
Test critical values:	1% level	-4.284580	
	5% level	-3.562882	
	10% level	-3.215267	

*MacKinnon (1996) one-sided p-values.

ที่มา: จากการคำนวณ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 9 ผลการทดสอบ Unit Root ของตัวแปรหุ่นปีที่เกิดวิกฤตเหตุการณ์

Null Hypothesis: D(CRI) has a unit root

Exogenous: Constant, Linear Trend

Lag Length: 5 (Automatic based on SIC, MAXLAG=9)

		t-Statistic	**Prob.***
Augmented Dickey-Fuller test statistic		-4.249995	0.0103
Test critical values:	1% level	-4.262735	
	5% level	-3.552973	
	10% level	-3.209642	

*MacKinnon (1996) one-sided p-values.

ที่มา: จากการคำนวณ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ - นามสกุล	นางสาวชุติมา ประโชติ
วัน เดือน ปี ที่เกิด	วันที่ 6 เดือนกันยายน พ.ศ. 2530
สถานที่เกิด	จังหวัดสระบุรี
ประวัติการศึกษา	บริหารธุรกิจบัณฑิต (ธุรกิจระหว่างประเทศ) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	เลขานุการ ระดับ 5 สำนักกรรมการผู้จัดการ
สถานที่ทำงาน	ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม แห่งประเทศไทย (SME Bank)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์